

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

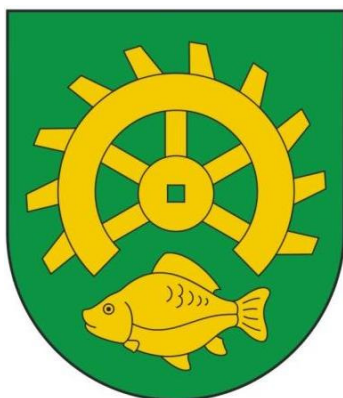
Załącznik Nr 1
do uchwały nr IX/48/2012
Rady Gminy w Rudzie Malenieckiej
z dnia 29 października 2012r.

Strategia Rozwoju

Gminy Ruda Maleniecka

na lata

2012 – 2020

Opracowano przez Gminę Ruda Maleniecka
w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Grudzień 2011- Wrzesień 2012

Człowiek – najlepsza inwestycja

Projekt „**Gmina Ruda Maleniecka – samorząd profesjonalny i efektywny**”
jest współfinansowany przez Unię Europejskiej w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego
www.rudamaleniecka.pl

Rozdział	Nazwa	Strona
1.	Wstęp	4
2.	Proces tworzenia strategii i jego uczestnicy	7
3.	Metodologia	16
	Część I - Charakterystyka Gminy Ruda Maleniecka	18
I. 1.	Infrastruktura techniczna	24
I. 1.1	Infrastruktura drogowa	24
I. 1.2	Infrastruktura wodociągowa	26
I. 1.3	Kanalizacja sanitarna	28
I. 1.4	Infrastruktura gazowa i zaopatrzenie w ciepło	29
I. 1.5	Telekomunikacja	29
I. 1.6	Gospodarka odpadami	29
I. 1.7	Transport i komunikacja	30
I. 1.8	Energia elektryczna	30
I. 1.9	Sieć rzeczna	31
I. 2.	Obszar gospodarczy	34
I. 2.1	Struktura przedsiębiorstw	34
I. 2.2	Baza turystyczno-gastronomiczna	37
I. 2.3	Walory turystyczno-krajobrazowe	39
I. 2.4	Rolnictwo	60
I. 2.5	Tereny inwestycyjne	61
I. 3.	Sfera społeczna	62
I. 3.1	Struktura ludności	62
I. 3.2	Bezrobocie	64
I. 3.3	Pomoc społeczna	68
I. 3.4	Bezpieczeństwo	71
I. 3.5	Ochrona zdrowia	72
I. 3.6	Organizacje pozarządowe i ich działalność	73
I. 4.	Edukacja i organizacja czasu wolnego	86
I. 4.1	Edukacja szkolna	86
I. 4.2	Edukacja przedszkolna	91
I. 4.3	Infrastruktura sportowa	94
I. 4.4	Biblioteka publiczna	96
I. 4.5	Kultura	97
I. 4.6	Świetlice, domy ludowe i place zabaw	99
	Część II - Obszary problemowe	102
II. 2.1	Zidentyfikowane problemy	102
II. 2.2	Mocne strony Gminy i czynniki sprzyjające rozwojowi	109
II. 2.3	Szanse i zagrożenia rozwoju	114
	Część III - Wizja, cele i działania	117
III. 3.1	Gmina Ruda Maleniecka w roku 2020 - wizja rozwoju	117
III. 3.2	Cele strategiczne	119
III. 3.3	Harmonogram działań realizujących cele strategiczne	121
III. 3.4	Finansowanie działań	147

	Część 4 - Monitoring i ewaluacja Strategii	151
IV. 4.1	Powołanie Zespołu Monitorującego Realizację Strategii	151
IV. 4.2	Sposoby oceny Strategii	153
IV. 4.3	Komunikacja społeczna i promocja	155
IV. 4.4	Aktualizacja Strategii	157
	Bibliografia	158
	Spis tabel	160
	Spis fotografii	162
	Spis map	164

1. Wstęp

Rozpoczynając proces planowania strategicznego w gminie musimy odpowiedzieć sobie na pytanie, co rozumiemy przez planowanie strategiczne i dlaczego jest ono potrzebne gminie. Większość gmin posiada plany rozwojowe w poszczególnych dziedzinach życia społecznego, jednak kolejność i zakres ich wdrażania zależy zwykle od nacisków różnych grup czy od możliwości pozyskania środków na określony typ zadań. Ponieważ praktycznie każdy samorząd ma w swoim budżecie za mało środków w stosunku do potrzeb zachodzi więc konieczność określenia priorytetów w taki sposób, aby osiągnąć możliwie najlepszą efektywność wydatkowanych środków.

Trzeba pamiętać, iż w wyniku przemian ustrojowych samorzady na początku lat 90-tych przeobraziły się w podmioty, które muszą uwzględniać wymogi rynku szukając odpowiedzi na pytanie: „Jak działać, aby dostarczyć satysfakcji społeczności lokalnej w zaspokajaniu jej potrzeb, a jednocześnie być konkurencyjnym i zapewniać rozwój gminy?”

Podstawowym aktem prawnym modyfikującym zakres i funkcjonowanie gminy jest ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym, określająca m.in. iż podstawowym zadaniem gminy jest zaspokojenie zbiorowych potrzeb wspólnoty, którą tworzy ogół jej mieszkańców. W celu realizacji tego podstawowego zadania opracowano niniejszą Strategię.

Proces planowania strategicznego w Gminie Ruda Maleniecka został rozpoczęty od dokładnej analizy stanu gminy w podstawowych sferach życia społecznego. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy stanowiły punkt wyjścia do określenia mocnych i słabych stron Gminy, a następnie zdefiniowania wynikających z nich szans i zagrożeń. Ten sposób wyznaczenia obszarów priorytetowych – oparty na mocnych stronach gminy – pozwolił określić cele strategiczne i zadania. Planowanie jako proces powinien mieć charakter ciągły – niezbędny więc jest bieżący monitoring i ocena wdrażania planów strategicznych. Bieżąca kontrola pozwoli na wprowadzanie we właściwym czasie korekt i poprawek w programach realizacyjnych.

Długofalowe planowanie rozwoju ma szczególne znaczenie dla ukierunkowania bieżącej działalności samorządów gminnych. Wspólnym mianownikiem dla rozwiązywania związanych z tym problemów społecznych i gospodarczych jest właściwe wykorzystywanie zasobów przestrzeni oraz zasobów gospodarczo-społecznych gminy. Rozwój równoważący sfery środowiskową, społeczną, gospodarczą i przestrzenno odbywających się bez degradacji środowiska, to jedyny możliwy i najbardziej obiecujący kierunek wspólnych działań. Szczególne znaczenie ma takie podejście na terenach, które czeka w najbliższych latach

proces głębokiej restrukturyzacji. Potrzebują one wytyczenia dróg rozwojowych, nie prowadzących do krótkotrwałego dobrobytu kosztem degradacji środowiska, ale do rozwoju przyjaznego środowisku i ludziom. Takie warunki spełnia rozwój zrównoważony, zwykle określany słowem ekorozwój.

Należy przy tym pamiętać, że ważnym aspektem planowania strategicznego są możliwie szerokie konsultacje społeczne planowanych rozwiązań. Wyznaczone w tym procesie cele strategiczne będą akceptowane przez większość mieszkańców – co zdecydowanie ułatwi ich realizację i zwiększy zrozumienie społeczne dla decyzji podejmowanych przez Radę Gminy. Władze Gminy samorządowe powinny wnikliwie analizować uwagi mieszkańców zgłaszane w trakcie wdrażania strategii, ponieważ będą one stanowić cenne wskazówki do ewentualnych korekt planów działania.

W obecnym kształcie gmina Ruda Maleniecka działa od 1986r. i została powołana jako jednostka administracyjna, zaś zachowane zabytki oraz zapisy historyczne świadczą o bardzo wysokim uprzemysłowieniu tego terenu i jego świetności w XIX w.

Położenie Gminy nad rzeką Czarną Konecką zdecydowało o stopniowym aczkolwiek systematycznym uprzemysłowieniu tego terenu w okresie działalności Staropolskiego Okręgu Przemysłowego. O charakterze miejscowości świadczy także rodowód nazwy „Ruda Maleniecka”, bowiem „rudami” nazywano przysiółki, w których wytapiano w prymitywnych dymarkach niewielkie ilości żelaza. W opinii historyków – takie określenie w dawnym nazewnictwie należało do najstarszych sięgających – nawet – czasów piastowych, bowiem w późniejszych okresach nazwę tę zastępowano określeniem „kuźnica”. Drugi człon swojej nazwy Gminy i miejscowość wzięła od „Maleńca”.

Brak jest wiadomości odnośnie początków dziejów Rudy Malenieckiej – pierwsze wzmianki pochodzą z II połowy XVII w.

W 1772r. kasztelan łukowski Jacek Jezierski nabył rozległe dobra w tych terenach wraz z Rudą. Był on także założycielem zakładów w Maleńcu, Cieklińsku i Miedzierzy. W jego fabrykach produkowano sztaby stalowe, śruby, siekiery i topory oraz narzędzia gospodarcze. Dalszy rozwój zahamowała klęska Powstania Kościuszkowskiego w 1794r. i III rozbiór Polski. Jezierski odsprzedał wówczas swoje ziemie księciu Karolowi Hessen-Darmstadtowi, gdzie pod jego „panowaniem” nastąpiło ćwierćwiecze stagnacji.

Po III rozbiórce Polski – tereny wokół Rudy Malenieckiej znalazły się w zaborze austriackim, zaś po Kongresie Wiedeńskim teren gminy został włączony do zaboru

rosyjskiego. Miejscowa ludność zawsze aktywnie włączała się w różne formy walki o niepodległość np. w Powstaniu Styczniowym – bitwa na Ormanisze.

W Królestwie Polskim w 1823r. w obecnych granicach administracyjnych gminy, znajdowały się zakłady górnicze i hutnicze w:

- Kołońcu – własność Kiełczewskiego,
- Maleńcu – księcia Hessen-Darmstadt,
- Machorach – Fraenkla,
- Rudzie Malenieckiej – Małachowskich.

Ponowny rozwój tych terenów nastąpił, gdy Tadeusz Bocheński zakupił w 1824r. dobra od Miedzierzy po Maleniec. To wówczas Bocheński uczynił swą siedzibą miejscowość Ruda Maleniecka oraz:

- przebudował dwór położony w pięknym parku,
- wzniósł neoromańską kaplicę i kilka budynków gospodarczych,
- zbudował utwardzoną drogę od Miedzierzy przez Cieklińsko, Ruda Maleniecka do Maleńca,
- wybudował w Rudzie Malenieckiej 2 zakłady, w których przerabiano surówkę na żelazo kowalne, walcownię i topornię,
- uruchomił nowe kopalnie rudy w Miedzierzy i Rudzie Malenieckiej, a fabrykę w Maleńcu przekształcił z fryszerni w wielką walcownię i zmienił profil produkcji,
- w 1844r. zamienił pańszczyznę na czynsz co spowodowało wzrost osadnictwa na tych ziemiach,
- w swoim przemysłowym majątku Bocheński zatrudniał 300 osób.

To co istotne, dzieło ojca kontynuowali synowie Józef i Franciszek Bocheńscy – ok. 1870r. w Rudzie Malenieckiej powstał zakład budowy maszyn (produkowano w nim narzędzia i maszyny rolnicze oraz urządzenia gorzelnicze i cukrownicze) poruszany turbiną wodną o mocy do 12 koni mechanicznych – zatrudniający 38 robotników.

Na przełomie XIX i XX w. w Rudzie Malenieckiej zaczął rozwijać się przemysł tartaczno-drzewny za sprawą kolejnego właściciela tych ziem – Felicjana Jankowskiego. Warto wspomnieć, że mały tartak na placu dzisiejszego przedszkola istniał już w końcu XIX w. – spłonął jednak w 1905r., wówczas to Felicjan Jankowski przystąpił do budowy nowego na 8 ha placu z dwoma trakami o napędzie parowym. Sprowadził on z Anglii okrętową maszynę parową dużej mocy, która poruszała traki i szereg innych urządzeń – trwało to do roku 1907. Był to największy w Królestwie Polskim tartak w owym czasie – dawał zatrudnienie wielu mieszkańcom, którzy w podzięcie ufundowali w 1927r. piękną figurkę przy tartaku.

W czasie rewolucji 1905r. miejscowi chłopci napadli na budynek gminy, spalili akta i publicznie zniszczyli portret cara Mikołaja II.

8 listopada 1912r. Felicjan Jankowski ufundował Doświadczalną Stację Rybacką – była to pierwsza w Polsce i jedna z niewielu wówczas w Europie tego typu placówek naukowo-badawczych. Naukowym opiekunem stacji został prof. Franciszek Staff, członek Polskiej Akademii Nauk, rektor Wyższej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Tradycje rybackie do dziś przetrwały na terenie Gminy, istnieje także i działa tartak założony przez Jankowskiego.

W okresie I wojny światowej przez teren gminy – w okolicach Szkucina – ukształtował się front rosyjski, a w rejonie Czermna rozciągały się okopy wojsk pruskich. Walki pozycyjne trwały w okresie od jesieni 1914r. do czerwca 1915r. i miały niszczący wpływ na okoliczne wsie. W Rudzie Malenieckiej w budynku ochronki był zorganizowany lazaret, a martwych żołnierzy grzebano na urządzonym obok cmentarzu, który zachował się do dnia dzisiejszego jako jedyny z tamtych czasów. Mieszkańcy gminy uczestniczyli także w walce o niepodległość w Legionach, w wojnie polsko-bolszewickiej i obronie Warszawy w 1920r.

II wojna światowa rozpoczęła się dla Rudy Malenieckiej już pod koniec sierpnia 1939r. kiedy to do wsi przybyli polscy saperzy, którzy zaminowali most na Czarnej, nakazali także ewakuację ludności i zajęli pozycje obronne.

4 września 1939r. wieś została ostrzelana podczas nalotu lotniczego, zaś 4 dni później 36 pułk DP Armii Prus stoczył w Rudzie Malenieckiej nierówną walkę z nacierającą armią pancerną hitlerowców. Miesiąc później w Lipie i Cisie zjawił się legendarny major Hubal ze swoim oddziałem, stąd właśnie z Cisa pochodziła jedyna kobieta w jego oddziale Marianna Cel ps. „Tereska” – obecnie w miejscowości znajduje się upamiętniający ją pomnik.

Ostatnim dziedzicem Rudy Malenieckiej był Stanisław Fröelich, który zginął w niewyjaśnionych okolicznościach w kampanii wrześniowej 1939r. walcząc jako polski oficer. Okupacja 1939-45 spowodowała znaczne straty zwłaszcza wśród ludności Gminy Ruda Maleniecka.

2. Proces tworzenia strategii i jego uczestnicy

Strategia rozwoju to opracowany świadomie i celowo plan działań, wskazujący sposób osiągnięcia wyznaczonych celów. W Rudzie Malenieckiej przyjęta została koncepcja budowy strategii zrównoważonego rozwoju. Prace związane z opracowaniem strategii rozwoju

rozpoczęte zostały w październiku 2011r., przy szerokim ich uspołecznieniu. Podstawowe cechy charakteryzujące ten tok działania to:

- partnerstwo międzysektorowe,
- zasada konsensusu przy podejmowaniu decyzji,
- komunikacja społeczna w lokalnych mediach o pracy na każdym jej etapie itp.

W związku z tym podjęto następujące kroki:

- podpisana została przez Urząd Gminy umowa z firmą konsultingową Pro-Inspiracja.pl Rafał Graczkowski, której doradcy współpracowali przy budowie strategii;
- utworzona została grupa robocza, do której zaproszeni zostali lokalni liderzy, uczestnicy późniejszych warsztatowych prac nad strategią.

Najważniejsze etapy pracy nad opracowaniem strategii dotyczyły:

- przyjęcia wizji gminy,
- przyjęcia celu nadrzędnego i celów głównych rozwoju gminy,
- identyfikacji problemów wpływających na rozwój gminy,
- przyjęcia celów szczegółowych rozwoju gminy,
- opracowania planu operacyjnego strategii z określeniem zadań realizowanych,
- opracowania koncepcji zarządzania realizacją strategii.

Budując Strategię Rozwoju Gminy postawiono sobie szczegółowe cele, do których należy zaliczyć:

- podnoszenie poziomu życia mieszkańców,
- znalezienie rozwiązań umożliwiających wzrost gospodarczy Gminy,
- przeciwdziałanie wzrostowi bezrobocia oraz niwelowanie już istniejącego,
- tworzenie warunków służących przyciąganiu kapitału z zewnątrz do inwestowania na terenie Gminy,
- promocja walorów i zalet Gminy.

Prace związane z opracowaniem strategii trwały do grudnia 2011 roku. W okresie tym odbyło się sześć warsztatów, w których uczestniczyli czynnie zaproszeni przez Wójta Gminy liderzy lokalni; w pracach tych udział wzięły 71 osób; w okresach między warsztatami i po ich zakończeniu miały miejsce dodatkowe spotkania konsultacyjne m.in. z Wójtem Gminy oraz z przedstawicielami Rady Gminy, przeprowadzono obowiązkowe konsultacje projektu

Strategii z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Kielcach oraz Świętokrzyskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym.

W trakcie prac nad strategią wykorzystane zostały udostępnione przez Urząd Gminy materiały dotyczące stanu gminy, materiały statystyczne i opracowania analityczne, w szczególności powstała w 2000 r. poprzednia Strategia Gminy.

Spotkanie 1 z Organizacjami Pozarządowymi w dniu 3.11.2011 r.

Uczestnicy spotkania:

1. Czesław Malinowski - OSP Ruda Maleniecka
2. Sylwester Zarański – OSP Młotkowice
3. Andrzej Grzegorzczak – OSP Ruda Maleniecka
4. Grzegorz Błachowicz – OSP Dęba Kolonia
5. Liliana Resiak - Konieczna – Stowarzyszenie Królewski Karp

Spotkanie 2 z Przedsiębiorcami w dniu 7.11.2011 r.

Uczestnicy spotkania:

1. Władysław Musiał – usługi transportowe
2. Ewa Jerczyńska – gospodarstwo rybackie
3. Magdalena Jerczyńska – gospodarstwo rybackie
4. Jarosław Kalita – usługi tartaczne
5. Janusz Kuleta – usługi tartaczne

Zdjęcie nr 1: Spotkanie strategiczne z przedsiębiorcami - 07.11.2011r. Fot. Pro-Inspiracja.pl

Podczas spotkania omówiono aktualną sytuację w obszarze „przedsiębiorczość” na terenie Gminy, wymieniono największe firmy działające na terenie Gminy:

- tartak (zatrudnia 47 osób)
- gospodarstwa rybne (Kołoniec 4 osoby, Ruda Maleniecka 6 os.)
- firma transportowa (3 osoby)
- sklepy
- restauracja „Kamyk”
- Nadleśnictwo (usługi leśne)
- Zakład Kamieniarski
- drobne usługi mechaniczne

Główne problemy zidentyfikowane przez przedsiębiorców:

- koszty utrzymania pracowników
- cena surowca (drzewo, energia, paliwo)
- wykształcenie pracownika (jakość), brak praktyki w zawodzie

Jakie problem, potrzeby i działania, wg przedsiębiorców – można podjąć, aby pobudzać przedsiębiorczość w Gminie:

- + promocja przez UG
- + stosunkowo niskie stawki podatków (gruntowy 0,73 zł, od budynków 12,30)
- +/- mała ilość gruntów pod inwestycje
- + szansa na przychody ze sprzedaży gruntów
- + dostęp do Internetu
- + wyjazdy zagraniczne w poszukiwaniu pracy na neutralnym poziomie
- + zwiększająca się świadomość otrzymania dotacji unijnych
- brak Forum przedsiębiorców
- brak stowarzyszenia przedsiębiorców
- konkurs na przedsiębiorcę roku
- + rozwój rybactwa (różne ryby)
- + szansa dostania dotacji na strat
- + polepszająca się infrastruktura
- brak bazy firm na www Gminy
- Potrzeba szkoleń osób które chcą założyć działalność gospodarczą

Na zakończenie spotkania wypełniono ankietę: najważniejsze zadania inwestycyjne sołectwa/ najpilniejsze potrzeby do rozwiązania.

Spotkanie 3 z Radnymi i Sołtysami w dniu 9.11.2011 r.

Uczestnicy spotkania:

1. Marianna Czechowska - sołtys miejscowości Wyszyna Rudzka
2. Anna Więckiewicz – sołtys miejscowości Cieklińsko
3. Stanisław Olejnik - sołtys miejscowości Lipa
4. Helena Dębecka – radna
5. Zofia Pilarska - radna
6. Jan Łabendowicz - radny, sołtys miejscowości Dęba Kolonia
7. Leszek Pękala- Radny
8. Lucyna Strychalska - sołtys miejscowości Machory
9. Marian Soboń – radny
10. Agnieszka Mularczyk – Rada Sołecka
11. Małgorzata Wilczyńska
12. Elżbieta Kowalczyk
13. Halina Szymańska – Radna
14. Barbara Młynarczyk – Sołtys miejscowości Dęba
15. Jadwiga Makówka – Radna
16. Grzegorz Rządowski – Sołtys miejscowości Hucisko
17. Bogdan Mijas – Rada Sołecka

Zdjęcie nr 2: Spotkanie strategiczne z sołtysami i radnymi w sprawie Strategii w dniu 09.11.2011r.

Fot. Pro-Inspiracja.pl

Zdjęcie nr 3

Spotkanie z Sołtysami i Radnymi
w sprawie Strategii w dniu 09.11.2011r. Fot.
Pro-Inspiracja.pl

Spotkanie 4 w sprawie Strategii w miejscowości Lipa 21.11.2011

Uczestnicy spotkania:

1. Stanisław Olejnik- sołtys,
mieszkaniec miejscowości Lipa
2. Radosław Mularczyk- uczeń,
mieszkaniec miejscowości Lipa
3. Dawid Śliwiński – uczeń,
mieszkaniec miejscowości Lipa
4. Paweł Dutkiewicz – uczeń,
mieszkaniec miejscowości Lipa
5. Kamil Dutkiewicz – uczeń,
mieszkaniec miejscowości Lipa
6. Zbigniew Cieszkowski – uczeń, mieszkaniec miejscowości Lipa
7. Robert Batóg – uczeń, mieszkaniec miejscowości Lipa
8. Michał Bogusz – uczeń, mieszkaniec miejscowości Lipa
9. Sebastian Stachera – uczeń, mieszkaniec miejscowości Lipa
10. Piotr Pałgan – Przewodniczący Rady Gminy
11. Zofia Kuleta- mieszkanka Lipy
12. Mieczysław Wilczyński – mieszkaniec miejscowości Lipa
13. Krzysztof Wilczyński - mieszkaniec miejscowości Lipa
14. Piotr Cieszkowski - mieszkaniec miejscowości Lipa
15. Grzegorz Rządowski - mieszkaniec miejscowości Hucisko
16. Łukasz Kowalski - mieszkaniec miejscowości Cis
17. Elżbieta Antosik - mieszkanka miejscowości Lipa
18. Wojciech Kowalski - mieszkaniec miejscowości Lipa
19. Wincenty Zatora - mieszkaniec miejscowości Lipa
20. Zofia Pilarska- mieszkanka miejscowości Młotkowie
21. Jolanta Wychowalek - mieszkanka miejscowości Młotkowie
22. Elżbieta Kowalczyk - mieszkanka miejscowości Lipa
23. Halina Szymańska - mieszkanka miejscowości Lipa
24. Agnieszka Mularczyk - mieszkanka miejscowości Lipa
25. Wanda Zatora - mieszkanka miejscowości Lipa
26. Jadwiga Kmieciak mieszkanka miejscowości Lipa
27. Piotr Mazurczak - mieszkaniec miejscowości Lipa

Zdjęcie nr 4: Spotkanie w sprawie Strategii w miejscowości Lipa 21.11.2011r. Fot. Pro-Inspiracja.pl

Spotkanie 5 w sprawie Strategii w miejscowości Ruda Maleniecka 22.11.2011

Uczestnicy spotkania:

1. Marianna Czechowska – mieszkanka miejscowości Wyszyna Rudzka
2. Alina Biały - mieszkanka miejscowości Dęba
3. Jerzy Młynarczyk - mieszkaniec miejscowości Dęba
4. Jan Łabendowicz - mieszkanka miejscowości Dęba Kolonia
5. Jerzy Kowalski - mieszkanka miejscowości Dęba
6. Jadwiga Makówka - mieszkanka miejscowości Ruda Maleniecka

Zdjęcie nr: 5: Spotkanie dot. rozwoju sołectw w miejscowości Ruda Maleniecka 22.11.2011 r.
Fot. Pro-Inspiracja.pl

Spotkanie 6 w sprawie Strategii w miejscowości Maleniec 23.11.2011r.

Uczestnicy spotkania:

1. Krzysztof Błaszczyk – mieszkaniec miejscowości Machory
2. Halina Błaszczyk – mieszkanka miejscowości Machory
3. Aleksandra Mijas- mieszkanka miejscowości Maleniec
4. Lucyna Strychalska - mieszkanka miejscowości Machory
5. Bogdan Mijas - mieszkaniec miejscowości Maleniec
6. Stanisław Kazik – mieszkaniec miejscowości Kołoniec
7. Grzegorz Paczyński- mieszkaniec miejscowości Maleniec
8. Agnieszka Szustak – mieszkanka miejscowości Maleniec
9. Gabriel Baliński – mieszkaniec miejscowości Maleniec
10. Lucjan Mazur – mieszkaniec miejscowości Machory

Zdjęcie nr 6: Spotkanie w sprawie Strategii w miejscowości Maleniec w dniu 23.11.2011r.
Fot. Pro-Inspiracja.pl

Zdjęcie nr 7: Spotkanie w sprawie Strategii w miejscowości Maleniec w dniu 23.11.2011r.
Fot. Pro-Inspiracja.pl

Na zadawane pytanie podczas zebrań z mieszkańcami z czym kojarzy się Gmina Ruda Maleniecka w ich opinii – padały odpowiedzi:

- z miejscowością Maleniec,
- ryby zwłaszcza Karp Królewski z 1912r.
- tartak,
- lasy – zajmują ok. 60% powierzchni Gminy,
- bieda.

3. Metodologia

Strategia Rozwoju Gminy Ruda Maleniecka obejmuje horyzont czasowy do roku 2020. Jest ona produktem planowania strategicznego wykonanego przez zewnętrznych ekspertów wspólnie z wójtem, pracownikami Urzędu Gminy Ruda Maleniecka, radnymi, sołtysami, przedstawicielami przedsiębiorców, organizacji społecznych i mieszkańców. Do jej opracowania wykorzystano metodę planowania społecznego połączoną z metodą ekspercką. W procesie opracowywania strategii przyjęto założenie, że zastosowana **metoda planowania strategicznego** to systematyczne i ciągłe działanie, podczas którego samorząd przewiduje i planuje przyszłość, określa odpowiednie etapy realizacji i realne środki do jej osiągnięcia. Planowanie strategiczne jako proces ciągły łączy w sobie dużą liczbę małych projektów w celu osiągnięcia szerszych ekonomicznych celów.

Proces uspołeczniania planowania rozwoju gminy odbywał się w następujących płaszczyznach:

- opis statystyczny, w który zaangażowany zostali kierownicy jednostek organizacyjnych gminy, organizacji pozarządowych,
- włączenie liderów społeczności lokalnych w przygotowanie strategii, udział przedsiębiorców, szkół i stowarzyszeń w dyskusjach strategicznych,

Dokonano także analizy:

- dokumentów strategicznych Gminy Ruda Maleniecka:

1. Strategia Rozwoju Gminy Ruda Maleniecka 2000 rok.
2. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Ruda Maleniecka na lata 2008- 2013.
3. Budżet Gminy Ruda Maleniecka na 2011 rok
4. Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Ruda Maleniecka na lata 2011-2020 przyjętej uchwałą Rady Gminy w Rudzie Malenieckiej w dniu 23 lutego 2011 roku.

- strategii innych instytucji i podmiotów

1. Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Koneckiego na lata 2004 – 2013r.
2. Strategia Rozwoju Powiatu Koneckiego 2001 r.
3. Strategia Rozwoju Województwa do roku 2020.
4. Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Świętokrzyskim na lata 2006-2014.

5. Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2005-2013, Kielce 2004.

- sprawozdań jednostek organizacyjnych Gminy Ruda Maleniecka np. Gminnej Biblioteki Publicznej w Rudzie Malenieckiej za 2010 rok.

Część I Charakterystyka Gminy Ruda Maleniecka

Gmina Ruda Maleniecka usytuowana jest w północno – zachodniej części województwa świętokrzyskiego. Jej tereny rozciągają się na krańcach najstarszych w Europie Gór Świętokrzyskich. Zgodnie z podziałem fizyczno – geograficznym znajduje się w obrębie makroregionu Wyżyny Kielecko – Sandomierskiej i Wyżyny Przedborskiej. Administracyjnie stanowi jedną z ośmiu gmin powiatu koneckiego zlokalizowaną w jego północno – zachodniej części. Graniczy od północy z gminą Żarnów (powiat opoczyński, województwo łódzkie), od północnego - wschodu z gminą Końskie, od zachodu z gminą Falków, zaś od południa sąsiaduje z gminami: Radoszyce oraz Słupia Konecka. Przez teren gminy przepływa rzeka Czarna Konecka – prawy dopływ Pilicy.

Mapa nr 1 - Gmina Ruda Maleniecka na tle Powiatu Koneckiego.
Źródło: <http://www.powiat.konskie.pl>

Gmina zajmuje powierzchnię 110,03 km² , w tym:

- użytki rolne: 38%
- użytki leśne: 52%

Gmina stanowi 9,65% powierzchni powiatu.

W skład gminy wchodzi 18 sołectw:

1. Cieklińsko
2. Cis
3. Dęba
4. Dęba Kolonia
5. Hucisko
6. Koliszowy
7. Kołoniec
8. Lipa
9. Machory
10. Maleniec
11. Młotkowice
12. Ruda Maleniecka
13. Strzęboszów
14. Szkucin
15. Tama
16. Wyszyna Fałkowska
17. Wyszyna Machorowska
18. Wyszyna Rudzka

Tabela 1: Liczba mieszkańców poszczególnych sołectw w latach 2007-2010

L.p.	Sołectwo	Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach w poszczególnych latach			
		2007	2008	2009	2010
1	Cieklińsko	96	113	112	111
2	Cis	93	93	93	93
3	Dęba	283	274	263	263
4	Dęba Kolonia	110	112	114	112
5	Hucisko	115	111	112	115
6	Koliszowy	333	326	324	320
7	Kołoniec	199	189	183	184
8	Lipa	396	371	360	350
9	Machory	91	88	85	84
10	Maleniec	95	92	92	87
11	Młotkowice	374	381	376	377
12	Ruda Maleniecka	598	588	573	568
13	Strzęboszów	67	67	63	68

14	Szkucin	202	196	190	184
15	Tama	23	22	22	23
16	Wyszyna Fałkowska	184	173	177	167
17	Wyszyna Machorowska	77	73	75	72
18	Wyszyna Rudzka	129	128	126	123
	RAZEM	3456	3397	3340	3301

Źródło: dane Urzędu Gminy Ruda Maleniecka

Gminę Ruda Maleniecka w 2010r. zamieszkiwało 3301 osób. Od 2007r. zmniejsza się liczba mieszkańców Gminy. Rok 2010 względem 2007r. wskazuje, iż liczba mieszkańców zmniejszyła się o 155 osób- 4,69%. Zmniejszająca się liczba mieszkańców to problem, z którym boryka się większość gmin. Przyczyn takiej sytuacji jest wiele, m.in. ujemny przyrost naturalny, migracja ludzi za pracą, zwłaszcza młodych ludzi z wykształceniem. Zaś skutkiem zmniejszającej się liczby mieszkańców jest zamykanie placówek oświatowych w mniejszych miejscowościach, mniejsze wpływy z podatków do gminy, a także powolna marginalizacja życia społecznego.

Potencjał społeczny poszczególnych miejscowości uzależniony jest od ilości jej mieszkańców. Największymi miejscowościami w gminie są:

1. Ilość mieszkańców powyżej 300: Ruda Maleniecka, Młotkowice, Lipa, Koliszowy.
2. Ilość mieszkańców powyżej 200: Dęba.
3. Ilość mieszkańców powyżej 100: Szkucin, Kołonic, Wyszyna Fałkowska, Wyszyna Rudzka, Hucisko, Dęba Kolonia, Cieklińsko.
4. Ilość mieszkańców poniżej 100: Cis, Maleniec, Machory, Wyszyna Machorowska, Strzęboszów, Tama.

Przeważają miejscowości o średniej wielkości pomiędzy 100 a 200 mieszkańców. Stanowią one 38,8% wszystkich miejscowości.

Zmniejszanie się ilości mieszkańców średnio o około od 40-60 osób rocznie, powoduje, iż w ciągu tego czasu „zanika” jedna miejscowość poniżej 100 mieszkańców, co w konsekwencji długoterminowej może prowadzić do zmiany terytorium poszczególnych sołectw.

Krótki rys historyczny

Do licznych w naszym regionie miejscowości położonych nad Czarną Konecką, które były kiedyś ośrodkami przemysłu lub górnictwa, należy między innymi Ruda Maleniecka.

O przemysłowym rodowodzie tej miejscowości świadczy jej nazwa, gdyż „rudami” nazywano w średniowieczu przysiółki, w których wytapiano w prymitywnych dymarkach niewielkie ilości żelaza-przeważnie na potrzeby okolicznej ludności.

Według opinii naukowców, w dawnych wiekach takie nazwy należały do najstarszych, bo sięgających czasów piastowskich. W okresie późniejszym większość nazw „ruda” została zastąpiona nazwą „kuźnica”. Każda z takich rud, dla odróżnienia jej od innych, określano przy pomocy nazwy pobliskiej miejscowości, na terenie której powstała.

Ruda Maleniecka wzięła nazwę od Maleńca, który przez długi czas był tylko lasem obfitującym w maliny, o czym świadczy zapis z roku 1787 stwierdzający, że „jeszcze przed kilkoma latami było tam pustkowie”. Odnośnie początków i pierwotnych dziejów rudy Malenieckiej brak jakichkolwiek wiadomości i jako wieś pojawia się wraz z Cieklińskiem we wzmiankach historycznych dopiero w drugiej Polowie XVII wieku.

Zapisy wymienia w tym miejscu kuźnicę żelaza pod nazwą Ruda Waszyńska. W tym czasie istniała prawdopodobnie jako przysiółek Waszyny, a potem od początku XIX wieku była wsią pańszczyźnianą.

Do 1782 roku dziedzicem Rudy był Prażmowski, który odsprzedał swoje dobra kasztelanowi łukowskiemu-senatorowi Jackowi Jezierskiemu, który przyczynił się do rozwoju przemysłu. Jego dzieło kontynuował Tadeusz Bocheński- oficer napoleoński, który zmarł w 1849r. Już wtedy były to najbardziej majątne dobra, szacowane na ponad 360 tys. rubli.

W skład tych dóbr wchodziły m.in. Ruda Maleniecka (siedziba dziedzica), Maleniec, Cieklińsko, Lipa, Miedzierz, Kawęczyn Matyniów, Świnków, Strażnica.

Przemysłowy majątek, w którym zatrudniono ponad 300 robotników cieszył się uznaniem również pod zarządem synów Bochenskiego- Józefa i Franciszka. Ich spadkobiercą został Felicjan Jankowski (139-1916). Niestety, pod koniec XIX wieku przemysł żelazny, oparty na węglu drzewnym i sile wody, nie wytrzymał konkurencji. Wielkie piece w Kawęczynie i w Cieklińsku wygasły, zatrzymano walcownię w Rudzie Malenieckiej. Jednak produkcję w dalszym ciągu dawał walcowania i szpadlarnia w Maleńcu oraz cegielnia w Cieklińsku. Pracował również tartak i młyny. Zmniejszające się dochody Felicjan Jankowski zamierzał zrównoważyć poprzez założenie gospodarstwa rybnego. W ten sposób powstały stawy o łącznej powierzchni 350-u mórg. 8 listopada 1912r. nastąpiło uroczyste otwarcie doświadczalnej stacji rybackiej-pierwszej tego typu w Polsce placówki naukowo-badawczej, której kierownikiem został Franciszek Staff, brat poety Leopolda Staffa.

Najstarszą miejscowością Gminy Rudy Maleniecka i powiatu koneckiego jest Lipa. Pierwsza wzmianka pisana o tej wsi pochodzi z roku 1411 i dotyczy Janusza z Lipy, świadka obecnego przy transakcji zamiany dwóch wsi, o której wspomina Roman Mirowski w książce pt. „Drewniane kościoły i dzwonnice ziemi świętokrzyskiej”.

Miejscowe dokumenty informują – pisze ks. Bastrzykowski – że modrzewiowy kościół w Lipie zabudowano już w roku 1129 (najstarszy kościół w obecnych granicach powiatu). Nad drzewami kruchty jest łaciński napis: *Vetus Ecclesia structa Est A. Dni 1129*. Pierwotny kościół stał 632 lata nietknięty. Świadczy o tym wizyta Konstantego Jankowskiego, wizytora generalnego archidiecezji gnieźnieńskiej archidiakonu Kurzelowskiego, odbyta w 1762r. W połowie XV wieku wymienia się sześć wiosek należących do parafii: Lipę, Jakimowice, Szkucin, Młotkowice, Wolę Waszyńską i Waszynę. Tak wczesna lokacja Kościoła w Lipie, tylko o 9 lat późniejsza od kościoła w kasztelańskim Żarnowie w powiecie opoczyńskim, wskazuje na fakt, że już w tym czasie teren ten był dość gęsto zaludniony. Fundację kościoła w Żarnowie przypisuje się Bolesławowi Krzywoustemu. Prawdopodobnie było też tak w przypadku Lipy, odległej od Żarnowa w prostej linii o 15km.

W połowie XV wieku dziedzicem Lipy był Piotr. Kościół pobierał dziesięcinę snopową z karczmy, od trzech zagrodników, z folwarku szlacheckiego i sołectwa. Około roku 1520 plebanem kościoła, noszącego wezwanie św. Wawrzyńca w i św. Katarzyny, był ?Jan Błiziński: „człowiek świecki, który utrzymywał wikariusza i ministrant” („Drewniane kościoły i dzwonnice ziemi świętokrzyskiej”- Roman Mirowski).

Z danych archeologicznych wynika, że w latach 1885-1887 na polach w pobliżu Lipy w gminie Ruda Maleniecka znaleziono popielnice, pieniądze rzymskie z czasów Trajan, narzędzia kamienne i fragmenty ceramiki.

Najstarsze miejscowości w gminie, podobnie jak w całym powiecie koneckim, lokowane były na wzgórzach lub wzniesieniach np.: Dęba, Lipa, Szkucin, Wyszyna. Ciekawy i niepowtarzalny w nazewnictwie całego regionu świętokrzyskiego jest przykład Wyszyny (dziś Wyszyna Rudzka, Wyszyna Machorowska i Wyszyna Fałkowska). Nazwa ta pochodzi od staropolskiego słowa *wiszyna* lub *wyżynia* – wyniosłe wzgórze, miejsce wyższe, wyżej położone jak równina.

W czasach przedpiastowskich, według doskonałych analiz wybitnego archeologa, historyka i etnografa Zygmunta Glogera (1845-1910), Polska była jednym wielkim lasem, w którym znajdowały się tylko rozsiane pojedyncze sady ludzi żyjących z polowania, rybołówstwa, chowu bydła oraz zbioru dzikich pszczół i owoców leśnych.

Podobnie było z pewnością na terenie obecnej Gminy Ruda Maleniecka jak i całego powiatu koneckiego. Spośród drzew występowały tu odwiecznie: sosny, świerki, jodły, modrzewie, dęby, brzozy, lipy, graby i buki. Rosły one w jednolitych kompleksach (dąbrowych) lub w zespołach mieszanych. Miejscowa ludność wybranym drzewom (najczęściej wiekowym dębom), nadawała wielkie znaczenie, wywodzące się jeszcze z czasów pogańskich np. dęby na uroczysku Starzyk koło Wyszyny Rudzkiej. Od tych drzew, nazwano wiele miejscowości: Dęba, Lipa, Cis.

I. 1. Infrastruktura techniczna

W skład zasobów technicznych każdego samorządu możemy zaliczyć infrastrukturę m.in. drogową, wodociągową, sanitarną, gazową, zaopatrzenia w ciepło i energię elektryczną. W tej części Strategii opisano także gospodarkę odpadami, zaopatrzenie w energię elektryczną, dostępność usług telekomunikacyjnych oraz transport i komunikację, a także sieć rzeczną.

I. 1.1 Infrastruktura drogowa

Przez teren Gminy przebiegają dwie drogi krajowe nr 42 i 74 o łącznej długości 18,4 km. Brak jest w Gminie dróg o statusie wojewódzkim. Natomiast występują drogi powiatowe o długości 42,184 km oraz drogi gminne 39,606 km. Poniższa tabela nr 2 prezentuje nazwy dróg, ich numery i długość na terenie Gminy Ruda Maleniecka.

Tabela 2 - Drogi publiczne na terenie Gminy Ruda Maleniecka

L.p.	Aktualny numer drogi	Nazwa drogi	Długość na terenie Gminy Ruda Maleniecka
Drogi gminne			
1.	003156T	Cis - Lipa	3,290
2.	003157T	Wyszyna Rudzka - Młotkowice	3,115
3.	003158T	Lipa – Wyszyna Machorowska - Tama	7,466
4.	003159T	Lipa – Greszczyn - Zbójno	2,235
5.	003160T	Dęba – Dęba Kolonia	3,290
6.	003161T	Zbójno - Kołoniec	2,090
7.	003162T	Kolonia Młotkowice - Młotkowice	1,825
8.	003163T	Ruda Maleniecka - Cieklińsko	1,725
9.	003164T	Lipa Gajówka – Gajówka Łazy – Gajówka Kadłubek	5,665
10.	003165T	Wyszyna Machorowska do drogi Wyszyna Fałkowska - Kołoniec	1,460
11.	003166T	Szkucin - Hucisko	2,255
12.	003167T	Machory - Tama	0,315
13.	003168T	Młotkowice – przez wieś	1,925
14.	003169T	Młotkowice -Jaźwiny	2,950
Razem			39,606

Drogi powiatowe			
L.p.	Aktualny numer drogi	Nazwa drogi	Długość na terenie Gminy Ruda Maleniecka
1.	14626	Ruda Maleniecka - Jacentów	1,525
2.	0390T	Wyszyna Fałkowska - Maleniec	6,578
3.	0391T	Wyszyna Rudzka – gr. ZD – (Grębenice)	5,722
4.	0392T	Lipa - Szkucin – gr. ZD	2,901

5.	0393T	Ruda Maleniecka – Lipa -Jakimowice	9,959
6.	0412T	Radoszyce – do drogi 15604	0,600
7.	0413T	Młotkowice – Cis – Zychy - Podlesie	3,500
8.	0415T	Młotkowice - Cieklińsko	3,186
9.	0417T	Wincentów – Dęba - Koliszowy	6,473
10.	0418T	Koliszowy – Bedno – Radomek	1,740
Razem			42,184
Drogi krajowe			
1.	42	Namysłów - Rudnik	10,500
2.	74	Sulejów - Zosin	7,900
Razem			18,400

Źródło: dane Urzędu Gminy Ruda Maleniecka

Sieć drogowa gminy jest dość dobrze rozwinięta. W 2009 roku z projektów dofinansowanych z funduszy unijnych Urząd Gminy przebudował odcinek dróg gminnych Nr 003164T Lipa Gajówka-Gajówka Łazy – Gajówka Kadłubek – 1307,54 mb oraz Nr 003158T Lipa – Wyszyna Machorowska – Tama – 642,77mb. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 1 453 208,14 zł. Źródłem dofinansowania był Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013 Oś 3 „Podniesienie jakości systemu komunikacyjnego regionu”. W latach 2008-2011 zrealizowano za kwotę 160 872 zł – dobudowę oświetlenia drogowego.

Problemem dla dróg na terenie Gminy jest fakt, iż jeździ po nich ciężki transport z drewnem, który swym ciężarem przyspiesza niszczenie dróg.

I.1.2 Infrastruktura wodociągowa

Gmina Ruda Maleniecka jest w 95 % zwodociągowana. Na jej terenie istnieją wodociągi zlokalizowane w miejscowościach: Dęba oraz Wyszyna Fałkowska. Tabela 3 prezentuje podstawowe wskaźniki odnośnie zwodociągowania, długość sieci, ilość podłączeń wodociągowych oraz średnie zużycie wody w gospodarstwach domowych.

Tabela 3: Zaopatrzenie w wodę.

L.p.	Wyszczególnienie	j.m.	Stan na dzień 31.12.2010 r.
1.	Wskaźnik zwodociągowania gminy ¹	%	95
2.	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej	km	70
3.	Podłączenia wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych	szt.	1267
4.	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	m ³ /mieszk./rok	19

Źródło: dane Urząd Gminy Ruda Maleniecka

Wody podziemne

Są to wody retencjonowane w porach i są ciągle odnawialne w wyniku zasilania opadami atmosferycznymi. Z wód podziemnych korzystają wszystkie wodociągi zlokalizowane na terenie Gminy.

Wody powierzchniowe

W skład wód powierzchniowych wchodzi: sieć rzeczna, zbiorniki wód stojących, mokradła, kanały i rowy melioracyjne. Przez obszar Gminy przepływa rzeka Czarna wokół, której powstało wiele zbiorników wodnych, głównie stawów, w których prowadzona jest hodowla ryb. Obszar Gminy cechuje się dużą gęstością sieci rzecznej w postaci licznych cieków wodnych. Obecnie wody powierzchniowe wykorzystywane są głównie z przeznaczeniem na cele rolnicze (stawy rybne), na cele technologiczne, komunalne i turystyczne. Należy zaznaczyć, że na terenie gminy zlokalizowane są trzy małe elektrownie wodne.

¹ Wskaźnik zwodociągowania oznacza stosunek liczby mieszkańców korzystających z wody wodociągowej do ogólnej liczby mieszkańców wyrażony w %.

Tabela 4: Ujęcia wody pitnej i stacje uzdatniania wody.

Lp.	Ujęcia wody pitnej			Stacje uzdatniania wody		Powierzchnia strefy ochronnej ha
	Nazwa ujęcia / lokalizacja	Rodzaj: wody podziemne lub wody powierzchniowe	Wydajność m ³ /dobę	Nazwa / lokalizacja	Wydajność m ³ /dobę	
1.	Dęba	Wody podziemne	465	Dęba	183	0,15
2.	Wyszyna Falkowska	Wody podziemne	2040	-	-	0,15

Źródło: dane Urząd Gminy Ruda Maleniecka

Pomiar zużycia wody odbywa się za pomocą wodomierzy skrzydełkowych zamontowanych w każdym z budynków podłączonych do sieci lub studzienki wodomierzowej.

Mieszkańcy nie podłączeni do sieci wodociągowej zaopatruje się w wodę ze studni kopalnych, w których woda nie zawsze odpowiada warunkom wody do picia i na potrzeby gospodarce.

W latach 2009-2011 Gmina zrealizowała inwestycje pn. Przebudowa przepompowni wody w miejscowości Wyszyna Machorowska.

I.1.3 Kanalizacja sanitarna

Gmina Ruda Maleniecka nie posiada kanalizacji ani oczyszczalni ścieków. W 2010 r. rozpoczęto prace nad jej budową w samej miejscowości Ruda Maleniecka.

Własne oczyszczalnie ścieków posiadają jedynie Nadleśnictwo oraz nieczynna Fabryka Narzędzi Gospodarczych w Małeńcu. Jednak nie nadają się one do wykorzystania jako oczyszczalnie zbiorcze dla większej ilości mieszkańców.

Większość domów w gminie Ruda Maleniecka posiada wewnętrzną instalację kanalizacyjną odprowadzającą ścieki do zbiorników – tzw. szamb.

Budowa oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacyjną w miejscowości Ruda Maleniecka. Inwestycja obejmuje teren miejscowości Ruda Maleniecka. Termin realizacji tego przedsięwzięcia składa się z dwóch etapów. Pierwszy zakończył się w grudniu 2010 roku, a drugi planowany jest do zakończenia we wrześniu 2012 roku. Koszt inwestycji to 7 456 068,82 zł, z czego część kosztów została dofinansowana ze środków zewnętrznych w kwocie 3 001 588,00 zł. Źródłem dofinansowania jest Program Rozwoju Obszarów Wiejskich działanie 321 „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej”. Dodatkowo w latach 2009-2011 zrealizowano inwestycję „Budowa drogi dojazdowej do oczyszczalni ścieków w miejscowości Ruda Maleniecka”.

I.1.4. Infrastruktura gazowa i zaopatrzenie w ciepło

Teren gminy Ruda Maleniecka nie jest zgazyfikowany. Mieszkańcy korzystają z dostaw gazu z butli.

Gazyfikacja gminy nie jest jej zadaniem własnym, stąd Urząd Gminy Ruda Maleniecka nie partycypuje w kosztach budowy sieci gazowniczej. Inwestorem w tym zakresie jest Zakład Gazowniczy w Kielcach, który podejmuje decyzje o budowie nowej sieci wówczas, gdy istnieje gwarancja, że będzie to inwestycja opłacalna. Ponieważ zainteresowanych odbiorem gazu z sieci jest niewielu, a deklarowane zapotrzebowanie niewielkie, inwestycje w tym zakresie w ostatnich latach nie są prowadzone.

I.1.5 Telekomunikacja

Dostęp do automatycznej centrali telefonicznej posiadają wszystkie miejscowości w Gminie. Gospodarstwa indywidualne korzystają głównie z sieci telefonicznej Telekomunikacji Polskiej S.A., operatora NETIA oraz usług telefonii komórkowych wszystkich sieci.

I.1.6 Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy Ruda Maleniecka nie ma funkcjonującego wysypiska śmieci. Odbiorem odpadów komunalnych od mieszkańców zajmują się firmy zewnętrzne posiadające stosowne zezwolenia uprawniające do odbioru odpadów komunalnych z terenu Gminy lub wpis do rejestru działalności regulowanej przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy Ruda Maleniecka. Są to firmy:

1. Miejskie Usługi Komunalne Sp. z o.o. – ul. Mościckiego 43, 26-110 Skarżysko-Kamienna
2. F.U.H. „WILK” Piotr Wilk – ul. Pionierów 9, lok. 1, 05-540 Zalesie Górne
3. VEOLIA Usługi dla Środowiska – ul. Zagnańska 232a, 25-263 Kielce
4. Przedsiębiorstwo Wywozu Nieczystości stałych ALMAX Sp. z o.o. – ul. Wrocławska 3, 26-600 Radom
5. Zakład Produkcji Palet Elementów Budowlanych u Tarcicy, Marian Wąsik, ul. Konecka 49, 26-230 Radoszyce

Odbiór odpadów komunalnych odbywa się raz na miesiąc. Dwa razy do roku organizowane są bezpłatne zbiórki odpadów gabarytowych.

Dodatkowo, w celu zminimalizowania i zapobiegania powstawania odpadów komunalnych:

1. Prowadzone są kontrole w zakresie podpisanych umów na odpady komunalne wśród mieszkańców Gminy.
2. Organizowane są zbiórki ZSEE.
3. Przeprowadzane są coroczne akcje „Sprzątania Świata”
4. Organizowane są zbiórki odpadów wielkogabarytowych.
5. Prowadzone są działania mające na celu likwidację „dzikich wysypisk”.

W Strategii nie uwzględnia się jako zadania inwestycyjnego Gminy konieczności przeprowadzenia rekultywacji nieczynnego wysypiska „Wyszyna Machorowska”, gdyż teren ten został przez samorząd sprzedany osobie prywatnej. Nie przewiduje się także działań zmierzających do budowy wysypiska oraz urządzeń do utylizacji śmieci, ponieważ zgodnie z wojewódzkim Planem gospodarki odpadami (również projektem aktualizacji tego Planu na lata 2012-208) na terenie Gminy nie jest planowane wysypisko odpadów, a Gmina została zaliczona do obsługi przez Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów Końskie w zakresie zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

I.1.7 Transport i komunikacja

Gmina Ruda Maleniecka obsługiwana jest przez komunikację PKS i bus. Część sołectw pozbawiona jest możliwości korzystania z komunikacji z uwagi na brak kursów do tych miejscowości.

Brak jest również połączenia niektórych miejscowości z siedzibą powiatu, która mieści się w Końskich, gdzie znajduje się szpital, urząd skarbowy, ZUS oraz inne placówki użyteczności publicznej.

I.1.8 Energia elektryczna

Teren Gminy Ruda Maleniecka podlega obsłudze zakładowi Energetycznemu Skarżysko – Kamienna, Rejon Energetyczny Końskie. Na terenie gminy pracuje 42 stacje transformatorowe, w których zainstalowane są transformatory o łącznej mocy znamionowej 3056 KVA (jednostka poboru mocy - kilo wolto-amper).

Zasilanie w energię elektryczną odbywa się poprzez linię niskiego napięcia o łącznej długości 56,388 km oraz linię średniego napięcia o długości 61,6 km.

I.1.9 Sieć rzeczna

Przez obszar gminy przepływa rzeka Czarna Konecka (klasa czystości II) – prawy odpływ Pilicy, wokół której powstało wiele zbiorników wodnych, głównie stawów, w których prowadzona jest hodowla ryb. Obszar gminy cechuje się dużą gęstością sieci rzecznej w postaci licznych cieków wodnych.

Zdjęcie nr 8. Staw w miejscowości Dęba Kolonia Fot. Pro-Inspiracja.pl

W Czarnej Koneckiej (zaliczanej do rzek nizinnych) żyją rzadkie, chronione i ściśle chronione gatunki ryb (np. Minóg ukraiński, Różanka, Piskorz, Koza, Głowacz białopłewy, a także Pstrąg potokowy, Strzebla potokowa, Śliz i in.).

Koryto rzeki Czarnej Koneckiej w znacznej części zostało uregulowane. Od lat energia rzeki wykorzystywana była do napędzania maszyn i urządzeń (Mahory, Maleniec) w licznych zakładach przemysłowych, a obecnie jest zamieniana na energię elektryczną. W tym celu w latach 1992-1994 Gmina wybudowała 3 elektrownie wodne znajdujące się obecnie w Zarządzie Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Obecnie wody te wykorzystywane są z przeznaczeniem głównie na cele rolnicze (stawy rybne), na cele technologiczne, komunalne i turystyczne. Trzeba wspomnieć, że na terenie gminy zlokalizowane są trzy małe elektrownie wodne.

Projekt Strategii zakłada remont małej elektrowni (MEW) na rzece Czarna Konecka w Rudzie Malenieckiej. W związku z jej realizacją nie wystąpią negatywne czy znacząco negatywne oddziaływania na gatunki roślin i zwierząt oraz siedliska gatunków i siedliska przyrodnicze, dla ochrony których projektowane jest wyznaczenie obszaru NATURA 2000 „Dolina Czarnej”, a także integralność tego obszaru i powiązania z innymi obszarami NATURA 2000.

Planowana inwestycja w żaden sposób nie zmieni oddziaływania na środowisko naturalne, w tym sensie, że nie zmieni się stan faktyczny po wykonaniu remontu, który nie ingeruje w stan rzeki, są to prace polegające na zwiększeniu bezpieczeństwa budowli. Inwestycja polega w szczególności na zagęszczeniu zapór czołowych (przyczółki jazu piętrzącego wodę oraz uszczelnieniu szczelin dylatacyjnych) oraz usunięciu skorodowanych fragmentów zapory czołowej. Reasumując, stan faktyczny po realizacji inwestycji nie ulega zmianie, jeśli chodzi o oddziaływania na środowisko.

Stan wód powierzchniowych, tj. stan ekologiczny rzeki, zwłaszcza jej elementów biologicznych (w tym ichtiofaunę) i elementy hydromorfologiczne (reżim rzeki, jej ciągłość, warunki morfologiczne) nie zmieni się.

Głównym źródłem zanieczyszczeń wód na terenie gminy Ruda Maleniecka są:

- wylewanie ścieków z szamb na tereny do tego nie przeznaczone
- odprowadzanie ścieków bezpośrednio do rzek
- ścieki pochodzące z wmywania dzikich wysypisk i odpadów

W związku z powyższym proponuje się rozwiązania eliminujące czy minimalizujące zagrożenia w celu ochrony środowiska wodnego:

- budowa kanalizacji sanitarnej – jako główne wyzwanie inwestycyjne Gminy Ruda Maleniecka w kolejnych latach,
- rozważenie budowy wodoszczelnych szamb i/lub przydomowych oczyszczalni ścieków jako alternatywnego rozwiązania dla sieci kanalizacyjnej na obszarach, gdzie gęstość zabudowy poszczególnych wsi jest mała.

Zdjęcie nr 9: Staw z zaporą w miejscowości Maleniec Fot. Pro-Inspiracja.pl

Na terenie Gminy zlokalizowanych jest szereg stawów rybnych. Aktualnie kilka gospodarstw prowadzi hodowlę ryb w stawach o łącznej powierzchni 315 ha. Gospodarstwa rybackie oprócz karpia wprowadziły do hodowli takie gatunki jak: szczupak, sandacz, sum, jaź, lin, karaś.

I.2.Obszar gospodarczy

I.2.1 Struktura przedsiębiorstw

W Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Urząd Gminy Ruda Maleniecka na koniec 2010 r. w rejestrze było 110 firm (bez tych zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym).

Tabela 5: Liczba podmiotów zarejestrowanych w Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez UG Ruda Maleniecka w latach 1989-2010			
Rok	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorców	Liczba wyrejestrowanych przedsiębiorców	Liczba przedsiębiorców figurujących w ewidencji na koniec roku
1989	28	1	27
1990	13	6	34
1991	19	10	43
1992	32	13	62
1993	20	14	68
1994	25	11	82
1995	22	21	83
1996	35	22	96
1997	28	23	101
1998	14	11	104
1999	29	20	113
2000	26	27	112
2001	42	33	121
2002	20	21	120
2003	12	28	104
2004	12	22	94
2005	14	15	93
2006	16	18	91
2007	10	13	88
2008	14	17	85
2009	26	11	100
2010	25	15	110

Źródło: dane Urzędu Gminy Ruda Maleniecka

Na terenie gminy dominują małe, rodzinne, najczęściej jednoosobowe przedsiębiorstwa. Poza osobami zatrudnionymi w Urzędzie Gminy i jednostkach podległych, placówkach zdrowotnych i oświatowych najwięcej osób utrzymuje się z prowadzenia

gospodarstw rolnych – choć ze względu na małą opłacalność produkcji rolnej w coraz mniejszym stopniu.

Statystyki na koniec każdego roku kalendarzowego wskazują, iż co roku odnotowuje się pewną liczbę nowych rejestrowanych przedsiębiorstw oraz liczbę wyrejestrowanych. Na koniec roku 2010 liczba przedsiębiorstw figurujących w ewidencji wynosiła 110 podmiotów. W poszczególnych latach rejestracja podmiotów wyglądała następująco:

1. Od 1989r. do 2010r. nastąpiła rejestracja 482 podmiotów.
2. Od 1989r. do 2010r. nastąpiło wyrejestrowanie 372 podmiotów.
3. Na koniec 2010r. wszystkich figurujących w ewidencji podmiotów było 110.

Najwięcej nowo powstałych podmiotów odnotowano w latach:

-2001r.: 42
-1996r.: 35
-1992r.: 32
-1999r.: 29

Najwięcej wyrejestrowywanych podmiotów odnotowano w latach:

-2001r.: 33
-2003r.: 28
-2000r.: 27
-2004r.: 22

Analiza danych wskazuje, iż w latach 90-tych był największy przyrost nowo rejestrowanych przedsiębiorstw zaś pierwsze dziesięciolecie XXI w. przyniosło większą liczbę ich wyrejestrowywania. W latach 90-tych powstało 265 podmiotów i w tym samym czasie wyrejestrowano 152. Natomiast w latach 2000-2010 zarejestrowano 217 podmiotów i w tym samym czasie wyrejestrowano 220, więc o prawie 2% więcej. W latach 2000-2008 przeważała liczba wyrejestrowywanych przedsiębiorstw. W latach 2009-2010 trend został odwrócony liczba nowo powstałych przedsiębiorstw przewyższała te zamykane o 47%.

Liczba nowopowstałych i wyrejestrowywanych przedsiębiorstw wpływa na sytuację na rynku pracy mieszkańców gminy Ruda Maleniecka. Powstające podmioty gospodarcze dają zatrudnienie nie tylko ich właścicielom, ale również zatrudnianym mieszkańcom gminy. Im większa liczba wyrejestrowywanych podmiotów tym zmniejszają się szansę w gminie na

otrzymanie pracy co w konsekwencji wpływa na zwiększenie liczby osób bezrobotnych, oraz negatywnie przesądza o atrakcyjności inwestycyjnej gminy i aktywności mieszkańców.

Brak jest na terenie Gminy większych zakładów produkcyjnych, które pozwoliłyby na zatrudnienie większej liczby mieszkańców. Charakterystyczną działalnością dla Gminy są zakłady tzw. usług leśnych – jest to związane z zapotrzebowaniem na tego typu usługi przede wszystkim przez nadleśnictwo. Funkcjonują na terenie Gminy również inne zakłady z szeroko rozumianej branży drzewnej (tartaki – jeden z nich w Rudzie Malenieckiej zatrudnia 47 osób, zakłady stolarskie). Funkcjonują także gospodarstwa rybackie (to w Kołońcu zatrudnia 4 osoby, zaś w Rudzie Malenieckiej – 6 osób), a także restauracja Kamyk w Rudzie Malenieckiej, zakład kamieniarski, drobne usługi mechaniczne, sklepy, firmy transportowe. Rozmiar niewykorzystanych zasobów pracy w zestawieniu z możliwościami zatrudnienia jakie są na terenie Gminy pozwala przypuszczać, że gmina nie jest w stanie zagospodarować istniejącej nadwyżki siły roboczej. Część poszukujących pracy będzie jej poszukiwać poza gminą, co może potęgować dalszą migrację ludności. To z kolei może hamować rozwój.

Warto także podkreślić, iż podczas zebrania strategicznego z przedsiębiorcami z terenu gminy jako plusey działalności na jej terenie wymienili: promocję ich działalności przez Urząd Gminy, stosunkowo niskie stawki podatków (gruntowy 0,73 zł, zaś od nieruchomości 12,30 zł/m²), zwiększająca się świadomość otrzymania dotacji z funduszy unijnych, polepszająca się infrastruktura techniczna. Stwierdzono także, że pewną szansą dla mieszkańców będą stanowić przychody ze sprzedaży gruntów.

Wśród słabych stron wymieniono:

- małą ilość gruntów pod inwestycje,
- można rozważyć organizację Forum Przedsiębiorców – dorocznego spotkania na którym omawiana byłaby sytuacja przedsiębiorstw na terenie Gminy; także konkursu na Przedsiębiorcę Roku,
- brak stowarzyszenia grupującego przedsiębiorców,
- brak bazy firm na www Gminy,
- potrzeba jest organizacji szkoleń dla osób, które chcą założyć działalność gospodarczą.

I.2.2 Baza turystyczno-gastronomiczna

Na terenie Gminy działają następujące gospodarstwa agroturystyczne:

Tabela 6: Gospodarstwa agroturystyczne zlokalizowane na terenie Gminy Ruda Maleniecka		
L.p.	Gospodarstwo agroturystyczne	Adres
1.	Gospodarstwo Agroturystyczne - Tadeusz Kowalski	Cis 13, 26-242 Ruda Maleniecka
2.	„BERKANA" Gospodarstwo Agroturystyczne Henryka Sokołowska i Natalia Heretyk	Strzęboszów 18, 26-242 Ruda Maleniecka
3.	Gospodarstwo Agroturystyczne - Stanisław Dariusz Cieśliński "ŚWIEŻA RYBKA"	Kolonia Dęba 35, 26-242 Ruda Maleniecka
4.	Wiktor Głogowski Gospodarstwo Agroturystyczne	Strzęboszów 16 26-242 Ruda Maleniecka
5.	Ewa i Krzysztof Panasiuk Gospodarstwo agroturystyczne	Cieklińsko 26-242 Ruda Maleniecka
6.	Marzena i Marek Piwońscy Gospodarstwo Agroturystyczne	Lipa 26-242 Ruda Maleniecka

Źródło: opracowanie własne

„BERKANA" to gospodarstwo agroturystyczne znajdujące się w miejscowości Strzęboszów wśród łąk, lasów i pól z dala od ruchliwych szlaków komunikacyjnych.

Dla osób odwiedzających te okolice gospodarstwo to przeznaczyło w całości przytulny, drewniany dom z werandą z 1933 roku o powierzchni 55 m² z siedmioma miejscami noclegowymi, czynny przez cały rok. W domu mieści się duży pokój i kuchnia z piecem kaflowym oraz łazienka z wanną i prysznicem, bieżącą ciepłą i zimną wodą oraz WC. Dom został utrzymany w oryginalnym stylu i wystroju. Otacza go ogrodzony teren o pow. 2350 m² z ukwieconym ogrodem. W zakątku ogrodu, przy oczku wodnym, znajduje się tzw. "letnia kawiarenka" z malowniczym widokiem na zachodzące słońce.

Gospodarstwo stwarza możliwość całodziennego wyżywienia lub tylko obiadów. Gospodynie oferują do wyboru kuchnię regionalną, tradycyjną, wegetariańską lub dietetyczną. Kuchnia dla gości wyposażona jest w kompletny sprzęt gospodarstwa domowego (lodówka, kuchenki, roboty kuchenne, sokownik, garnki, naczynia) - można więc robić np. przetwory z grzybów i owoców leśnych.

W domu znajduje się pokaźna biblioteczka z beletrystyką oraz bajki dla dzieci i książki ezoteryczne. Jest również telewizor, radiomagnetofon wraz z kolekcją nagrań muzyki relaksującej, rozrywkowej i klasycznej.

Podczas pobytu w „Berkanie” goście mogą zapoznać się z podstawowymi metodami naturalnego uzdrawiania oraz osobiście doświadczyć kontaktu z uzdrawiającymi siłami natury, czy też uczestniczyć w seansie bioterapeutycznym.

Gospodarstwo Agroturystyczne Wiktor Głogowski

Gospodarstwo posiada do wynajęcia przystosowany pokój z 3 miejscami noclegowymi. Do dyspozycji gości jest również w pełni wyposażona kuchnia z możliwością gotowania, jak i robienia przetworów z bogatego runa leśnego zebranego z pobliskich lasów. Istnieje możliwość wykupienia obiadokolacji. Gospodarstwo jest ogrodzone i posiada zaplecze rekreacyjne. Do dyspozycji gości jest łazienka z natryskiem. Gospodarstwo jest stale rozbudowywane.

Gospodarstwo Agroturystyczne Ewa i Krzysztof Panasiuk

Do dyspozycji gości przeznaczony jest pokój 4 osobowy z łazienką i samodzielny dom dla sześciu osób. Oferowane jest całodzienne wyżywienie. Można również samodzielnie wykonywać własne przetwory z zebranego runa leśnego. Na terenie gospodarstwa znajdują się zarybione stawy.

Gospodarstwo Agroturystyczne Tadeusz Kowalski

Gospodarstwo położone jest w pięknym otoczeniu łąk i lasu. Kuchnia wyposażona jest we wszystkie urządzenia do przygotowywania posiłków. Do dyspozycji gości jest również łazienka. W niewielkiej odległości od gospodarstwa znajduje się źródło z bardzo zdrową wodą. Do wynajęcia są dwa pokoje trzyosobowe. Istnieje możliwość wędkowania, jest również plac zabaw dla dzieci.

I.2.3 Walory turystyczno-krajobrazowe

Gmina Ruda Maleniecka ma do zaoferowania wiele ciekawych i godnych polecenia miejsc o wyjątkowo interesujących walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Nieskażone środowisko naturalne, malowniczość krajobrazu, korzystny mikroklimat dzięki obfitości lasów i występowaniu czystych wód powierzchniowych oraz obecność na jej terenie unikatowych zabytków kultury materialnej związanych z tradycjami przemysłowymi tego regionu to niewątpliwie najcenniejsze atuty naszej gminy decydujące o jej atrakcyjności turystycznej.

Bogactwo środowiska przyrodniczego tego obszaru sprawia, że teren gminy znajduje się w granicach Konecko – Łopuszniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Gmina położona jest wśród malowniczych rozlewisk Czarnej Koneckiej, zaliczanej do jednej z najczystszych rzek w kraju, której dolina odznacza się urozmaiconym krajobrazem i niezwykle bogatą szatą roślinną. To miejsce występowania wielu rzadkich, chronionych gatunków roślin oraz zwierząt. Na terenach położonych wzdłuż rzeki można spotkać błotniaka stawowego, żurawia, bociana czarnego, zielonkę, czaplę białą żurawia, a nawet rzadkiego w Polsce i Europie orła bielika. Obszar doliny Czarnej to królestwo łosia, jelenia i dzika oraz siedlisko wielu rzadkich gatunków ptaków, do których zaliczyć należy rycyka, krwawo dzioba oraz kulika wielkiego.

Zdjęcie nr 10: Rycyka oraz krwawo dziób - rzadkie gatunki ptaków występujące na terenie Gminy Ruda Maleniecka Fot. wikipedia.pl

Okoliczne zbiorniki wodne cechuje duża różnorodność form życia. Mają tu swoje siedliska wydry oraz bobry z mozołem budujące żeremia. Środowisko naturalne w Gminie nie ma oznak dużej degradacji o czym świadczy duża liczba ptactwa chronionego:

- derkacz,
- żuraw błotny,

- czapla,
- dzięcioł zielony,
- jarząbek,
- sowa,
- bąk,
- kormoran,
- łabędź niemy.

Obok w/w pozostałymi reprezentantami fauny są bóbr, wydra, jeleń, sarna, dzik, zając, łoś, lis, jenot, a także: perkoz dwuczubowy, perkoz rdzawoszyi, dzięcioł czarny, dzięcioł zielono siwy, kruk, remiz, zimorodek, zaskroniec, dudek, łasica, piżmaki, ropuchy, nietoperze, jaszczurki, żaby i wiele innych zwierząt.

Świat roślinny reprezentowany jest tutaj przez takie rzadkie gatunki jak między innymi: wawrzynek wilczełyko, widłak wroniec czy kosaciec syberyjski. Na stawach i podmokłych łąkach można także spotkać: przebiśniegi, bluszcz pospolity, konwalie, rzeżuchę, fiołek błotny, rosiczki, storczyk plamisty, jaskier wielki. Z innych przedstawicieli flory można spotkać: modrzewie, storczyk plamisty, pokrzyk wilcza jagoda, zawilec gajowy, przylaszczka, kopytnik, bluszcz leśny, widłak, borówka brusznica, konwalia majowa, kokoryczka wielokwiatowa, podbiał, jodła pospolita.

Zdjęcie nr 11: Kosaciec syberyjski i widłak wroniec – roślinność występująca na terenie Gminy Ruda Maleniecka. Fot. wikipedia.pl

Dużym walorem krajobrazowym gminy są lasy, zajmujące bardzo znaczący procent całej jej powierzchni. Na ich przeważającym obszarze występują drzewostany sosnowe, które w wyznaczonych miejscach zaliczono do tzw. lasów ochronnych. Obok borów sosnowych w zagłębieniach terenowych występują łągi, bory wilgotne i bagienne oraz torfowiska.

W lasach dominującą rolę odgrywają takie gatunki drzew jak: sosna, brzoza, dąb szypułkowy. Tutejsze zwarte kompleksy leśne stanowią prawdziwy raj dla amatorów grzybobrania.

Początki rozwoju gminy Ruda Maleniecka i całego powiatu koneckiego związane są z odpowiednim wykorzystaniem i zagospodarowaniem posiadanych przez nią naturalnych zasobów wodnych. Już w przeszłości energia rzeki Czarnej Koneckiej wykorzystywana była do napędzania maszyn i urządzeń w licznych, zlokalizowanych tu zakładach przemysłowych.

Malowniczy krajobraz, rozległa powierzchnia leśna, wysoka klasa czystości rzeki Czarnej Koneckiej (o czym świadczy obecność raka szlachetnego) to tylko niektóre spośród znaczących walorów przyrodniczych tego regionu. Przez teren gminy przebiega czerwony szlak turystyczny wiodący do rezerwatu przyrody "Diabla Góra", który prowadzi przez miejscowości: Cieklińsko - Ruda Maleniecka - Maleniec - Machory - Kołonec. Drugi, nadający się do uprawiania turystyki rowerowej wiedzie przez Machory, Maleniec, Koliszowy, Dębę oraz Strzęboszów. Ich obecność znacząco podnosi atrakcyjność lokalnej oferty turystyczno - rekreacyjnej pozwalając na aktywne spędzanie wolnego czasu w zdrowym otoczeniu. Dużą wartość turystyczną przedstawiają także objęte ochroną prawną pojedyncze pomniki przyrody. Na uwagę zasługują gład narzutowy w Lipie i dęby szypułkowe w Rudzie Malenieckiej oraz w Lipie.

Na terenie gminy w pobliżu miejscowości Szkucin zlokalizowany jest rezerwat przyrody nieożywionej znany powszechnie pod nazwą "Piekiełko Szkuckie". Zajmujący 2,5 ha powierzchni rezerwat obejmuje partię niewysokiego, łagodnego wzniesienia, którego grzbiet zwieńczony jest szeregiem naturalnych skałek zbudowanych ze zlepieńców. Mają one postać wyrzeźbionych przez wodę progów oraz stołów skalnych. Owe zlepieńce jury dolnej przedstawiają unikatową wartość naukową oraz decydują o niepowtarzalnych walorach krajobrazowych tego terenu. Obszar rezerwatu porośnięty jest drzewostanem mieszanym. Oprócz gładów narzutowych w jego części wschodniej i środkowej można podziwiać liczne stare sosny i dęby liczące 150 - 200 lat.

Nieopodal rezerwatu w leśnictwie Szkucin znajduje się lokalnie znany Pomnik Powstańców Styczniowych na uroczysku Ormanicha – ufundowany przez Wandę i Władysława Jankowskich - przywodzący na pamięć tradycje powstańcze tego regionu, a podczas badań archeologicznych natrafiono na ślady pierwotnego osadnictwa, czego świadectwem były znaleziska w postaci naczyń gliniastych, wiórów kamiennych, fragmentów polepy i monety rzymskie z czasów Trajana.

Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk (SOO) PLH 260030 – Ostoja „Pomorzany” – o łącznej powierzchni 906 ha.

Ostoja znajduje się w mezoregionie Wzgórz Opoczyńskich, stanowiących północno zachodnie otoczenie Gór Świętokrzyskich. W podłożu występują gliny zwałowe, głębiej - wapienie jurajskie, w obrębie których rozwijają się zjawiska krasowe, powodujące powstawanie widocznych na powierzchni zapadlisk (tzw. kras zakryty). Występują tu również obfite źródła krasowe, duża liczba torfowisk wysokich i przejściowych najczęściej okolonnych wydhami z późną fazą sukcesyjną boru chrobotkowego. Miejscami wykształciły się dystroficzne oczka wodne – bardzo rzadko spotykany typ siedliska w regionie. Ponadto występują tu bory bagienne i łąki zmienno wilgotne i (głównie) łąki świeże.

Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk (PLH 260015) – „Dolina Czarnej” o powierzchni 5802,48 ha położony jest na terenie powiatu koneckiego. Ostoja obejmuje dolinę Czarnej Koneckiej (Malenieckiej) od źródeł do ujścia, z kilkoma dopływami i z przylegającymi do niej kompleksami łąk i stawów oraz lasami. Czarna Konecka jest największym prawobrzeżnym dopływem Pilicy (ok. 85 km). Obszar źródliskowy w całości pokryty jest lasami, z przewagą borów mieszanych i grądów. Tereny wielu miejscach są podmokłe (zarastające śródleśne łąki, torfowiska). Strefy źródliskowe Czarnej zajmują największe na opisywanym obszarze śródleśne torfowiska. W środkowym odcinku dominują bory sosnowe. Łąki i mokradła zajmują niewielkie powierzchnie w górnym i znacznie większe w środkowym i dolnym biegu rzeki. Rzeka na przeważającej długości zachowała naturalny charakter koryta i doliny (rzeka wyżynna).

Czarna zasilana jest głównie wodami opadowymi. Wypływa z dwóch obszarów źródliskowych. Jeden tworzą niewielkie źródła zasilane płytkimi podskórnymi wodami. Drugi stanowi kompleks śródleśnych torfowisk przejściowych. Źródła zlokalizowane są na obszarze lasów niekłańskich - dawniej części Puszczy Świętokrzyskiej. Pozostałością przemysłowego wykorzystania Czarnej są również zbiorniki retencyjne, które w liczbie 7 zlokalizowane są w jej górnym i środkowym biegu. W środkowej części doliny, w okolicach Rudy Malenieckiej, zlokalizowany jest duży kompleks stawów hodowlanych. Czarna posiada niewiele dopływów. Większość z nich to małe bezimienne ciek. Największe znaczenie mają 4 dopływy: Krasna, Czarna Taraska, Plebanka i Barbarka.

Istotną cechą obszaru jest duża różnorodność (16 typów) siedlisk Natura 2000, jakie zachowały się w warunkach ekstensywnego użytkowania. Dolina Czarnej uzupełnia geograficzną lukę w rozmieszczeniu obszarów chroniących dobrze zachowane zbiorowiska

z włosienicznikami kształtujące się w korycie rzeki. W obszarze występują 3 podtypy lasów łągowych. Stwierdzono występowanie: łągów i zarośli wierzbowych, łągów olszowo-jesionowych oraz olszyn źródliskowych). Odcinek źródłowy ma wyraźne cechy wyżynne (występuje m.in. siedlisko mieszanego boru jodłowego) natomiast dolna część doliny ma charakter nizinny (występowanie lasów i zarośli wierzbowych). Obszar ma również istotne znaczenie dla zachowania oraz uzupełnienia obszarów chroniących interesujące siedliska nieleśne o acydofilnym charakterze (murawy napiaskowe, murawy bliźniczkowe, wrzosowiska). Źródłowy i górny odcinek doliny Czarnej wyróżnia się dużą liczbą dobrze zachowanych torfowisk przejściowych oraz łąk trzęślicowych, które są miejscem występowania wielu cennych i chronionych gatunków roślin naczyniowych. W ostoi stwierdzono występowanie 15 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Istotna w skali kraju jest populacja przelatki aurinii *Euphydryas aurinia*, związanej ze łąkami trzęślicowymi i wilgotnymi psiarzami. Rzeka Czarna, w niewielkim stopniu przekształcona przez człowieka, stanowi doskonale zachowane siedlisko dla takich gatunków jak bóbr *Castor fiber*, wydra *Lutra lutra* czy trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia* zaś torfowiska i glinianki na terenie ostoi mają znaczenie dla utrzymania zasięgu zalotki większej *Leucorrhinia pectoralis* na terenie województwa. W budynkach muzeum w Sielpi znajduje się największa znana w województwie kolonia rozrodcza nocka dużego *Myotis myotis*. Ponadto w granicach obszaru stwierdzono 10 nienaturowych gatunków bezkręgowców z Czerwonej Listy. Ostoja jest kluczowa dla zachowania populacji w centralnej i południowej Polsce dla dwóch z nich – dostojki akwilonaris *Boloria aquoilonaris* i modraszka bagniczka *Vacciniina optilete*. Spośród gatunków ptaków wymienionych w I Załączniku Dyrektywy Ptasiej na szczególną uwagę zasługuje cietrzew *Tetrao tetrix*, który w ostoi ma jedno z ostatnich stanowisk łągowych w regionie.

Dla ochrony obszarów NATURA 2000 mają zastosowanie przepisy art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009r. Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.), tj. „Zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru NATURA 2000, w tym w szczególności:

- 1) pogarszać stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar NATURA 2000;
- 2) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar NATURA 2000, lub

- 3) pogorszyć integralność obszaru NATURA 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami” - i to zgodnie z tymi przepisami Gmina Ruda Maleniecka chroni poszczególne formy ochrony przyrody znajdujące się w granicach Gminy.

Atrakcyjny krajobraz leśno - wodny, bogactwo flory i fauny w połączeniu z nieskażonym środowiskiem naturalnym oraz licznymi zabytkami kultury i przemysłu stwarza bardzo dogodne warunki do rozwoju turystyki oraz alternatywnej dla rolnictwa agroturystyki.

Gmina Ruda Maleniecka zrealizowała projekt pn. „Wykonanie i montaż tablic informacyjnych promujących największe atrakcje turystyczne i wydarzenia Gminy Ruda Maleniecka” o wartość 9 596,87 zł, w tym dotacja 5 660,42 zł z PROW z zakresu małych projektów.

Poniżej zaprezentowano najważniejsze atrakcje turystyczno-krajobrazowe w poszczególnych miejscowościach gminy.

Cieklińsko

W miejscowości Cieklińsko obok skweru budowany jest obecnie Wiejski Dom Ludowy – zlokalizowany na działce nr 807/7 o powierzchni użytkowej 155m². Sołectwo to jest położone wśród pięknych, atrakcyjnych turystycznie rozlewisk rzeki Czarnej Koneckiej. Korzystnymi elementami dla rozwoju szeroko rozumianej turystyki są zasoby leśne oraz czyste ekologicznie wody.

Zdjęcie nr 12: Skwer w miejscowości Cieklińsko, własność Gminy Ruda Maleniecka. W niewielkiej odległości od skweru jest budowany dom ludowy. Fot. Pro-Inspiracja.pl

W okolicach Cieklińska występują torfy związane z torfowiskami dolinnymi powstałymi w Dolinie Czarnej Koneckiej i jej dopływów. Są to torfiska niskie, złożone z torfów trzcinowych i drzewnych. Torfy pochodzą z czwartorzędu i nie są eksploatowane.

Na zdjęciu nr 13: Urządzenia melioracyjne w Cieklińsku – własność Gminy Ruda Maleniecka.
Fot. Pro-Inspiracja.pl

Cis

W miejscowości znajdują się:

- pomnik upamiętniający Mariannę Cel „Teresę”
- kapliczki

Zdjęcie nr 14: Pomnik pamięci Marianny Cel „Teresy” żołnierzowi Oddziału Wydzielonego Wojska Polskiego Majora H. Dobrzańskiego „Hubala” urodzonej we wsi Cis 14.01.1918r. zaginionej w 1942 – ufundowany we wrześniu 1989r. Fot. Pro-Inspiracja.pl

Dęba

Największym naturalnym skarbem Dęby są:

- bogate runo leśne, sosnowe lasy,
- nieskażone gleby,
- czyste powietrze,

- wody powierzchniowe – rzeka Węglanka mająca swe źródło nieopodal – jest ona lewobrzeżnym dopływem Drzewiczki.

Z ważniejszych obiektów w Dębie można wymienić:

- XVIII w. kapliczkę,
- budynek remizy strażackiej,
- fragmenty dróg na terenie miejscowości np. w kierunku Dęba Kolonia są w bardzo dobrym stanie,
- boisko trawiaste.

Na terenie miejscowości działa Ochotnicza Straż Pożarna oraz Stowarzyszenie „W Dolinie Czarnej”.

Dęba Kolonia

W miejscowości znajdują się kapliczki, przystanek autobusowy na wjeździe do miejscowości, zbiornik wodny.

Hucisko

Zdjęcie nr 15: Kapliczka zlokalizowana w miejscowości Hucisko. Fot. Pro-Inspiracja.pl

Koliszowy

Wieś oddalona jest od Rudy Malenieckiej o 6 km. Miejscowość położona jest w pobliżu trasy krajowej nr 74 Kielce-Łódź. Zabudowa wsi umiejscowiona jest po obu stronach rozwidlających się dróg, jedna z nich to droga powiatowa, a druga gruntowa słabo utwardzona. Budownictwo w przeważającej części to budownictwo stare i drewniane.

Sołectwo jest jednym z większych w gminie, o charakterze typowo rolniczym i stosunkowo niskich klasach ziemi –V, VI. Całkowita powierzchnia gruntów wsi wynosi

1150 ha, w tym ok. 900 ha to: ziemia uprawna, łąki i pastwiska, zabudowania gospodarcze, sady, drogi i wody, lasy.

We wsi znajduje się budynek po byłej Szkole Podstawowej, który powstał w 1925r. z inicjatywy mieszkańców wsi. Został wybudowany ze składek i darowizn mieszkańców Koliszów i pomocy finansowej Skarbu Państwa. Obecnie budynek po szkole decyzją Rady Gminy został przekazany na Dom Spokojnej Starości i wdzierżawiony osobie prawnej na 20 lat.

W miejscowości znajduje się kaplica wiejska wyznania rzymsko-katolickiego pod wezwaniem Świętej Rodziny. Kaplica powstała we wczesnych latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. Powstała z inicjatywy mieszkańców Koliszów przy pełnym poparciu i zaangażowaniu ks. Proboszcza Mazurkiewicza. Koliszowy należą do Parafii Bedlno. Koszty związane z funkcjonowaniem kaplicy pokrywają mieszkańcy Koliszów.

Na terenie sołectwa znajdują się dwa baseny przeciwpożarowe połączone ze sobą ciekim wodnym oraz dwie studnie wiejskie.

Dziko porośnięte rozlewiska stanowią zachętę dla turystów, rybaków i myśliwych do aktywnego wypoczynku na łonie natury. Są to tereny naturalne i w pełni ekologiczne.

Kołońiec

Pierwsze wzmianki o miejscowości pochodzą z ok. 1510r. – wówczas wieś nosiła nazwę „Niewola koło Fałkowa” – i funkcjonowania w niej kuźnia żelaza. W 1838r. pracowały w Kołońcu 4 kuźnie oraz wielki piec wybudowany w poł. XIX w., który pracował z przerwami do 1899r. – osiągał max. produkcję 770 ton surówki w 1890r. Przełom XIX i XX w. okazał się niepomyślny dla dawnego Staropolskiego Okręgu Przemysłowego, w tym dla zakładów w Kołońcu. Jednak z powodu braków drewna, bowiem z czasem miejscowe lasy z biegiem lat zostały zużyte – zakłady zaczęły borykać się z trudnościami surowcowymi. W 1907r. w Kołońcu funkcjonował młyn wodny, zaś wieś w tym czasie posiadała 71 drewnianych budynków wraz z 276 mieszkańcami. W 1925r. istniała jeszcze w Kołońcu fabryka żelaza dłużnego i młyn wodny – własność Józefa Dobrzańskiego. Jednak pozostałości dawnego zakładu i wielkiego pieca już nie istnieją – zostały one wyburzone w latach 70-tych XX w. gdy w Kołońcu powstawało gospodarstwo rybackie. W miejscu zabytkowych budynków fabrycznych znajduje się obecnie staw hodowlany. Jedynym zachowanym

obiektem jest hala walcowni, pełniąca następnie funkcje pomieszczenia socjalnego – umywalni, zaś przez starszych mieszkańców miejscowości nazywana „łaźnią”. Obecnie mieści się tu remiza strażacka.

Współcześnie sołectwo zajmuje powierzchnię 605,24ha, z czego:

- 46,4% stanowią lasy,
- 33,6% użytki rolne,
- 13,9 % zbiorniki wodne, kanały, rzeka.

W Kołońcu znajdują się trzy ważne obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców:

- remiza i plac wokół niej – położona na działce nr 122 o powierzchni ok. 30 ar,
- planowane boisko – na działce 210 o powierzchni ok. 30 ar położonej w centrum Kołońca,
- plac zabaw dla dzieci – planowany na działce 211 o powierzchni ok. 25 ar w centrum Kołońca, musi być dobrze zabezpieczony, gdyż zlokalizowany byłby obok drogi.

W ostatnim czasie wykonano w miejscowości zagospodarowanie terenu wokół świetlicy na cele rekreacyjne.

Lipa

- Kościół drewniany z 1761 roku wraz ze starą kaplicą św. Rozalii z 1636 roku
- Kaplica

Zdjęcie nr 16: Drewniany kościół w Lipie Fot. Pro-Inspiracja.pl

Kościół parafialny św. Wawrzyńca w Lipie usytuowany jest w centralnej części wsi. Pierwszy kościół modrzewiowy wybudowano już w roku 1129. Około roku 1636 dziedzic Bartłomiej Ruszeński i pleban Wawrzyniec Tadaiewa Tadajewski dobudowali do drewnianego Kościoła murowaną kaplicę Matki Boskiej Różańcowej. Ksiądz Wiśniewski

pisze: „Kościół stał lat 632 nietknięty – do tak smutnego stanu, że już w żaden sposób nie mógł być naprawiony”- („Dekanat Konecki”- ks. Jan Wiśniewski).

W roku 1761 dziedzic Ignacy Strzębosz, na mocy pozwolenia uzyskanego od prymasa Łubieńskiego, przystąpił do budowy nowego, także drewnianego kościoła, dostawiając go do XVII-wiecznej murowanej kaplicy. Konsekracji dokonano w roku 1764. Budynek postawiono na planie prostokąta, przebudowano dwukrotnie w latach 1831 i 1875. Kolejny remont miał miejsce w roku 1882. Dokonano wtedy wymiany gontowego pokrycia, w roku 1890 ogrodzono cmentarz. Po ostatniej wojnie dwukrotnie prowadzono prace remontowe w roku 1961 i 1974.

Kościół składa się z prostokątnej nawy i wydłużonego, trójbocznie zamkniętego prezbiterium, przy którym od północy dobudowana jest zakrystia, a przy nawie dwie kruchty, od zachodu i północy. Murowana kaplica z wąskim, niższym przedsionkiem, od wschodu przylega do południowej ściany kościoła. Kaplica, nawa i prezbiterium mają tę samą wysokość do poziomu okapu. Nakrywają dwuspadowe dachy, nad prezbiterium dach zakończony jest trójpołaciowo.

Kościół ma konstrukcję zrębową z drewna modrzewiowego, wzmocnianą lisicami. Elewacje pokryte są szalunkami z desek na „styk”, zwieńczone gzymsem pod okapowym. Nad pokrytymi blachą dachami wznosi się smukła wieżyczka sygnaturki z arkadową latarnią, nakryta cebulastym hełmem.

Zdjęcie nr 17: Zbiornik retencyjny w miejscowości Lipa. Fot. Pro-Inspiracja.pl

Przedsięwzięcie pn. *Rozbudowa zbiornika retencyjnego w miejscowości Lipa* zostało zrealizowane w ramach działania „Odnowa wsi świętokrzyskiej 2010”. Jego wartość całkowita wyniosła 48 700 zł, w tym dotacja 19 500 zł.

W miejscowości organizowane są imprezy integracyjno-kulturalne np. Dzień Dziecka, Andrzejkę, Festyn Młodzieżowy, które aktywizują i integrują społeczność lokalną. Organizowane są także z inicjatywy Świętokrzyskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego szkolenia dla rolników, gospodarstw agroturystycznych.

Na terenie miejscowości działają OSP i Stowarzyszenie „Lipianki” – obie organizacje starają się pozyskiwać środki z zewnątrz składając wnioski o dofinansowanie m.in. do Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. „Lipianki” odnoszą także sukcesy na niwie produktów i potraw lokalnych – wygrywając konkursy na Świętokrzyską Potrawę Lokalną.

Poza tym w miejscowości działa filia Szkoły Podstawowej, gdzie prowadzone są klasy I-III oraz filia biblioteki. W Lipie zlokalizowane są: ujęcie wody podziemnej ustanowionej w celu ochrony jakości wód, boisko sportowe, świetlica wiejska, zaś amatorski zespół piłkarski uczestniczy w Gminnej Lidze Piłki Nożnej.

Machory

- Kaplica grobowa Dołęgów (murowana w XIX wieku)
- Zespół dworski (dwór, dom zarządcy i czworak)
- Zespół Kaflarni i Papierni na miejscu zakładu wielkopieczowego, którego początek sięga XVI wieku.

Zdjęcie nr 18: Kaplica w miejscowości Machory Fot. Pro-Inspiracja.pl

Machory są wsią położoną nad Czarną posiadającą bogate tradycje przemysłowe. Jej nazwa należy do rodowych, które pierwotnie oznaczały członków jednego rodu. W 1510r. wymieniona jest kuźnia wodna, w drugiej połowie XVIII wieku wielki piec, w XIX wieku kopalnia rudy żelaza. Wielki piec czynny był do 1880r. Obecnie można zobaczyć

pozostałości byłej fabryki kafli i tektury, której właścicielem był Ludwik Bayer. Uruchomienie fabryki nastąpiło w 1898 roku i szybko stała się ona jednym z najpotężniejszych zakładów tego typu w całym zaborze rosyjskim. Pierwsze kafle piecowe, jakie produkowano w Machorach, były nadzwyczaj piękne i pokrywane licznymi ozdobami. Wspaniałe okazy, charakteryzujące się nawet całymi scenami rodzajowymi i historycznymi, wytworzono z miejscowej gliny i margalu, sprowadzonego z różnych stron Polski. Na przełomie XIX i XX wieku, zakłady ceramiczne w Machorach zatrudniały około 200 osób i posiadały własne składy sprzedaży w Warszawie, Łodzi, Petersburgu, Moskwie i Odessie. Mało tego, przy budowie transsyberyjskiej linii kolejowej, łączącej Moskwę z Dalekim Wschodem, piece stawiane na wszystkich stacjach, aż do Władywostoku, były obudowane kaflami machorskimi.

W miejscowości zlokalizowany jest blisko 15 ha teren wspólnoty wiejskiej, który w przypadku zmiany prawodawstwa krajowego może być znacznym kapitałem dla miejscowości.

Maleniec

Jest to wieś położona przy starej szosie Łódź-Kielce nad rzeką Czarną Konecką, która była kiedyś źródłem energii dla wybudowanych dawniej nad jej brzegami zakładów przemysłowych. W Maleńcu znajduje się Muzeum Techniki stanowiące zespół walcowni i gwoździarni, na miejscu kuźni z XVI-XVIII wieku. W skład zespołu wchodzi: szpadlarnia, walcownia, klatka koła wodnego, magazyn i układ wodny. Jest to unikalny obiekt w skali światowej, który zachował się bez prób unowocześniania od 1874 roku.

Zdjęcie nr 19. Zabytkowy Zespół Walcowni i Gwoździarni w Maleńcu
Fot. Pro-Inspiracja.pl

W roku 1784 Jacek Jezierski, kasztelan Łukawski, założył tu zakład składający się z tartaku, drutarni i fryszerni z 11 młotami. Surówki do zakładu metalurgicznego dostarczał wielki piec w Kawęczynie, a rudę dowożono z miejscowości: Machory, Kołoniec, Ruda Maleniecka. Tutejsza Kuźnica wytwarzała m.in. stalowe odkuwki na lufy, do słynnych

sztucerów, produkowanych w królewskich manufakturach w Kozienicach. Pięćdziesiąt pięć lat później dokonano modernizacji zakładu, budując walcownię, młotownię i topornię.

W połowie XIX stulecia zainstalowano 15 gwoździarek do produkcji gwoździ ciętych z blachy. Pracowało tu wówczas 80 robotników. Wkrótce ponownie zmodernizowano fabrykę i podjęto produkcję łopat, szpadli i okuć budowlanych. Do poruszania urządzeń zakładu służyły dwa koła wodne, napędzające system pasów transmisyjnych, uruchamiających następnie prasy, gwoździarki, nożyce, młoty i miechy pieca grzewczego. Do produkcji łopat i gwoździ używano zużytych obręczy kół od wagonów kolejowych. Kiedy w roku 1939 zamontowano silnik elektryczny do napędu maszyn, zatrudnienie wzrosło do 250 osób. W 1950 roku zaprzestano produkcji gwoździ, a 17 lat później zakład zamknięto, przenosząc produkcję do nowego obiektu.

Od 1970 roku zakładem opiekują się studenci Politechniki Śląskiej. W 2004r. Samorząd Powiatu koneckiego zakupił zabytkowy zakład. Gdyby nie tabliczki przy prasach, gwoździarkach i innych urządzeniach, wydawać by się mogło, że robotnicy tylko na chwilę oddalili się od maszyn, by się posilić i odpocząć.

Samorządowa Instytucja Kultury Zabytkowy Zakład Hutniczy w Maleńcu opiekująca się Muzeum Techniki opracował projekt pn. Rekonstrukcja: koryta południowego, poszuru nad kołem wodnym, wzmocnienia muru oporowego w hali walcowni, dwóch mostków drewnianych na terenie Muzeum Techniki – uzyskując dofinansowanie z Lokalnej Grupy Rybackiej „Między Nidą a Pilicą” w wysokości 186 771,01 zł.

Warto także dodać, że ekstensywnie użytkowane łąki w okolicach Maleńca, to najlepiej zachowane tego typu siedliska w dolinie Czarnej Koneckiej. Tylko tutaj znajdują się stanowiska kilku rzadkich gatunków ptaków: rycyka, krwawodzioba i kulika wielkiego. Rzeki i zbiorniki wodne cechuje bogactwo i różnorodność form życia.

Młotkowice

Zdjęcie nr 20: Odnowiona w 2010r. kapliczka św. Jana zlokalizowana w miejscowości Młotkowice. Fot. Pro-Inspiracja.pl

Zdjęcie nr 21: Dom Ludowy w Młotkowicach wyremontowany z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich – działanie „Odnowa i rozwój wsi”. Fot. Pro-Inspiracja.pl

W miejscowości Młotkowice znajduje się remiza OSP, Dom Ludowy – wyremontowany w 2010r. oraz podstawowe media: telefon, wodociąg, dostęp do Internetu; działa także nieformalnie Koło Gospodyń Wiejskich.

Ruda Maleniecka

Ruda Maleniecka – dawniej wieś folwarczna, której nazwa pochodzi z 1839r. i jest to nazwa mieszana związana z eksploatacją i przetwórstwem bogactw naturalnych. W miejscowości znajdują się:

- Zespół Dworski z końca XVIII wieku
- Kaplica św. Tadeusza Judy (murowana w 1848 rok)

Murowaną Kaplicę wybudował w 1848 roku Tadeusz Bocheński, dziedzic Rudy Malenieckiej. Kaplica ma ołtarz z obrazem Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny, wyżej św. Tadeusz. Kaplica wybudowana z ciosów kamiennych, wewnątrz stiukowa, jest pięknie sklepiona, chór ma żelazny, a posadzkę murowaną.

- W miejscowości znajduje się 5 starych urokliwych kapliczek przydrożnych oraz pomnik znajdujący się przy wjeździe do wsi od strony Końskich (odsłonięty we wrześniu 2009r.) upamiętniający bitwę i poległych z 8 września 1939r.
- Park Krajobrazowy z końca XVIII wieku

- Cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej - we wsi, przy drodze nr 42 prowadzącej w kierunku miejscowości Fałków znajduje się cmentarz wojenny z lat 1914-1915, gdzie pochowanych jest 35 żołnierzy armii rosyjskiej, dwóch żołnierzy niemieckich i jeden żołnierz wojsk austro - węgierskich.

Zdjęcie nr 22: Zbiornik wodny w miejscowości Ruda Maleniecka. Fot. Pro-Inspiracja.pl

W układzie przestrzennym miejscowości Ruda Maleniecka jest widoczny wpływ uwarunkowań historycznych – dużą rolę w przeszłości odgrywał tzw. „kasztelański gościniec”, czyli droga z Miedzierzy do Maleńca, którą transportowano surowiec do okolicznych fabryk. Najważniejsze instytucje były umieszczone przy tymże gościńcu: dwór, kaplica, młyn, kantor, karczma, czworaki, tartak, remiza, kuźnie, ochronka, stacja rybacka. Dziś „kasztelański gościniec” to droga krajowa. Wiele dawnych zabudowań wciąż istnieje, ale powstały także nowe – Szkoła, kościół, budynek Urzędu Gminy i Ośrodka Zdrowie, restauracja, sklepy. W miejscowości nie ma rynku, ani dużego placu pełniącego tego typu funkcje. Ruda Maleniecka dzieli się na przysiółki zwyczajowo zwane: Doświadczalnia, Lipianka, Piaski, Praga, Dwór, Kantor, Chojna, Czapla, Wielki Las.

Na ukształtowanie miejscowości mają także wpływ zbiorniki wodne (zajmują 10% obszaru sołectwa) i rzeka Czarna – jedna z najczystszych rzek w kraju. To dzięki niej w Rudzie powstały w XIX i XX w. huta, tartak, młyn, stawy hodowlane. W latach 90-tych XXw. na uregulowanym korycie rzeki – wybudowano 3 elektrownie wodne (MEW) z czego 2 z nich znajdują się w miejscowości Ruda Maleniecka.

Aż 70% powierzchni sołectwa stanowią lasy – głównie bory sosnowe z domieszką brzozy, dębu (jeden z nich nad stawem Czapla, świerka, modrzewia, buku i grabu.

W centrum wsi znajduje się należący obecnie do Nadleśnictwa Ruda Maleniecka – park krajobrazowy z końca XVIII w. objęty opieką konserwatorską. Przez sołectwo przebiega także czerwony szlak turystyczny wiodący do rezerwatu Diabla Góra.

W budynku dawnego dworu mieści się obecnie Nadleśnictwo Ruda Maleniecka. Pałac i park są zadbane i utrzymane w dobrym stanie. W centrum wsi znajduje się wybudowana w 1936r. remiza Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP) – na ścianie budynku usytuowano tablicę upamiętniającą zamordowanych przez hitlerowców w 1943r., zaś w jednej z sal znajduje się izba pamięci i tradycji OSP.

Duże znaczenie dla mieszkańców ma także hala sportowa i boisko piłkarskie przy budynku gimnazjum oraz plac zabaw zlokalizowany przy Urzędzie Gminy.

Strzęboszów

W miejscowości znajdują się kapliczki, ścieżka rowerowa oraz dostęp do niektórych mediów: telefon, internet, wodociąg.

Szkucin

Największymi atrakcjami naturalnymi Szkucina są:

- rezerwat Przyrody „Piekiełko Szkuckie”,
- pomnik Przyrody „Żwirowisko”,
- pomnik Powstańców Styczniowych,
- bogate runo leśne lasy,
- nieskażone gleby,
- czyste powietrze – brak przemysłu.

Rezerwat „Piekiełko Szkuckie” położony jest na skraju lasu. W rezerwacie ochroną objęte są „naturalne formy składowe ze zlepieńców dolno jurajskich”. Powstały ok. 175-200 mln lat temu ze żwirów osadzających się na dnie morza, które było wówczas na tym terenie. Musiały wywierać duże wrażenie na okolicznych mieszkańcach, którzy ich powstanie przypisali niezwykłym siłom i nazwali Piekiełkiem. Dopatrzyć się w nich bowiem można niezwykłych kształtów. Jedne wyglądają jak grzyby skalne, przypominają nakładające się na siebie warstwy lawy. Od południowej strony skałki mają pionowe ściany. W jednym miejscu tworzą skalną bramę, niektóre jak mur wyrastają z ziemi. W części skał znajdują się szczeliny. Rosną też na nich i wokół drzewa. W części wschodniej i środkowej rezerwatu,

zajmującego dwa i pół hektara, spotkać można pomnikowe sosny i dęby, liczące sobie ponad 150 lat. Od północnej strony widoczne są liczne zagłębienia pozostałe prawdopodobnie po wydobyciu kamienia.

Warto zobaczyć także odsłonięcie geologiczne w centrum wsi, na wzgórzu za sklepem. Powstało w miejscu wyrobiska żwiru, nazwane jest Gajem. Znajdujące się tam zlepionce skalne są znacznie słabiej „zlepione” niż te w Piekielku. Żwir łatwo „odkleja się” i obsuwa, woda rzeźbi w nich szczeliny i rowy. Na szczycie tego żwirowego wzgórza znajduje się drewniany krzyż, oraz pomnik ku pamięci Papieża Jana Pawła II.

Zdjęcie nr 23: Szkucin – Dom Ludowy.
Fot. Pro-Inspiracja.pl

Zdjęcie nr 24: Nieczynne ujęcie wody w Szkucinie,
własność Urzędu Gminy. Fot. Pro-Inspiracja.pl

Wyszyna Fałkowska

Prawdopodobnie wieś powstała w połowie XII w., a pierwsza wzmianka o niej pochodzi z 1428r. kiedy to właściciel Wyszyny Fałkowskiej zakupił połowę wsi Pomorzany. Ciekawy i niepowtarzalny w nazewnictwie całego województwa świętokrzyskiego jest przykład Wyszyny (dziś Wyszyna Fałkowska, Wyszyna Machorowska, Wyszyna Rudzka). Nazwa ta pochodzi od staropolskiego słowa *wisznia* lub *wyźnia* – wzniosłe wzgórze, miejsce

wyższe, wyżej położone jak równina. Miejscowość przyjęła swoją nazwę dopiero na początku XX w., gdyż wcześniej nazywana była Wolą Fałkowską lub wcześniej Wolą Wszyńską, Wólką Fałkowską.

Wyszyna Fałkowska przed wiekami, jak i obecnie jest typową wsią rolniczą. Przez wieki istniał w niej folwark z dworem, w której mieszkali jej właściciele. Do dziś zachował się fragment parku dworskiego, niedawno odrestaurowany przez osobę prywatną – spichlerz, oraz czworaki dworskie.

Miejscowość liczy 375,8 ha, z czego lasy zajmują 173,84ha. Funkcjonują w niej również 2 sklepy spożywcze. Na terenie wsi działa Ochotnicza Straż Pożarna.

Jedna z firm prywatnych stara się o uzyskanie zgody na eksploatację złoża gliny w miejscowości Wyszyna Fałkowska i uzyskanie koncesji –dzięki temu inwestycjom zwiększy się liczba miejsc pracy na terenie Gminy.

Krzyże i kapliczki przydrożne

Na terenie Gminy Ruda Maleniecka znajduje się wiele krzyży i kapliczek przydrożnych. Stanowią one bezcenne bogactwo krajobrazu. Niektóre z nich stoją na uboczu, zapomniane przez ludzi, inne toną w kwiatach i są miejscem spotkań okolicznych mieszkańców. Stawiano je z różnych powodów i w różnych czasach. Żaden z nich nie powstał przypadkowo, każdy do czegoś nawołuje, przypomina o jakimś zdarzeniu.

Zdjęcie nr 25: Krzyże przydrożne na terenie Gminy Ruda Maleniecka. Fot. Pro-Inspiracja.pl

Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej

Tabela 7: Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej - stan na dzień 31.12.2010 r.

L.p.	Wyszczególnienie	Sposób wprowadzenia ²	Ilość w gminie	Powierzchnia (ha)	
				Ogółem	W gminie
Obszary chronionego krajobrazu (nazwa)					
1	Konecko-Łopuszniański Obszar Chronionego Krajobrazu	Rozporządzenie Nr 89/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005r.; Rozporządzenie Nr 17/2009 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 16 lutego 2009r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu; Obwieszczenie Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 16 lipca 2009r. w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego obowiązujących na terenie województwa świętokrzyskiego wydanych na podstawie przepisów zmieniających ustawą z dnia 23 stycznia 2009r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań w administracji publicznej w województwie (Dz. U. nr 92, poz. 753, Nr 99, poz. 826).	1	98 000 ha	11 0003 ha (obszar całej gminy)
Pomniki przyrody					
1	Dąb szypułkowy występujący w Leśnictwie Czapla, w Rudzie Malenieckiej	Rozporządzenie Wojewody kieleckiego 13/93 z dnia 30.12.1993r.	1	-	-
2	Dąb szypułkowy „Starzyk” Młotkowice	Uchwała Rady Gminy w Rudzie Malenieckiej Nr VII/64/2007 z dnia 28.12.2007	1	-	-
3	Dąb szypułkowy Leśnictwo Lipa, oddział 99 j	Rozporządzenie Wojewody Kieleckiego 13/93 z dn. 30.12.1993 r.	1	-	-
4	Odślonięcie geologiczne w Szkucinie nr rej. 216	Zarządzeniem Wojewody Kieleckiego nr 23/87 z dn. 02.10.1987 r.	1	-	-
Rezerваты przyrody					
1	Rezerwat „Piekielko Szkuckie”	Zarządzenie MOŚ, ZNiL z dnia 27.06.1995	1	-	2,50 ha
Użytki ekologiczne					
Na terenie Gminy Rudy Malenieckiej znajdują się 2 użytki ekologiczne: bagna i torfowiska nr rej. U-52 i U-76 – użytki te zostały ustanowione rozporządzeniem Wojewody Świętokrzyskiego nr 19/2002 z 19.02.2002r. (Dz. U. Woj. Świętokrzyskiego nr 23, poz. 291) – błędnie w tymże Rozporządzeniu					

określono ich położenie jako znajdujące się w Gminie Fałków. Podczas, gdy zgodnie z obecnym podziałem administracyjnym gmin (po zmianie granic) formy te znajdują się w gminie Ruda Maleniecka. ³					
Stanowiska dokumentacyjne					
Na terenie Gminy Rudy Malenieckiej nie występują stanowiska dokumentacyjne.					
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe					
Na terenie Gminy Rudy Malenieckiej nie występują zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.					
Obszary Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000					
1	„Dolina Czarnej”	Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty - projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk, zatwierdzony przez Komisję Europejską decyzją Nr 2011/64/UE z 10.01.2011 r. (Dz. U. UE Nr L 33 z 08.02.2011 r.)	1	5 780,60 ha	1350,61 ha
2	„Ostoja Pomorzany” PLH260030		1	906,00 ha	8,38 ha

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ruda Maleniecka.

Na terenie miejscowości Szkucin występuje odsłonięcie geologiczne zlepieńców (obiekt chroniony od 1985r.; nazwa obiektu R (N, C) [za: Program ochrony środowiska dla powiatu koneckiego, s. 20].

Na obszarze Konecko- Łopuszniański Obszar Chronionego Krajobrazu (obejmującego także część obszaru Gminy Ruda Maleniecka – zgodnie z Rozporządzeniem Nr 89/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005r. oraz Rozporządzenia nr 17/2009 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 28.01.2009r. Dz. U. Woj. Świętokrzyskiego nr 42, poz. 629 z późn. zm. Ustalono następujące działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemu:

1. zachowanie i ochrona zbiorników wodnych powierzchniowych naturalnych i sztucznych, utrzymanie meandrów na wybranych odcinkach cieków,
2. zachowanie śródpolnych i śródleśnych torfowisk, terenów podmokłych, oczek wodnych, polan, wrzosowisk, muraw, niedopuszczenie do ich uproduktywnienia lub też sukcesji,
3. utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych,
4. zachowanie i ewentualne odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych,
5. ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów,
6. szczególna ochrona ekosystemów i krajobrazów wyjątkowo cennych, poprzez uznawanie ich za rezerваты przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne,

³ Gmina Ruda Maleniecka podejmie czynności zmierzające do regulacji i aktualizacji stanu prawnego podejmując stosowną uchwałę przez Radę Gminy zgodnie z art. 44, ust. 1, 2, 3a ustawy o ochronie środowiska [Dz. U. z 2009r., nr 151, poz. 1220 ze zm.]

7. zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej.

Na obszarze Chronionego Krajobrazu zakazuje się:

1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
2. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
3. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
4. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Rezerwat przyrody nieożywionej „Piekiełko Szkuckie” utworzony w 1995r. – zlokalizowany jest na obszarze szczytowej partii niewysokiego wzgórza, którego grzbiet zwieńczony jest szeregiem naturalnych skałek zbudowanych ze zlepieńców. Obszar rezerwatu porośnięty jest drzewostanem mieszanym, w którym przeważającą rolę odgrywa sosna. W Rudzie Malenieckiej znajduje się również objęty ochroną konserwatorską – park podworski.

W południowej części Gminy przebiega główny południowo-centralny korytarz ekologiczny (KPdC-4C), natomiast rezerwat przyrody „Piekiełko Szkuckie” ma ustanowiony Plan ochrony (Dz. U. Woj. Świętokrzyskiego z 2010r. Nr 298, poz. 3074 ze zm. Opublikowaną w Dz. U. z 2012r. poz. 10).

I.2.4 Rolnictwo

Gmina Ruda Maleniecka zajmuje obszar 11 003 ha, w tym obszar użytków rolnych wynosi 3 853,726 ha.

Tabela 8: Użytkowanie gruntów - wg stanu na dzień 31.12.2010 r.

Powierzchnia Ogółem (w ha)	Użytki rolne (w ha)						Nieużytki rolne (w ha)
	I klasa	II klasa	III klasa	IV klasa	V klasa	VI klasa	
3 853,726	-	-	2,56	897,0110	2016,7610	842,8138	94,6468

Tabela 9: Gospodarstwa wg rodzaju i grup obszarowych użytków rolnych na terenie Gminy Ruda Maleniecka

L.p.	Sołectwo	Liczba mieszkańców	Ilość gospodarstw	Powierzchnia ogólna w ha	Średnia powierzchnia gospodarstw
1	Cieklińsko	111	35	61,0510	1,7443
2	Cis	93	35	131,5665	3,7590
3	Dęba	263	91	193,1916	2,1230
4	Dęba Kolonia	112	38	105,6337	2,1126
5	Hucisko	115	50	118,8840	3,1285
6	Koliszowy	320	132	310,2017	2,3500
7	Kołonec	184	86	339,6006	3,9488
8	Lipa	350	114	357,9441	3,1400
9	Machory	84	52	130,7964	2,5153
10	Maleniec	87	42	75,8575	1,8061
11	Młotkowice	377	175	509,3177	2,9104
12	Ruda Maleniecka	568	77	528,1999	6,8597
13	Strzęboszów	68	38	76,2057	2,0054
14	Szkucin	184	100	312,4894	3,1249
15	Tama	23	8	18,0487	2,2561
16	Wyszyna Fałkowska	167	54	132,4540	2,4528
17	Wyszyna Machorowska	72	43	150,4397	3,4986
18	Wyszyna Rudzka	123	48	112,4939	2,3436

Źródło: dane Urzędu Gminy Ruda Maleniecka

2.5 Tereny inwestycyjne

Gmina nie posiada terenów inwestycyjnych. Pewną szansę stanowią tereny sołectw wiejskich, jednak ich nie uregulowany stan prawny nie pozwala na inwestowanie na nich lub ich sprzedaż.

I.3.Sfera społeczna

I.3.1 Struktura ludności

Teren gminy Ruda Maleniecka zamieszkuje 3301 osób (dane na dzień 31.12.2010r.).
Strukturę ludności w latach 2007- 2010 przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 10: Struktura ludności na terenie Gminy Ruda Maleniecka – stan na dzień 31.12.2010r.

STRUKTURA LUDNOŚCI	31.12.2007r	31.12.2008r.	31.12.2009r	31.12.2010r.
Stan ludności ogółem, w tym:	3465	3397	3340	3301
Kobiety	1788	1742	1697	1678
Mężczyźni	1677	1655	1643	1623
Urodzenia żywe ogółem	26	35	29	31
Zgony ogółem	53	49	52	67
Przyrost naturalny	-27	-14	-23	-36
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat)	636	600	591	564
Ludność w wieku produkcyjnym Kobiety (18-59 lat) / Mężczyźni (18-64)	K-940/ M-1132	K-913/ M-1132	K-885/ M-1122	K-879/ M-1124
Ludność w wieku poprodukcyjnym Kobiety (60 lat i więcej) / Mężczyźni (65 lat i więcej)	K- 526/ M-231	K-525/ M-227	K-525/ M-227	K-516/ M-218

Źródło: dane Urzędu Gminy Ruda Maleniecka

Przyrost naturalny w ostatnich okresach sprawozdawczych przyjął wartości ujemne, co wynika z większej liczby zgonów niż urodzeń. Analizując strukturę płci zauważa się minimalną dominację kobiet nad mężczyznami, które stanowią 50,83% ogólnej liczby mieszkańców. Sytuacja kobiet i mężczyzn w poszczególnych grupach wiekowych jest odmienna. Mężczyźni przeważają wśród osób znajdujących się w wieku produkcyjnym, stanowiąc 56,11% ogółu ludności w tym przedziale wiekowym. Odmienna sytuacja jest wśród osób znajdujących się w wieku poprodukcyjnym, gdzie kobiety stanowią ponad 71% ogółu mieszkańców. Takie odzwierciedlenie podziału płci jest trendem w całej populacji

ludności polskiej. Mężczyźni rzadziej dożywają sędziwego wieku, częściej umierają z powodu zawału serca i innych przypadłości - chorób XXI w.

Ogólne trendy w latach 2007-2010 dla gminy Ruda Maleniecka wskazują nieznaczny spadek całkowitej liczby mieszkańców gminy. Sytuacja taka spowodowana jest małym przyrostem naturalnym, ale także migracją mieszkańców gminy do innych ośrodków miejskich w poszukiwaniu pracy. Dodatkowo młodzi ludzie wchodzący w okres produkcyjny wybierają naukę poza domem (w gminie nie ma filii ośrodka kształcenia wyższego), co powoduje również, iż mniejszy ich odsetek wraca do swoich rodzinnych miejscowości po zakończonym kształceniu. Problem demograficzny jawi się jako jedno z głównych zagrożeń dla rozwoju gminy.

I.3.2 Bezrobocie

Najważniejszymi przyczynami bezrobocia na terenie Gminy Ruda Maleniecka są:

- likwidacja zakładów pracy,
- zbyt mała przedsiębiorczość mieszkańców, małe chęci do zakładania własnych firm co jest spowodowane m.in. brakiem środków finansowych na uruchomienie działalności,
- światowy kryzys, którego skutki dotyczą także Polskę i Powiat Konecki oraz gminę Ruda Maleniecka,
- nieopłacalność produkcji rolnej (małe gospodarstwa, brak rynków zbytu),
- mała motywacja do pracy - przeświadczenie o jej nieopłacalności, zbyt rozbudowany system świadczeń socjalnych.

Tabela 11: Liczba rodzin i osób korzystających ze wsparcia GOPS z tytułu bezrobocia.

Wyszczególnienie	2007		2008		2009		2010	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Bezrobocie	189	576	172	545	159	485	114	361

Źródło: dane GOPS w Rudzie Malenieckiej

Od 2007 roku można zaobserwować, iż liczba rodzin i osób korzystających z GOPS z tytułu bezrobocia maleje w stosunku do roku kolejnego. Zmniejszająca się liczba osób korzystająca z GOPS w Rudzie Malenieckiej spowodowana jest kilkoma kwestiami:

- zmniejszającą się liczbą mieszkańców Gminy,
- podejmowaniem przez mieszkańców dorywczych prac sezonowych, subsydiowanego zatrudnienia, staży z urzędu pracy,
- wyrejestrowywaniem osób bezrobotnych z PUP z powodu uczestnictwa w projektach unijnych,
- zmniejszeniem się dotacji dla GOPS na wypłatę zasiłków dla potrzebujących,
- migracją mieszkańców do innych miejscowości,
- apatią mieszkańców i niechęcią w pokazywaniu swojej niezaradności.

Liczba osób korzystających z pomocy GOPS z tytułu bezrobocia zmniejszyła się od 2007r. o 40%.

**Tabela 12: Bezrobotni z terenu Gminy Ruda Maleniecka zarejestrowani
w Powiatowym Urzędzie Pracy w Końskich w latach 2007-2010**

	2007	2008	2009	2010
Liczba osób bezrobotnych ogółem	374	336	287	305
Kobiety	206	178	138	150
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	3	3	6	0
Z prawem do zasiłku	100	99	108	108
W wieku produkcyjnym mobilnym (18-44 lata)	236	196	178	203
Pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	180	166	95	81

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Końskich

Jak wynika z powyższej tabeli liczba bezrobotnych w roku 2008 spadła w stosunku do roku 2007 o ok. 11%, w 2009 bezrobocie również uległo spadkowi względem roku 2008 o ok. 17%. W kolejnym roku 2010 poziom bezrobocia uległ małemu wzrostowi w stosunku do roku poprzedniego. Analiza wyników:

1. Sytuacja kobiet:

-w 2010 r. kobiety stanowiły 49,18% ogółu bezrobotnych, procent ten zmniejszył się względem 2007r, gdzie udział bezrobotnych kobiet wynosił 55,08%.

2. Osoby bezrobotne w wieku produkcyjnym:

-procent bezrobotnych w wieku produkcyjnym utrzymuje się na stałym poziomie, odpowiednio w 2007r. 63,10%, 2008r. 58,33%, 2009r. 62,02%, 2010r 66,55%,- ulegając nieznacznym wahaniom w poszczególnych latach.

3. Osoby długotrwale bezrobotne:

-znacznemu obniżeniu uległ wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych, pozostających bez zatrudnienia powyżej 12 m-cy z 48,12% w 2007r, wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych, a 26,55% w 2010r. wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych. Wskaźnik ten zmniejszył się aż o 45,83%.

4. Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku:

- w 2010r. zwiększyła się liczba osób bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku względem poprzednich lat. W 2010r. wyniosła ona 35,4% ogółu zarejestrowanych, zaś w latach poprzednich 2009r.- 37,6%, 2008r.- 29,4%, 2007r.-26,73%.

**Tabela 13: Struktura wieku osób bezrobotnych
z terenu Gminy Ruda Maleniecka w latach 2007-2010**

Przedział wieku	2007	2008	2009	2010
18-24 lat	69	59	53	75
25-34 lat	88	73	68	77
35-44 lat	77	67	55	53
45-54 lat	107	105	84	77
55-59 lat	28	28	21	23
60-64 lat	2	6	2	2

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Końskich

Największą grupą bezrobotnych w roku 2010 stanowiły osoby w wieku 25-34 lata oraz osoby w wieku 45-54 lat. Najbardziej narażone na bezrobocie są osoby znajdujące się na początku swej ścieżki zawodowej, ze względu na brak doświadczenia oraz niechęć pracodawców do ich zatrudnienia ze względu na czas i środki finansowe potrzebne na ich przeszkolenia zawodowe. Osoby bez doświadczenia w wieku 25 lat są to również osoby, które właśnie co zakończyły kształcenie wyższe i poszukują pracę w wyuczonym zawodzie. Drugą grupą zagrożoną są osoby w wieku przez emerytalnym znajdujące się w wieku „przed ochronnym”. Pracodawcy niechętnie zatrudniają osoby w tym wieku, mając świadomość, iż w niedalekiej przyszłości skończą karierę zawodową. Dodatkowo często uważane są takie osoby jako te, które niechętnie podejmują próby dokończania się, a pracę traktują jako „okres przeczekania przed emeryturą”.

**Tabela 14: Struktura wykształcenia osób bezrobotnych
z terenu Gminy Ruda Maleniecka w latach 2007-2010**

Wykształcenie	2007	2008	2009	2010
Wyższe	13	13	20	31
Policealne i średnie zawodowe	78	71	54	71
Średnie ogólnokształcące	29	31	16	19
Zasadnicze zawodowe	137	114	106	107
Gimnazjalne i poniżej	114	109	87	79

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Końskich

Wykształcenie to jeden z czynników oprócz wieku, wpływający na aktywność danej osoby na rynku pracy. Analiza wyników wskazuje, iż osoby posiadające wykształcenie wyższe oraz średnie ogólnokształcące rzadziej rejestrują się jako osoby bezrobotne. Niemniej jednak w tej grupie od 4 lat odnotowuje się przyrost bezrobotnych - względem 2007r. wskaźnik ten wzrósł o 33%. Sytuacja taka spowodowana jest kilkoma czynnikami:

-osoby z wyższym wykształcenie częściej samodzielnie poszukują pracę, bez pośrednictwa urzędu pracy,

-zdobycie wyższego wykształcenia staje się coraz bardziej dostępne i łatwiejsze dzięki uczelniom prywatnym, studiom zaocznym i wieczorowym,

-osoby z wyższym wykształceniem zdarza się, że posiadają zbyt wysokie wykształcenie (kwalifikacje) względem oferowanych na rynku miejsc pracy.

Najliczniejszą grupą bezrobotnych stanowią osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe - 34,85%.

Tendencje spadkowe wskaźników odnotowuje się w przypadku osób z wykształceniem gimnazjalnym i wyższym, co spowodowane jest podażą ofert pracy na pracowników niewysoko wykwalifikowanych.

Tabela 15: Czas pozostawania bez pracy wśród osób bezrobotnych z terenu Gminy Ruda Maleniecka w latach 2007-2010

Czas pozostawania bez pracy	2007	2008	2009	2010
do 1 mies.	23	26	22	39
od 1 do 3 m-cy	54	56	62	64
od 3 do 6 m-cy	59	37	43	53
od 6 do 12 m-cy	55	53	60	69
od 12 do 24 m-cy	55	63	54	47
powyżej 24 m-cy	125	103	42	35

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Końskich

W roku 2010 czas oczekiwania przez bezrobotnych na otrzymanie pracy był krótszy względem ubiegłych lat wśród osób pozostających bez pracy powyżej 12 m-cy. Zwiększeniu uległ czas pozostawania bez pracy wśród bezrobotnych pozostających bez pracy do 12, w szczególności do 1 m-ca.

I.3.3 Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (dalej: GOPS) realizuje w gminie zadania pomocy społecznej, której celem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki i możliwości. W zakresie pomocy społecznej GOPS realizuje zadania zlecone oraz własne o charakterze obowiązkowym na podstawie ustawy o pomocy społecznej oraz zadania wynikające z programów rządowych poprzez świadczenie pracy socjalnej, przyznawanie i wypłacanie świadczeń w formie pieniężnej, świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz kierowanie osób wymagających stałej, całodobowej opieki do domów pomocy społecznej. Realizuje on także zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, o dodatkach mieszkaniowych, o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Brak wystarczających środków do życia staje się znaczącym problemem społecznym na terenie gminy Ruda Maleniecka. Z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu ubóstwa skorzystało:

Tabela 16: Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczeń GOPS z powodu ubóstwa w latach 2007-2010

Wyszczególnienie	2007		2008		2009		2010	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Ubóstwo	197	576	178	530	176	515	185	551

Źródło: dane GOPS w Rudzie Malenieckiej

Kolejną przyczyną korzystania ze świadczeń GOPS jest niepełnosprawność członka rodziny, która może prowadzić do pogorszenia kondycji finansowej całej rodziny bez względu na jej przynależność społeczno-zawodową. Sytuacja taka spowodowana jest dużymi wydatkami na leczenie i rehabilitację oraz na inne świadczenia będące udziałem rodzin.

Tabela 17: Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczeń GOPS z tytułu niepełnosprawności w latach 2007-2010

Wyszczególnienie	2007		2008		2009		2010	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Niepełnosprawność	36	60	40	74	43	72	36	60

Źródło: dane GOPS w Rudzie Malenieckiej

Także duże nakłady finansowe ponoszą rodziny w związku z ciężką, długotrwałą chorobą, co wiąże się z ubieganiem o wsparcie GOPS. Osoby te często pozostają bezrobotne – ze względu na stan zdrowia nie mogą ubiegać się i podejmować pracę (ludzie w wieku produkcyjnym) lub przebywają na rencie czy emeryturze (osoby starsze).

Tabela 18: Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczeń GOPS z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2007-2010

Wyszczególnienie	2007		2008		2009		2010	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Długotrwałą lub ciężką chorobą	16	26	15	35	18	29	6	14

Źródło: dane GOPS w Rudzie Malenieckiej

W 2010r. odnotowuje się spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej na skutek długotrwałej choroby członka rodziny. Względem 2009r. liczba rodzin korzystająca z tej formy wsparcia zmniejszyła się aż o 12 rodzin.

Tabela 19: Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczeń GOPS z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, trudności po opuszczeniu zakładów karnych, alkoholizmu, sytuacji kryzysowych i zdarzeń losowych w latach 2007-2010

Wyszczególnienie	2007		2008		2009		2010	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tym:								
- rodziny niepełne	54	213	45	177	43	170	10	40
- rodziny wielodzietne	43	146	38	129	37	126	6	16
	11	67	7	48	6	44	4	24
Trudności po opuszczeniu zakładów karnych	1	3	2	6	0	0	2	6
Alkoholizm	31	65	28	59	30	63	30	63

Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	4	16	2	7	0	0	4	16

Źródło: dane GOPS w Rudzie Malenieckiej

Powyższe zestawienie wskazuje na ilość rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, trudności po opuszczeniu zakładów karnych, alkoholizmu, sytuacji kryzysowych i zdarzeń losowych. Analiza wskaźników:

1. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych:

-zmniejszyła się liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej w tej kwestii o ponad 80% względem roku 2007. Najwyższy spadek odnotowano na przełomie roku 2009/2010. Tym samym zmniejszyła się pomoc dla rodzin wielodzietnych oraz niepełnych.

2. Trudności po opuszczeniu zakładów karnych:

-wskaźnik przez 4 lata na porównywalnym poziomie, pomoc dotyczy jednostek.

3. Alkoholizm:

-odnotowuje się wskaźnik na porównywalnym poziomie względem 4 kolejnych lat.

W 2009r. i 2010r. przyjął on te same wartości.

4. Zdarzenia losowe:

-wskaźnik posiada porównywalne wartości od 2007r.

I.3.4 Bezpieczeństwo

Gmina Ruda Maleniecka obsługiwana jest przez Komisariat Policji w Radoszycach podległy Powiatowemu Komisariatowi Policji w Końskich.

Jak wynika z danych całorocznymi problemami są w szczególności przypadki znęcania się nad członkami rodziny, której głównym źródłem jest zła sytuacja materialna oraz spożywanie alkoholu w dużych ilościach. Najczęstszymi przestępstwami odnotowanymi na terenie gminy Ruda Maleniecka są kradzieże, włamania oraz jazda samochodem po spożyciu alkoholu.

Tabela 20: Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczeń GOPS z tytułu przemocy w rodzinie w latach 2007-2010

Wyszczególnienie	2007		2008		2009		2010	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Przemoc w rodzinie	4	12	5	16	6	19	5	16

Źródło: dane GOPS w Rudzie Malenieckiej

Warto podkreślić, że uczestnicy zebrań w poszczególnych sołectwach podkreślali, że są zadowoleni z działalności Policji na terenie Gminy.

I.3.5 Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy funkcjonuje jeden Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rudzie Malenieckiej.

Zdjęcie nr 26: Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rudzie Malenieckiej Fot. Pro-Inspiracja.pl

W PZOZ przyjmuje 4 lekarzy:

Stomatolog - I stopień specjalizacji

Lekarz chorób wewnętrznych – I stopień specjalizacji

Lekarz chorób wewnętrznych – I stopień specjalizacji

Lekarz pediatra – I stopień specjalizacji

Wyposażenie PZOZ:

EKG, ambu, aparat do czyszczenia uszu, unit stomatologiczny, sprzęt komputerowy, autoklaw, zgrzewarka, wózki inwalidzkie, podstawowy sprzęt medyczny służący pomocy doraźnej

I.3.6 Organizacje pozarządowe i ich działalność

Na terenie Gminy Ruda Maleniecka wg stanu na 31.01.2011r. działa 11 formalnie zarejestrowanych organizacji: stowarzyszeń, związków sportowych, ochotniczych straży pożarnych, kół organizacji ogólnopolskich.

Tabela 21: Wykaz stowarzyszeń działających na terenie Gminy Ruda Maleniecka

L.p.	Nazwa organizacji	Adres siedziby	Data rejestracji
1.	Stowarzyszenie "W Dolinie Czarnej"	Ruda Maleniecka 99a, 26-242 Ruda Maleniecka	2008
2.	Stowarzyszenie „Lipianki”	Lipa 63, 26-242 Ruda Maleniecka	2007-05-29
3.	Lokalna Strategia Rozwoju LGD "U Źródle"	Modliszewice, ul. Piotrkowska 30 26-200 Końskie	2008-03-12
4.	Lokalna Grupa Rybacka „Między Nidą a Pilicą”	os. Brożka 3 29-100 Włoszczowa	2009-09-16
5.	Ochotnicza Straż Pożarna w Rudzie Malenieckiej	Ruda Maleniecka 93, 26-242 Ruda Maleniecka	rejestracja w KRS 2001-08-27 (powstanie 1908r.)
6.	Ochotnicza Straż Pożarna w Kołońcu	Kołońiec 34, 26-242 Ruda Maleniecka	2001-06-07 (75 lat)
7.	Ochotnicza Straż Pożarna w Wyszynie Fałkowskiej	Wyszyna Fałkowska 25A, 26-242 Ruda Maleniecka	2001-09-04
8.	Ochotnicza Straż Pożarna w Lipie	Lipa 125, 26-242 Ruda Maleniecka	2001-08-24
9.	Ochotnicza Straż Pożarna w Młotkowicach	Młotkowice 36, 26-242 Ruda Maleniecka	rejestracja w KRS 2001-10-30 (powstanie 1956 r.)
10.	Ochotnicza Straż Pożarna w Dębie od 2010r. działa Młodzieżówka	Dęba, 26-212 Ruda Maleniecka	rejestracja w KRS 2001-09-25 (powstanie 1936r.)
11.	Ochotnicza Straż Pożarna Koliszowy	Koliszowy 140, 26-212 Ruda Maleniecka	rejestracja w KRS 2001-08-02 (powstanie 1932r.)

Źródło: Opracowanie własne.

Poniżej krótkie informacje dotyczące aktywności poszczególnych organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Ruda Maleniecka. Inicjatywy podejmowane przez mieszkańców zorganizowanych w stowarzyszeniach świadczą o dużym potencjale kapitału ludzkiego w gminie.

Stowarzyszenie "W Dolinie Czarnej"

Prezesem Stowarzyszenia „W Dolinie Czarnej” jest Jerzy Kowalski. Liczy ono 36 członków i zarejestrowane zostało 23.01.2008 roku.

Cele Stowarzyszenia:

1. Działanie na rzecz rozwoju różnych form przedsiębiorczości,
2. Podnoszenie poziomu edukacyjnego, zawodowego i kulturalnego społeczności lokalnej,
3. Wspieranie społecznej aktywności obywateli,
4. Dbalność o zachowanie kultury materialnej i niematerialnej regionu,
5. Reprezentowanie zbiorowych interesów rodzin wobec władz, organów samorządowych i innych instytucji oraz współpraca z tymi organizacjami,
6. Dbalność o stworzenie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków rozwoju oraz zabezpieczenie ich praw w społeczeństwie i na rynku pracy,
7. Propagowanie metod i sposobów produkcji zdrowej żywności oraz zdrowego stylu życia,
8. Dbalność o ochronę przyrody, krajobrazu i środowiska naturalnego,
9. Promocja obszarów wiejskich,
10. Upowszechnianie i ochrona praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn,
11. Wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnej,
12. Działanie na rzecz osób niepełnosprawnych oraz zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym,
13. Kultywowanie i pielęgnowanie miejscowych tradycji.

Stowarzyszenie w latach 2008-2010 na świadczenie usług społecznych finansowanych ze środków Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich w ramach Programu Integracji Społecznej otrzymało dotację w wysokości 55 006,62 zł;

Pomoc na operację z zakresu małych projektów w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego PROW na lata 2007-2013 w wysokości 6 159 zł – środki Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Działalność Stowarzyszenia w latach 2008 – 2010:

a) Organizacja imprez kulturalnych i sportowych:

- „Żegnaj lato” - festyn rodzinny
- „Noc świętojańska – edycja 2009 r. ,2010 r.,
- „Dzieci-dzieciom” z okazji Dnia Dziecka,
- „Żyj zdrowo w zgodzie z naturą” - festyn rodzinny,
- Turniej piłki siatkowej nad rzeka Czarną”,
- „Turniej piłki nożnej w Dębie”,
- „Piłka, pasja, ruch - zdrowie – rozgrywki piłce nożnej, 5 cykli w systemie ligowym

b) Kultywowanie i pielęgnowanie miejscowych tradycji:

- Obchody Narodowego Święta Niepodległości – akademia środowiskowa - występy dzieci i młodzieży; konkurs plastyczny o tematyce historycznej w 3 kategoriach wiekowych szkół podstawowych i gimnazjum; prelekcje w szkołach z terenu Gminy Ruda Maleniecka pn. „Droga do wolności” i konkurs wiedzy historycznej;
- „Ucz się od seniora” - zajęcia praktycznej nauki haftu i szydełkowania, lekcje historii, kultury i tradycji prowadzone przez członków Klubu Seniora dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy; wycieczka autokarowa młodzieży w miejsca pamięci i szlakiem zabytków Gminy Ruda Maleniecka, oraz do miejsc kultury i tradycji naszego Regionu – Tokarnia, Chęciny, Leśnica, Kielce.

c) Wspieranie społecznej aktywności obywateli, integracja mieszkańców:

- „Majówka” ognisko na łonie natury,
- Wyjazd integracyjny „Wieczór w teatrze”.
- Wspólne grillowanie – spotkanie integracyjne w plenerze

d) Wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnej:

- Utworzenie Klubu Seniora, „Zacisze” - zajęcia z haftu, kółka plastycznego, pokaz powstawania obrazu i ich wystawy, spotkania z poezją, spotkanie z wróżbami, spotkanie opłatkowe;
- Zajęcia z obsługi komputera w zakresie podstawowym w Klubie Seniora.

e) Dbalność o stworzenie dzieciom odpowiednich warunków rozwoju:

- Plac zabaw dla dzieci w Rudzie Malenieckiej

Stowarzyszenie „W Dolinie Czarnej” Ruda Maleniecka uzyskało dotację w wysokości 15 256,65 zł z Lokalnej Grupy Rybackiej na projekt pn. „Noc Świętojańska” promocja walorów rybactwa śródlądowego, produktów i zwyczajów ludowych.

Stowarzyszenie „Lipianki”

Stowarzyszenie założone 20.03.2007r. wpisane do KRS-u 29.05.2007r. pod numerem: 260169588. Obecny Zarząd stanowią: Halina Szymańska – prezes, Barbara Zatora – wiceprezes, Małgorzata Nowak – sekretarz, Agnieszka Mularczyk – skarbnik, Barbara Ostrowska – członek Zarządu.

Zdjęcie nr 27: Stowarzyszenie „Lipianki” często prezentuje swoje prace na imprezach gminnych i powiatowych. Na zdjęciu kwiaty z krepiny. Fot. Halina Szymańska

Celem Stowarzyszenia jest:

- 1) działanie na rzecz rozwoju różnych form przedsiębiorczości wiejskiej,
- 2) podnoszenie poziomu zawodowego i kulturalnego społeczności lokalnej,
- 3) aktywizowanie mieszkańców do działań na rzecz rozwoju środowiska lokalnego,
- 4) dbałość o zachowanie kultury materialnej i niematerialnej regionu,
- 5) reprezentowanie zbiorowych interesów rodzin wobec władz, organów samorządowych i innych instytucji oraz współpraca z tymi organizacjami,
- 6) dbałość o stworzenie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków rozwoju oraz zabezpieczenie ich praw w społeczeństwie i na rynku pracy,
- 7) propagowanie metod i sposobów produkcji zdrowej żywności,
- 8) dbałość o ochronę przyrody i krajobrazu,
- 9) promocja wsi i promocja lokalnej kultury,
- 10) promocja obszarów wiejskich położonych na terenie powiatu,
- 11) upowszechnianie i ochrona praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn,
- 12) współpraca z innymi organizacjami na rzecz rozwoju wsi,

- 13) wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnej,
- 14) działanie na rzecz osób niepełnosprawnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 15) działania na rzecz ochrony zdrowia i propagowanie zdrowego stylu życia,
- 16) prowadzenie szkoleń i doradztwa dla zrzeszonych członków.

Stowarzyszenie „Lipianki” wszystkie swoje cele realizuje na rzecz ogółu społeczności poprzez:

- 1) organizowanie kursów edukacyjnych, szkoleń, imprez turystycznych, sportowych i kulturalnych,
- 2) prowadzenie działalności kulturalnej, w tym na rzecz zachowania i rozwoju lokalnej tożsamości, tradycji, obyczajów i dóbr kultury,
- 3) wspieranie działań społecznych i zawodowych mieszkańców wsi,
- 4) organizowanie i prowadzenie działań na rzecz rozwoju infrastruktury wsi,
- 5)popularyzowanie rolnictwa ekologicznego,
- 6) ochronę przyrody i krajobrazu,
- 7) wspieranie aktywnego uczestnictwa osób mieszkających w regionie w Unii Europejskiej,
- 8) promocję zdrowego stylu życia,
- 9)działalność na rzecz rozwoju turystyki, w tym agroturystyki,
- 10)prowadzenie działalności promocyjnej,
- 11)współpracę i wymianę doświadczeń z instytucjami publicznymi i organizacjami
- 12) pozarządowymi działającymi w zakresie objętym celem Stowarzyszenia na poziomie krajowym i międzynarodowym,
- 13)pozyskiwanie środków finansowych pochodzących z unijnych programów pomocy oraz innych źródeł pomocowych dla realizacji celów statutowych Stowarzyszenia.
- 14) podejmowanie w ramach obowiązujących przepisów wszelkich przedsięwzięć związanych z rozwojem wsi.

Na terenie Gminy działają także organizacje, których samorząd jest członkiem np. Lokalna Grupa Działania „U Źródeł” z siedzibą w Modliszewicach, Lokalna Grupa Rybacka „Między Nidą a Pilicą” z siedzibą we Włoszczowie.

Lokalna Strategia Rozwoju LGD "U Źródeł"

Pierwsze pomysły utworzenia Stowarzyszenia pojawiły się wiosną 2006 r. Początkiem prac nad budowaniem LGD było utworzenie Stowarzyszenia "KUŹNIA", które zainicjowało prace nad budowaniem trójsektorowego partnerstwa. Początkowo partnerstwo owe miało obejmować jedynie gminy leżące na rzece Czarną, stąd pierwsza proponowana nazwa LGD miała brzmieć "Dolina Czarnej". Na pozostałych spotkaniach inicjujących dla Stowarzyszenia proponowano nazwy - "Wspólna sprawa", "U Źródeł" aby ostatecznie przyjąć kształt Stowarzyszenie "Lokalna Grupa Działania - U ŹRÓDEŁ".

Na sesjach rad gmin prezentowane były założenia programu LEADER i od grudnia 2006 r. do kwietnia 2007 r. zainteresowane gminy podejmowały stosowne uchwały o ich przystąpieniu do LGD.

W spotkaniach założycielskich 7 i 21 listopada 2007 r. uczestniczyło 75 osób - mieszkańców gmin: Bliżyn, Gowarczów, Końskie, Ruda Maleniecka, Smyków i Stąporków.

12 marca 2008 roku Stowarzyszenie "Lokalna Grupa Działania - U ŹRÓDEŁ" zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem 0000301138. Do naszej LGD przyłączyły się również przyległe gminy z województwa łódzkiego, powiatu opoczyńskiego: Białaczów, Żarnów i Paradyż.

Stowarzyszenie rozpoczęło budowanie Lokalnej Strategii Rozwoju przeprowadzając liczne konsultacje społeczne, badania i warsztaty, i wreszcie analizę SWOT, tak aby dokładnie określić potrzeby oraz potencjał naszego obszaru. Rezultatem tych oddolnych działań jest dokument - Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2009 -2015 zatwierdzony uchwałą Walnego Zebrania Członków " LGD - U ŹRÓDEŁ" w dniu 17 września 2008 r.

15 kwietnia 2009 r. Uchwałą Nr 1659/09 Zarząd Województwa Świętokrzyskiego dokonał wyboru Lokalnych Grup Działania (LGD) do realizacji Lokalnych Strategii Rozwoju (LSR) w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, a "LGD - U ŹRÓDEŁ" uplasowało się na 6 miejscu spośród dwudziestu świętokrzyskich LGD znajdujących się na liście wybranych.

Lokalna Grupa Rybacka „Między Nidą a Pilicą”

Stowarzyszenie „LGR Między Nidą a Pilicą” powstało 16 września 2009 roku z inicjatywy 9 gmin oraz mieszkańców obszaru związanego z działalnością rybacką. Lokalna Grupa Rybacka reprezentuje trzy sektory: społeczny, gospodarczy oraz publiczny.

Obejmuje zasięgiem 9 gmin: Fałków, Krasocin, Moskorzew, Przedbórz, Radków, Ruda Maleniecka, Secemin i Włoszczowa.

Celem stowarzyszenia jest:

1. Działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów rybackich;
2. Aktywizowanie społeczności zamieszkujących obszary zależne od rybactwa;
3. Realizację lokalnej strategii rozwoju obszarów rybackich (LSROR)
4. Złagodzenie skutków zmian strukturalnych w sektorze rybackim.
5. Współpraca z innymi społecznościami rybackimi w kraju.

Na terenie Gminy Ruda Maleniecka funkcjonuje 7 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych – wszystkie posiadają remizy murowane, które są wykorzystywane również przez mieszkańców miejscowości, w których się znajdują – na zebrania, spotkania oraz imprezy okolicznościowe.

Ochotnicza Straż Pożarna w Lipie

Jednostka liczy obecnie 26 mężczyzn i została założona w 1928r. Jednostka posiada m.in. ubrania specjalne ochronne 6 kpl. buty strażackie 6 par, hełmy strażackie 6 szt., rękawice specjalne 6 par, pasy strażackie 6 szt., latarki 2 szt., pasy MDP – 20 szt., Chełmy MDP – 20 szt. Naczelnikiem OSP jest Krzysztof Kowalczyk, zaś Arkadiusz Piwowarczyk – jest prezesem.

Zdjęcie nr 28: Członkowie OSP Lipa biorą udział w warsztatach z Programu Integracji Społecznej.

Fot. Rafał Graczkowski

Ochotnicza Straż Pożarna w Rudzie Malenieckiej

Jednostka ciesząca się dużym szacunkiem mieszkańców - posiada m.in. 3 samochody, w tym: IVECO nowy, 38 letni STAR 244. W remizie znajduje się dostępna dla wszystkich kafejka internetowa. OSP należy do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego i brała udział w 2011r. w wyjazdach do pożarów (38), wypadki drogowe (21), akcje powodziowe (1), wichury (3). Jednostka powstała w 1908r. i liczy obecnie 49 członków, w tym 2 kobiety. Prezesem jednostki jest Andrzej Grzegorzczak.

Ochotnicza Straż Pożarna Koliszowy

Jednostka OSP powstała w 1932r. z inicjatywy strażaków ochotników i mieszkańców Koliszów. Powołano Zarząd OSP w składzie: Feliks Leśniak (prezes), Tadeusz Skowron (naczelnik), Wincenty Gierczak (sekretarz), Szczepan Gierczak (skarbnik), Antoni Kozieł (gospodarz). Budynek remizy strażackiej został wybudowany w większości przez mieszkańców Koliszów, zaś jego uroczyste oddanie do użytku nastąpiło w czerwcu 1960r.

Zdjęcie nr 29: Remiza OSP Koliszowy. Fot. Pro-Inspiracja.pl

Ochotnicza Straż Pożarna w Kołońcu

Jednostka powstała w 1927r. i liczy obecnie 29 członków, w tym 12 z nich może brać udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych. OSP posiada murowaną remizę, 2 motopompy (1 szlamową i 1 pływającą), należy od 2002r. do KSRG. Naczelnikiem obecnie jest Julian Jaskólski.

Zdjęcie nr 30: Remiza OSP w Kołońcu. Fot. Pro-Inspiracja.pl

Ochotnicza Straż Pożarna w Wyszynie Falkowskiej

Jednostka licząca 26 osób została założona w 1953r. i stanowi ona punkt alarmowania. Prezesem OSP jest Adam Tasak. W ostatnim czasie w budynku remizy OSP przeprowadzono prace remontowe przy garażu i adaptację małego garażu na pomieszczenie socjalne. Jednostka posiada samochód bojowy, hełmy strażackie – 6 szt.

Zdjęcie nr 31: Remiza OSP w Wyszynie Falkowskiej. Fot. Pro-Inspiracja.pl

Ochotnicza Straż Pożarna w Młotkowicach

Zdjęcie nr 32: Remiza OSP w Młotkowicach. Fot. Pro-Inspiracja.pl

OSP Młotkowice posiada samochód lekki Volkswagen T4, pompy pływakowe oraz elementy umundurowania: ubrania lekkie, hełmy, buty.

Zagospodarowanie zbiornika wodnego w miejscowości Młotkowice w celu utworzenia łowiska dla wędkarzy – wartość środków potrzeb do zrealizowania operacji 21 762 zł. Celem wniosku było wzmocnienie konkurencyjności oraz poprawa atrakcyjności turystycznej miejscowości Młotkowice poprzez zagospodarowanie istniejącego zbiornika wodnego pod utworzenie łowiska dla wędkarzy. Inwestycja znacząco wpłynie na poprawę estetyki centrum tej miejscowości.

Projektem objęty zostanie zbiornik wodny w miejscowości Młotkowice, na którym planowane jest utworzenie łowiska dla wędkarzy. Zbiornik położony w centrum tej miejscowości, przy drodze powiatowej łączącej gminę Ruda Maleniecka z gminami Fałków i Słupia Konecka. Zbiornik wodnych, chociaż jest obecnie bardzo zaniedbany to ze względu na dogodne położenie i walory przyrodnicze (różnorodność flory i fauny) jest chętnie odwiedzany przez turystów pieszych i rowerowych oraz przez wędkarzy, realizacja projektu wpłynie na poprawę atrakcyjności regionu ułatwi organizacja aktywnego wypoczynku oraz poprawi wizerunek miejscowości.

Utworzenie łowiska dla wędkarzy uatrakcyjni ofertę turystyczną tej miejscowości jak również przyczyni się do rozwoju innych działalności związanych z biernym i czynnym wypoczynkiem, np. tworzenie gospodarstw agroturystycznych. Koszt operacji polegającej na zagospodarowaniu zbiornika wodnego w miejscowości Młotkowice pod kątem utworzenia łowiska obejmuje:

- oczyszczanie dna zbiornika z namułu i szlamu- 14 101,91 zł;
- plantowanie skarpy i korony nasypu=- 314,08 zł;
- regeneracja nawierzchni przy użyciu geowłókniny – 216,09 zł;
- umocnienie skarpy płytami betonowymi ażurowymi na podsypce piaskowej- 5 121,77 zł;
- rozplantowanie nadmiaru mas ziemnych wokół zbiornika wraz z posianiem trawy- 1 052,94 zł;
- utwardzenie nawierzchni kostką betonową -7 280,38 zł;
- wykonanie ogrodzenia – 759,88 zł;
- zakup stalowych ławek 3 szt – 2 214,00 zł;
- zakup stojaka na rowery – 430,50 zł.

Ochotnicza Straż Pożarna w Dębnie

Zdjęcie nr 33: Remiza OSP w Dębnie. Fot. Pro-Inspiracja.pl

OSP posiada lekki samochód Ford Transit, pompę pływakową. Podczas spotkania ze Stowarzyszeniami członkowie OSP wskazywali na braki w postaci pomp szlamowych, pływających.

Gmina ubiega się o dofinansowanie projektu pn. Rozbudowa, nadbudowa i przebudowa istniejącego budynku strażnicy OSP w miejscowości Dęba oraz zmiana sposobu użytkowania na Wiejski Dom Ludowy, w którym będą świadczone usługi dostępu do sieci Internet – wartość otrzymanej dotacji 305 168 zł.

Planowany cel operacji:

Wzmocnienie konkurencyjności i utrzymanie atrakcyjności miejscowości Dęba poprzez adaptacje i wyposażenie obiektu, w którym będą świadczone usługi dostępu do sieci Internet. Inwestycja znacząco wpłynie na poprawę, jakości życia społeczności rybackiej.

Zakres operacji:

Projektem zostanie objęty budynek strażnicy OSP w miejscowości Dęba, którego sposób użytkowania zostanie zmieniony na Wiejski Dom Ludowy poprzez adaptacje i wyposażenie w kierunku świadczenia usługi dostępu do sieci Internet

Obecny stan techniczny budynku jest zły i nie spełnia podstawowych wymogów, by na chwilę obecną prowadzić tam jakąkolwiek działalność społeczną. Konieczne jest więc przeprowadzenie gruntownego remontu polegająca na rozbudowie, nadbudowie i przebudowie istniejącego budynku strażnicy. Po jego zakończeniu zostanie zmieniony sposób jego użytkowania- zostanie ona przemianowana na Wiejski Dom Ludowy. Obiekt taki w przyszłości zapewni i pobudzi aktywność lokalnej społeczności.

Brak domu ludowego w miejscowości zgłaszali mieszkańcy wsi na zebraniach, a także podczas spotkań warsztatowych przy opracowaniu Planu Odnowy Miejscowości. Potrzeba takiego budynku była wskazana jako jedno z ważniejszych zadań do realizacji w najbliższych latach. Wiejski Dom Ludowy będzie stanowił miejsce spotkań i integracji mieszkańców. Skupi się w nim życie społeczne i kulturalne lokalnej społeczności. Mieszkańcy będą mogli brać udział w organizowanych przedsięwzięciach kulturalnych, artystycznych kołach zainteresowań, co znacznie zwiększy ich wzajemne interakcje i umożliwi budowanie trwałych więzi społecznych. Funkcjonowanie tego typu placówki jest szczególnie ważne na wsiach gdzie w przeciwieństwie do ośrodków miejskich nie działają żadne komercyjne podmioty, które choć w części zaspokoili by potrzeby oraz aspiracje kulturalne i społeczne mieszkańców. Dzięki realizacji tego projektu mieszkańcy uzyskają bezpłatny i powszechny dostęp do Internetu, który dotychczas był ograniczony możliwościami technicznymi jak również możliwościami finansowymi mieszkańców. Internet stanowi bowiem doskonałe źródło wiedzy oraz ma pozytywny wpływ na podnoszenie jakości życia oraz zmniejsza dystans fizyczny wsi od miasta. Realizacja projektu służy przeciwdziałaniu tzw. Wykluczeniu cyfrowemu, tak widocznemu na obszarach wiejskich województwa świętokrzyskiego i naszej

gminy, Internet stanowi również źródło pozyskania dodatkowej wiedzy i możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez uczestniczenie w kursach e-learningowych.

Koszt operacji polegającej na rozbudowie, nadbudowie i przebudowie istniejącego budynku strażnicy OSP w miejscowości Dęba oraz zmiana sposobu użytkowania na Wiejski Dom Ludowy, w którym będą świadczone usługi dostępu do sieci Internet obejmuje:

- roboty rozbiórkowe – 26 060,82zł;
- nadbudowa roboty murowe – 68 314,66zł;
- nadbudowa – roboty betonowe- 45 260,84zł;
- nadbudowa- konstrukcja dachu i pokrycia 81 452,55zł;
- stolarka okienna i drzwiowa 31 867,88 zł.

I.4. Edukacja i organizacja czasu wolnego

I.4.1 Edukacja szkolna

W obszarze oświaty w roku szkolnym 2010/2011 na terenie Gminy Ruda Maleniecka funkcjonuje **Zespół Publicznych Placówek Oświatowych**, w skład którego wchodzi:

- Publiczne Gimnazjum w Rudzie Malenieckiej
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Rudzie Malenieckiej; Szkoła Filialna w Lipie

Zespół Publicznych Placówek Oświatowych

Zespół Publicznych Placówek Oświatowych istnieje od 1 września 2008r. Pracą całego Zespołu kieruje Dyrektor Urszula Piwowarczyk.

Publiczne Gimnazjum w Rudzie Malenieckiej

Zdjęcie nr 34: Publiczne Gimnazjum w Rudzie Malenieckiej
fot. Pro-Inspiracja.pl

Gimnazjum w Rudzie Malenieckiej działa od 1 września 1999r. Szkoła pracuje w bardzo dobrych warunkach. W budynku znajduje się 8 sal lekcyjnych. W roku szkolnym 2009/2010 w sześciu oddziałach uczyło się 100 uczniów z terenu całej Gminy.

W szkole funkcjonują pracownie językowa oraz komputerowa, w której znajduje się 16 komputerów z dostępem do szerokopasmowego Internetu. Do pracowni komputerowej uczęszczają na zajęcia uczniowie wszystkich klas. Szkoła korzysta ze stołówki znajdującej się

w budynku Szkoły Podstawowej, z której w roku szkolnym 2009/2010 korzystało 30 dzieci. Biblioteka szkolna wyposażona jest w 2800 woluminów. Dzieci mogą korzystać z hali sportowej oraz otwartych obiektów sportowych: boiska siatkowego, boiska do koszykówki, boiska do piłki nożnej oraz kortu tenisowego. Placówka zapewnia opiekę pedagoga szkolnego. W szkole funkcjonuje gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Z dojazdów finansowanych przez Urząd Gminy korzysta 100 % dzieci dojeżdżających.

Kadrę stanowi 18 nauczycieli, w tym 11 dyplomowanych. W ofercie szkoły znajdują się dwa języki obce: angielski i niemiecki. Na zajęcia z tych przedmiotów uczęszczają wszyscy uczniowie. Poza lekcjami uczniowie mogą uczestniczyć w kółkach informatycznych, artystycznych i sportowych. Gimnazjaliści osiągają coraz lepsze wyniki w nauce. W roku 2008 szkoła osiągnęła wysoki wynik po raz trzeci w części humanistycznej i po raz drugi w części matematyczno-przyrodniczej egzaminu gimnazjalnego na tle rozkładów wyników szkół z całego kraju.

Uczniowie Publicznego Gimnazjum w Rudzie Malenieckiej biorą udział w różnorodnych konkursach, projektach, programach i olimpiadach zajmując czołowe lokaty. W roku szkolnym 2003 i 2004 uczniowie zajęli I miejsce w powiecie w konkursie "Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego". Zostali wyróżnieni w konkursie wojewódzkim "Moja firma, mój sukces". Szkoła uzyskała certyfikaty "Szkoły z klasą" w 2002r. oraz "Szkoły uczącej się" w 2006r. Szkoła przystąpiła do programu: Centrum Edukacji Obywatelskiej "Młodzi obywatele działają". Nauczyciele gimnazjum przystąpili do programu "Nauczyciel z klasą".

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Rudzie Malenieckiej

Zdjęcie nr 35: Publiczna Szkoła Podstawowa w Rudzie Malenieckiej – fot. Pro-Inspiracja.pl

Szkoła Podstawowa w Rudzie Malenieckiej mieści się w budynku szkolnym wybudowanym w latach 70-tych XX wieku połączonym łącznikiem z budynkiem Gimnazjum.

Zdjęcie nr 36: Uczniowie Szkoły Podstawowej w Rudzie Malenieckiej biorą udział w różnych rozwijających zajęciach dodatkowych – na fotografii warsztaty w ramach Programu Integracji Społecznej – fot. Jadwiga Makówka.

Szkoła pracuje w bardzo dobrych warunkach. W budynku znajduje się 8 sal szkolnych. Klasy są nieliczne (średnio 22 uczniów). W roku szkolnym 2009/2010, w sześciu oddziałach uczyło się 131 uczniów z 13 sołectw. W szkole funkcjonują pracownie językowa oraz komputerowa, w której znajduje się 9 komputerów z dostępem do szerokopasmowego Internetu. Do pracowni komputerowej uczęszczają na zajęcia uczniowie wszystkich klas. W szkole znajduje się stołówka szkolna, z której w roku szkolnym 2009/2010 korzystało 72 dzieci. Z dojazdów finansowanych przez Urząd Gminy korzysta 100 % dzieci dojeżdżających, tj. w roku 2010 było 75 uczniów. Biblioteka szkolna wyposażona jest w 6600 woluminów. Dzieci mogą korzystać z sali gimnastycznej. Szkoła posiada gabinet pedagoga szkolnego.

Grono pedagogiczne tworzy 17 nauczycieli, w tym 11 dyplomowanych. Poza lekcjami uczniowie mogą uczestniczyć w kółkach: informatycznym, artystycznym i sportowych. Z zajęć specjalistycznych korzystało w roku szkolnym 2009/2010 - 24 uczniów.

Od 2000r. w szkole działa klub "4H" który realizuje wiele projektów edukacyjnych. Wyniki na sprawdzianie VI- klasistów ocenianym zewnątrznie od 2002r. stale rosną.

Publiczna Szkoła Podstawowa w Rudzie Malenieckiej – Szkoła Filialna w Lipie

Szkoła Podstawowa w Lipie działała od 1936r. Obecnie jest szkołą filialną wchodząca w skład ZPPO w Rudzie Malenieckiej.

Stan techniczny szkoły można określić jako dobry. W budynku znajduje się 7 sal lekcyjnych. Klasy są nieliczne – obecnie uczęszcza do niej w klasach I-III – 18 uczniów.

W szkole istnieje pracownia komputerowa w której znajduje się 10 komputerów z dostępem do szerokopasmowego Internetu. Do pracowni komputerowej uczęszczają na zajęcia uczniowie wszystkich klas. Szkoła posiada stołówkę szkolną, bibliotekę wyposażoną w 4155 woluminów. Dzieci mogą korzystać z obiektów sportowych: boiska siatkowego, boiska do piłki ręcznej oraz boiska do piłki nożnej. Poza lekcjami uczniowie uczestniczą w kółkach przedmiotowych, artystycznych i informatycznym. W ofercie szkoły znajdują się także dwa języki obce: angielski oraz niemiecki. Część uczniów korzysta z zajęć dydaktyczno-wyrównawczych. Od lutego 2012r. filia w Lipie rozpocznie realizację projektu indywidualizacja nauczania i wychowania w klasach I-III.

W poprzednich latach uczniowie – ówczesnej szkoły podstawowej – brali udział w różnych konkursach i zawodach np. w turnieju "Bezpieczeństwo ruchu drogowego" uczniowie zajęli II miejsce w powiecie (2006/2007), w kolejnym roku IV miejsce. Uczniowie osiągają coraz lepsze wyniki w nauce. Wyniki sprawdzianów w klasach szóstych były w trzech kolejnych latach wyższe od średnich krajowych. W 2005r. szkoła zajęła 4 miejsce, a w roku 2006 miejsce 2 w powiecie na sprawdzianie VI - klasistów ocenianym zewnątrz. W szkole w trosce o właściwy rozwój dziecka opracowano i wdrożono "Program pracy z dzieckiem dyslektycznym", "program terapeutyczny dla dzieci z wadami wymowy", "Program indywidualnej pracy z uczniem mającym trudności w nauce".

Filia szkoły będącej środowiskową placówką - współpracuje z wieloma instytucjami wspierającymi: Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie dożywiania, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (finansowanie wypoczynku dzieci) oraz Gminną Biblioteką Publiczną w Rudzie Malenieckiej.

Zdjęcie nr 37: Publiczna Szkoła Podstawowa w Rudzie Malenieckiej – Szkoła Filialna w Lipie
– fot. Pro-Inspiracja.pl

W roku szkolnym 2011/2012 do placówek oświatowych na terenie Gminy uczęszcza 342 uczniów, w tym 68 dzieci to wychowankowie przedszkola i oddziałów zerowych. W oddziałach szkół podstawowych uczy się 178 dzieci natomiast w gimnazjum 96 uczniów.

**Tabela 22: Liczba uczniów uczęszczających do placówek zlokalizowanych
na terenie gminy Ruda Maleniecka.**

	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Przedszkole Ruda Maleniecka	44	43	43	42	41	53
SP Lipa/ obecnie Filia Zespołu Szkół w Rudzie Malenieckiej	82	83	63	82	76	65
SP Ruda Maleniecka	142	143	133	137	131	124
Gimnazjum Ruda Maleniecka	149	127	136	10	100	84
Ogółem	417	396	375	366	348	326

Zródło: strona internetowa - <http://rudamaleniecka.pl/oswiata.html>

I.4.2 Edukacja przedszkolna

Edukację przedszkolną na terenie Gminy Ruda Maleniecka realizuje Publiczne Przedszkole w Rudzie Malenieckiej.

Publiczne Przedszkole w Rudzie Malenieckiej

Zdjęcie nr 38: Publiczne Przedszkole w Rudzie Malenieckiej – fot. Pro-Inspiracja.pl

Przedszkole w Rudzie Malenieckiej mieści się w budynku z lat 80-tych XX-wieku. W styczniu 2011 roku dzięki projektowi „Świat Malucha” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego utworzono dodatkowy oddział przedszkolny. Liczba dzieci wzrosła z 24 do 48. W budynku miesi się również oddział „0”, do którego uczęszcza 12 sześciolatków. Placówka posiada trzy sale do prowadzenia zajęć. Budynek wyposażony jest w szatnię, łazienki oraz kuchnię. Dzieci mogą korzystać z placu zabaw umiejscowionego tuż obok budynku przedszkola oraz ogólnodostępnego placu oddanego do użytku w 2011r. sfinansowanego z tzw. małej odnowy wsi – konkursu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

W roku szkolnym 2011/2012 do przedszkola uczęszcza 48 dzieci w wieku od 3 do 5 lat. Dzieci podzielone są na dwie grupy wiekowe. Grupa młodsza liczy 48 dzieci (w dwóch grupach przedszkolnych) , natomiast do grupy „starszaków” uczęszcza 12 podopiecznych. Opiekę nad dziećmi sprawuje 5 nauczycieli. Dzieci korzystają z posiłków przygotowywanych

w kuchni przedszkola. 48 dzieci korzysta ze śniadania, obiadu składającego się z dwóch dań i podwieczorku. Natomiast dla 12 przygotowywane są obiady odpłatne. Placówka opiekuje się dziećmi w dni powszednie w godzinach 7:00-16:00.

Zdjęcie nr 39: Przedszkolaki 2011/2012 – fot. Kronika Przedszkolna

W czasie pobytu dzieci w przedszkolu odbywają się zajęcia dodatkowe, takie jak: muzyka, zajęcia logopedyczne, język angielski dla 3-5-latków.

Przedszkole w Rudzie Malenieckiej to miejsce przyjazne dziecku, gdzie przestrzegana jest Konwencja o prawach Dziecka. Program pracy dydaktyczno-wychowawczej realizowany jest we współpracy z rodzicami, co sprawia, że dzieci przez cały czas harmonijnie rozwijają swoje potrzeby i zainteresowania. Placówka stale współpracuje z instytucjami środowiska lokalnego. Przedszkole zapewnia dzieciom bogaty kalendarz imprez przedszkolnych, rodzinnych, spotkań z ciekawymi ludźmi - są to między innymi zabawy: mikołajkowa, karnawałowa czy andrzejkowa. Dzieci aktywnie uczestniczą w organizowaniu przedstawień. Organizowane są także wycieczki "za miasto" m. in do kina, teatru. Dzieci biorą udział w akcji "sprzątanie świata".

Zdjęcie nr 40: Sprzątanie świata – fot. Kronika Przedszkolna

I.4.3 Infrastruktura sportowa

W Rudzie Malenieckiej przy gimnazjum znajduje się hala sportowa z której mogą korzystać dzieci i młodzież. Do dyspozycji są również boiska przy szkołach np. Ruda Maleniecka, Lipa oraz w miejscowościach, które dysponują wolnym placem na tego typu miejsce aktywności i rekreacji np. Kołoniec.

Zdjęcie nr 41: Hala sportowa przy Publicznym Gimnazjum w Rudzie Malenieckiej
fot. Pro-Inspiracja.pl

w Gminnej Lidze Piłki Nożnej biorą udział reprezentacje poszczególnych sołectw:

- Dęba
- Kołoniec
- Wyszyna Fałkowska
- Ruda Maleniecka
- Koliszowy

Hala sportowa znajduje się tylko w miejscowości Ruda Maleniecka, zaś boiska sportowe m.in. w miejscowościach: Ruda Maleniecka, Dęba.

Zdjęcie nr 42: Boisko szkolne w Rudzie Malenieckiej – fot. Pro-Inspiracja.pl

Zdjęcie nr 43: Boisko szkolne w Lipie – fot. Pro-Inspiracja.pl

Na terenie gminy znajduje się wiele miejsc nadających się na rekreację i wypoczynek np. terenu wokół remiz strażackich czy świetlic, a także wiejskie boiska sportowe - po odpowiednim ich zagospodarowaniu i zapewnieniu bezpieczeństwa mogą stać się miejscem wypoczynku nie tylko mieszkańców, ale również turystów odwiedzających Gminę. Samorząd stara się pozyskiwać środki finansowe na remont i modernizację boisk składając wnioski i uzyskując dotacje np. z Lokalnej Grupy Działania czy też z Lokalnej Grupy Rybackiej.

I.4.4 Biblioteka Publiczna

Gminna Biblioteka Publiczna w Rudzie Malenieckiej

Na terenie gminy działa Gminna Biblioteka Publiczna w Rudzie Malenieckiej oraz jej filia biblioteczna w Lipie. Zatrudnia ona: kierownika (1 etat), młodszego bibliotekarza w Rudzie Malenieckiej (1/2 etatu), bibliotekarza w Filii w Lipie (1/2 etatu), księgową (1/8 etatu)⁴.

Biblioteka oferuje swoim czytelnikom:

- literaturę piękną dla dzieci i młodzieży,
- literaturę piękną dla dorosłych,
- literaturę popularno – naukową,
- słowniki i encyklopedie,
- czasopisma.

Użytkownicy biblioteki to czytelnicy reprezentujący wszystkie grupy wiekowe. Księgozbiór Gminnej Biblioteki w Rudzie Malenieckiej i w jej filii w Lipie wynosi łącznie: 21 102 woluminy (stan na koniec czerwca 2011 r.). Najbogatszy zbiór znajduje się w Rudzie Malenieckiej.

Księgozbiór w miarę możliwości jest uzupełniany o nowe pozycje - w 2010r. zakupiono 533 książki. Czytelnicy Biblioteki mają również możliwość skorzystania z Internetu.

Zdjęcie nr 44: Gminna Biblioteka Publiczna w Rudzie Malenieckiej - fot. Pro-Inspiracja.pl

---

⁴ Sprawozdanie finansowe Gminnej Biblioteki w Rudzie Malenieckiej za 2010r.

I.4.5 Kultura

Na terenie gminy podejmowane są liczne inicjatywy kulturalne. Wszystkie one sprzyjają promowaniu dziedzictwa oraz niepowtarzalnego dorobku duchowego i materialnego Gminy wpływając zarazem na jej rozwój.

Animatorami działań o charakterze kulturalnym są przede wszystkim lokalne władze, które starają się wychodzić naprzeciw oczekiwaniom i potrzebom mieszkańców w tym zakresie. Brak jest jednak jednostki kultury zajmującej się tylko tym zagadnieniem np. Gminnego Centrum Kultury.

Niezwykle prestiżowym przedsięwzięciem kulturalnym zakrojonym na szeroką skalę jest Festiwal Technologiczno - Turystyczny "Kuźnice Koneckie". To impreza cykliczna o zasięgu regionalnym odbywająca się raz w roku w miesiącu lipcu na terenie Zabytkowego Zakładu Walcowni i Gwoździarni w Maleńcu, organizowana z inicjatywy władz Starostwa Powiatowego w Końskich. Ma formę swoistego festynu turystycznego, którego celem jest popularyzowanie dziedzictwa kulturowego całej Ziemi Koneckiej, przybliżanie historii regionu oraz jego bogatych tradycji przemysłowych. Ta plenerowa impreza cieszy się dużym zainteresowaniem i uznaniem nie tylko mieszkańców powiatu, ale także przyciąga turystów i gości z całego kraju. Stwarza ona znakomitą sposobność do bezpośredniego spotkania z lokalnymi artystami, twórcami rzemiosła artystycznego, animatorami kultury oraz rodzimym folklorem.

Inną inicjatywą o charakterze kulturalnym organizowaną przez lokalne władze w ramach promowania niepowtarzalności regionu jest **Święto Hodowców Ryb i Wędkarzy - "Konecka Ryba"** – organizowane przez Starostwo Powiatowe w Końskich. Odbywa się ono każdego roku jesienią w miejscowości Maleniec. Podstawowym celem przyświecającym organizatorom imprezy jest popularyzacja rybactwa stawowego i przybliżanie społeczności lokalnej dorobku hodowców i tradycji rybackich gminy. Stwarza ona możliwość spotkania się w szerokim gronie hodowców ryb nie tylko z terenu Gminy Ruda Maleniecka, ale także powiatu koneckiego – uczestniczą w niej także hodowcy ryb spoza regionu, ogólnopolskie organizacje rybackie, a także zwykli miłośnicy wędkarstwa. Punktem kulminacyjnym imprezy jest wzbudzająca zawsze wiele pozytywnych emocji ceremonia ułaskawiania karpia. Są też inicjatywy o wybitnie lokalnym zasięgu i charakterze np. dożynki gminne. Jest to święto organizowane jako wotum dziękczynne za doroczne plony. Rozpoczyna je uroczysta msza święta z udziałem władz gminnych oraz powiatowych. Z tej okazji jako wyraz wdzięczności za udane zbiory mieszkańcy poszczególnych wiosek przygotowują okazałe

wieńce dożynkowe plecione z kłosów zbóż. Mniej oficjalna część uroczystości połączona jest ze śpiewami oraz występami artystycznymi.

Kolejną z lokalnych imprez o charakterze kulturalno - rozrywkowym jest organizowany w okresie letnim festyn rodzinny – obok zbiornika wodnego w Maleńcu. Stanowi on imprezę plenerową - otwartą dla wszystkich zainteresowanych, adresowaną głównie do rodzin z dziećmi. Festyn ten zawsze cieszy się dużym zainteresowaniem mieszkańców.

Twórcy ludowi i zespoły muzyczne

- Zespół Muzyczny przy OSP Ruda Maleniecka Fire Man (kapela ogniowa),
- Henryk Bogacki – malarz,
- Helena Kalecińska – poetka.

Samorząd Gminy podejmuje także coraz to nowe inicjatywy kulturalne np. 18 listopada 2011r. w Rudzie Malenieckiej został zorganizowany wieczór poetycki.

I.4.6 Świetlice, domy ludowe i place zabaw

Dobrym przykładem miejsca, które skupia osoby aktywnie uczestniczące w życiu miejscowości jest świetlica wiejska – spełniająca rolę **centrum aktywności społecznej**, miejsca otwartego na każdego bez względu na status społeczny, wykształcenie, sytuację socjalno – bytową. Zatem świetlica budynkiem lub pomieszczeniem przeznaczonym do spędzania czasu wolnego, rekreacji, rozwijania zainteresowań, a także integracji lokalnych społeczności. Na terenie Gminy w aż 9 miejscowościach zlokalizowane są świetlice/domy ludowe:

1. Młotkowice
2. Lipa
3. Dęba
4. Wyszyna Fałkowska
5. Ruda Maleniecka
6. Hucisko
7. Szkucin
8. Maleniec
9. Kołoniec

Głównymi zadaniami świetlic jest:

- troska o wychowanie dzieci,
- zapewnienie dzieciom i młodzieży miejsca do spędzania czasu wolnego,
- pomoc rodzinom w prawidłowym wychowaniu dzieci,
- tworzenie optymalnych warunków rozwoju dziecka,
- zaspokajanie potrzeb biologicznych, psychicznych i społecznych,
- wzbogacanie potrzeb przez rozwijanie zainteresowań dzieci,
- propagowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego,
- zapewnienie dzieciom możliwości rozwoju społeczno-moralnego,
- pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych,
- pomoc w odrabianiu prac domowych,
- rozwijanie umiejętności pracy indywidualnej oraz współdziałania w grupie.

W ramach pracy w świetlicy realizowane są zajęcia z zakresu:

- rozwijające umiejętności manualne (zabawy konstrukcyjne, układanki, malowanie farbami, rysowanie, kolorowanie, wycinanie, wydzieranie, sklejanie),
- doskonalące umiejętność samodzielnego czytania,
- wzbogacające posiadane wiadomości, zaspokajające ciekawość świata (czytanie książek, rozmowy i pogadanki z dziećmi, zabawy tematyczne, gry dydaktyczne i edukacyjne),
- kształtujące umiejętność wykorzystywania zdobytej wiedzy (konkursy, quizy, rozwiązywanie i układanie krzyżówek, zagadek, gry dydaktyczne, układanki, zabawy tematyczne, odrabianie prac domowych),
- ćwiczące umiejętność zapamiętywania fragmentów tekstu wiersza, piosenki (inscenizacje, zajęcia muzyczne),
- wyzwalające ekspresję twórczą (pisanie bajek, opowiadań, prace plastyczne, zabawy konstrukcyjne, zabawy tematyczne, inscenizacje, zajęcia muzyczne),
- zwiększające sprawność fizyczną, wyrabiając koordynację ruchową (gry i zabawy ruchowe w sali i boisku szkolnym),
- relaksujące i wyciszające (relaks przy muzyce, oglądanie bajek, dowolne zabawy dzieci).

Gmina Ruda Maleniecka wspiera inwestycje w rozwój świetlic i domów ludowych o czym świadczy realizacja przedsięwzięć:

- w październiku 2008r. zrealizowano projekt pn. Strażnica OSP Wiejskim Domem Kultury w ramach Świętokrzyskiego Programu Odnowy Wsi w formie Konkursu przedsięwzięć – wartość inwestycji 38 900 zł, w tym dotacja 20 000 zł;
- w październiku 2009r. Gmina zakończyła realizację inwestycji pn. „Nasz plac zabaw – nasze wspólne szczęśliwe chwile” uzyskując z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego dofinansowanie w wysokości 20 000 zł (wartość całkowita projektu wyniosła 38 900 zł);
- w grudniu 2010r. zakończono realizację projektu pn. Przygotowanie świetlic i Domów Ludowych do wykorzystania przez lokalną społeczność w miejscowościach Ruda Maleniecka, Wyszyna Fałkowska, Lipa, Młotkowice i Dęba – zrealizowany w ramach działania 4.1/413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy „Odnowa i rozwój wsi” – wartość inwestycji 113 708,17 zł;

- w grudniu 2009r. zrealizowano przedsięwzięcie pn. Zabezpieczenie potrzeb mieszkańców poprzez utworzenie Domów Ludowych w miejscowościach Lipa i Młotkowice – w ramach działania PROW pn. Odnowa i rozwój wsi – wartość inwestycji: 376 124,84 zł, w tym dotacji 214 771 zł;
- w latach 2007-2011 w miejscowości Cieklińsko wybudowano dom ludowy (świetlicę wiejską) za kwotę 431 773 zł. Gminę na realizację tego przedsięwzięcia pozyskała dotację z PROW 2007-2013 z działania „Odnowa i rozwój wsi”.

Obszar II Obszary problemowe

2.1 Zidentyfikowane problemy

W trakcie spotkań konsultacyjnych „branżowych” i w sołectwach mieszkańcy, przedstawiciele organizacji społecznych i przedsiębiorcy, oraz Radni i Sołtysi Gminy Maleniecka wskazali jako najważniejsze problemy/kierunki działań w poszczególnych sołectwach:

Sołectwo Cieklińsko – potrzeby i zadania inwestycyjne

- wyznaczenie trasy rowerowej,
- wykorzystanie budowanego Domu Ludowego jako świetlicy, gdzie odbywają się szkolenia, kursy,
- budowa placu zabaw i boiska sportowego,
- dla poprawy bezpieczeństwa niezbędne są: budowa chodników, poprawa nawierzchni dróg,
- budowa sieci kanalizacyjnej,
- modernizacja drogi powiatowej „między krzyżówkami” a Cieklińskiem,
- problemem jest brak transportu z miejscowości do Urzędu Gminy czy Ośrodka Zdrowie,
- potrzeba jest przejścia dla pieszych na drodze krajowej nr 42 i przystanku autobusowego „zatoczki” przy drodze krajowej nr 74 koło cmentarza.

Sołectwo Cis – potrzeby i zadania inwestycyjne

- wyczyszczenie istniejących rowów przydrożnych (ich konserwacja – usunięcie chwastów i wykaszanie traw),
- wykonanie zadania dla dzieci.

Sołectwo Dęba – potrzeby i zadania inwestycyjne

- całkowity remont świetlicy i remizy OSP, modernizacji Domu Ludowego wraz z utworzeniem parkingu i zagospodarowaniem terenu wokół niego poprzez m.in. zmniejszenie zbiornika przeciwpożarowego, obecnie obiekt funkcjonuje w okresie wakacyjnym, gdyż nie ma w nim ogrzewania, w ostatnim okresie zakupiono do niego część wyposażenia (np. krzeselka, meble),
- zakup wyposażenia OSP (m.in. pompy pływakowej),
- konserwacja istniejących rowów przydrożnych (wykoszenie traw i chwastów w istniejących rowach),

- poprawa dróg lokalnych,
- budowa chodnika (częściowy remont przy drodze krajowej)
- budowa kanalizacji,
- budowa placu zabaw dla dzieci (inwestycja będzie realizowana w roku 2012 ze środków dotacji Lokalnej Grupy Działania U Źródeł),
- wymiana oświetlenie ulicznego, częściowo jego dobudowa, przeniesienie części słupów przez zakład energetyczny,
- potrzeba boiska sportowego.

Sołectwo Dęba Kolonia – potrzeby i zadania inwestycyjne

- potrzeba budowy kanalizacji,
- konserwacja istniejących rowów przydrożnych (wykoszenie traw i chwastów w istniejących rowach),
- dobudowa oświetlenia ulicznego,
- częściowo naprawa dróg lokalnych.

Sołectwo Hucisko – potrzeby i zadania inwestycyjne

- potrzeba budowy kanalizacji,
- zmiana pokrycia dachowego w świetlicy wiejskiej,
- konserwacja istniejących rowów przydrożnych (wykoszenie traw i chwastów w istniejących rowach).

Sołectwo Lipa– potrzeby i zadania inwestycyjne

- naprawa drogi powiatowej Ruda Maleniecka- Lipa, modernizacja drogi Lipa-Radoszyce,
- budowa chodnika i czyszczenie rowów przydrożnych (wykaszenie traw i chwastów w istniejących rowach) zwłaszcza przy Domu Ludowym,
- budowa kanalizacji lub alternatywnie szamb lub przydomowych oczyszczalni ścieków,
- rozbudowa – powiększenie o dużą salę kuchenną i kotłownię domu ludowego oraz jego wyposażenie Domu Ludowego (znajduje się w niej łącze internetowe wi-fi, zastawa kuchenna, garnki, siłownia, 2 komputery) oraz adaptacja kuchni poprzez wymianę płytek, wymiana dachu,
- zagospodarowanie terenu wokół Domu Ludowego – ławeczki, miejsce na grilla, fontanna, krzewy, itp.,
- wymiana dachu na szkole wraz z dociepleniem budynku,

- modernizacja boiska sportowego – przed szkołą, oraz ogrodzenie wokół szkoły,
- utworzenie siłowni dla młodzieży,
- ogrodzenie zbiorników wodnych – problemem jest to, że nie mają one uregulowanego stanu prawnego.

Podczas spotkania roboczego ustalono także, że nie ma potrzeby oznakowania przejścia dla pieszych, budowy progów zwalniających oraz parkingu wokół szkoły w kierunku Huciska, bowiem jest zajezdnia zrobiona oraz utwardzono teren wokół szkoły.

Sołectwo Koliszowy – potrzeby i zadania inwestycyjne

- modernizacja drogi powiatowej wewnątrz wsi Koliszowy wraz z przepustem pod drogą i odpływem do cieką wodnego – jest to najważniejsza inwestycja dla mieszkańców sołectwa Koliszowy,
- budowa chodników wzdłuż drogi powiatowej wewnątrz wsi,
- położenie nowej nawierzchni na drodze powiatowej łączącej Dębę i Koliszowy do skrzyżowania z drogą krajową 74,
- wykonanie placu zabaw dla dzieci z pełnym wyposażeniem,
- budowa kanalizacji, zapewnienie odbioru ścieków z szamb,
- czyszczenie rowu odpływowego (usuwanie chwastów, koszenie traw) oraz wydłużenie ścian bocznych od basenu przeciwpożarowego w kierunku trasy nr 74,
- modernizacja boiska sportowego,
- wykonanie nowego zadaszenia nad przystankiem dla osób oczekujących,
- wykonanie brakującego oświetlenia dla poprawienia bezpieczeństwa przy drodze powiatowej oraz w rejonie skrzyżowań drogi powiatowej z drogą krajową 74,
- rozbudowa budynku OSP z przeznaczeniem części budynku na świetlicę środowiskową wyposażoną w salkę komputerową z dostępem do Internetu oraz dostosowanie jej do potrzeb spotkań, szkoleń, rozrywki oraz zebrań wiejskich, montaż urządzeń do ciepłej wody i ogrzewania budynku wraz z instalacją odprowadzającą szambo, wymiana pokrycia dachowego,
- czyszczenie obu studni wiejskich,
- nowe i czytelne oznakowanie dróg gminnych i powiatowych na terenie wsi Koliszowy,
- dokończenie drogi powiatowej w kierunku Bedlna,
- zagospodarowanie domu opieki społecznej,
- przeznaczenie budynku po byłej Szkole Podstawowej w Koliszowach na dom ludowy lub dom spokojnej starości.

Sołectwo Kołonec – potrzeby i zadania inwestycyjne

- modernizacja remizy strażackiej i przekształcenie jej w świetlicę wiejską – obecnie jest częściowo wyposażona, działa w okresie wakacji, problemem jest to, że pomieszczenia nie są ogrzewane przez co praktycznie nie jest możliwe prowadzenie zajęć w okresach niskich temperatur,
- potrzeba wykonania nawierzchni asfaltowej wzdłuż drogi – wykonano chodniki i częściowo oświetlenie,
- brak kanalizacji miejscowości,
- miejscowość słynie z ryb – mieszkańcy zaproponowali, aby utworzyć „stanowiska” do ich połowu wzdłuż rzeki, zaś z czasem można by wyznaczyć miejsca do parkowania samochodów oraz włączyć w to pole namiotowe – zwiększyłyby to atrakcyjność turystyczną miejscowości,
- budowa boiska dla dzieci i młodzieży, w tym zamontowanie piłkochwyty oraz placu zabaw w centrum Kołonce (Gmina stara się o uzyskanie dotacji na tę inwestycję z Lokalnej Grupy Działania i zamierzają ją zrealizować w 2012r.) – wartość: 15 703,00 zł, w tym dotacja 9 108,00 zł.

Mieszkańcy dodatkowo zaproponowali podczas zebrania roboczego następujące cele i działania cząstkowe:

- propagowanie wśród mieszkańców i turystów sposobów pożytecznego i aktywnego spędzania wolnego czasu w harmonii z przyrodą – służyć temu będzie świetlica wiejska i okolicznościowe imprezy plenerowe (Dni Kołonce),
- wykorzystanie wiejskiej świetlicy jako miejsca spotkań mieszkańców połączonych z organizacją szkoleń, kursów z zakresu: podnoszenia świadomości ekologicznej, nauki języków obcych, korzystania z internetu, podnoszenia kwalifikacji zawodowych, rozwoju zainteresowań,
- wytyczenie szlaków rowerowych i turystycznych w połączeniu z sąsiadującymi miejscowościami w tym samym propagowanie turystyki pieszej i rowerowej oraz zachęcanie do zdrowego i aktywnego stylu życia.

Sołectwo Machory – potrzeby i zadania inwestycyjne

- budowa kanalizacji,
- modernizacja drogi Machory – Cegielnia ok. 1,2 km

- modernizacja drogi żwirowej Machory – Tama 315 m.

Sołectwo Maleniec – potrzeby i zadania inwestycyjne

- budowa kanalizacji,
- można rozważyć wykorzystanie „góry z piachem” do zawodów sportowych – własność Starostwa Powiatowego.

Sołectwo Młotkowice – potrzeby i zadania inwestycyjne

- budowa kanalizacji,
- remont dróg lokalnych – na niektórych odcinkach jest pokryta żwirem (brak asfaltu) np. odcinek od remizy OSP na wprost,
- montaż oświetlenia ulicznego,
- konserwacja istniejących rowów przydrożnych (wykoszenie traw i chwastów w istniejących rowach),
- brak placu zabaw przy remizie OSP,
- potrzeba lepszego wyposażenia świetlicy wiejskiej (m.in. brak nawiewu w kuchni i wyparz arki do naczyń,
- OSP Młotkowice zgłosiło zapotrzebowanie na ubranie lekkie, hełmy.

Sołectwo Ruda Maleniecka – potrzeby i zadania inwestycyjne

- remont dróg wiejskich (częściowo zrealizowano chodnik przy drodze do Młotkowic oraz z Rudy Malenieckiej do cmentarza parafialnego),
- wykonanie chodników obok dróg (wieś cmentarz) oraz przy drogach lokalnych,
- zagospodarowanie placu za strażnicą OSP,
- zmodernizowanie zbiornika wodnego (pogłębienie oczyszczenie) obok strażnicy,
- utwardzenie dróg na terenie miejscowości,
- dokończenie kanalizacji miejscowości,
- wydzielenie gruntów inwestycyjnych,
- likwidacja eternitowych pokryć dachowych,
- doposażenie świetlicy wiejskiej (częściowo udało się to już zrealizować z dotacji PROW 2007-2013) – co umożliwi mieszkańcom dostęp do Internetu, organizowanie szkoleń i warsztatów,

- poprawa estetyki miejscowości – zwłaszcza terenu wokół Urzędu Gminy (mieszkańcy zaproponowali podczas zebrań wzniesienie obelisku, UG już zamontował 2 tablice informacyjne) oraz terenu wokół stawu – ustawienie ławeczek, koszy na śmieci
- stworzenie systemu informacji o atrakcjach Rudy Malenieckiej – tablice informacyjne, kalendarz, ulotki – to zadanie będzie realizowane z dotacji 5.2.1 POKL)
- modernizacja remizy OSP i dostosowanie do potrzeb Gminnego Domu (Centrum) Kultury
- organizacja święta wsi – zadanie już realizowane w 2012r. odbył się Festyn „100 lat z Karpiem Królewskim z Rudy Malenieckiej”
- wyznaczenie i oznakowanie trasy rowerowej po terenie sołectwa (inwestycja do realizacji po 2020r.)
- organizacja spływów kajakowych.

Sołectwo Szkucin – potrzeby i zadania inwestycyjne

- poprawa nawierzchni dróg gminnych, w tym oświetlenia, konserwacja rowów, wyłożenie istniejących skarb prefabrykatami betonowymi,
- poprawa nawierzchni dróg powiatowych, w tym oświetlenie, konserwacja istniejących rowów,
- modernizacja Domu Ludowego – wymiana dachu, wymiana stolarki okiennej, ocieplenie ścian z zewnątrz budynku łącznie z pomalowaniem, wymiana podłogi, malowanie ścian wewnętrznych, wyposażenie świetlicy, utworzenie kawiarenki internetowej, wraz z jego wyposażeniem: zastawa, sprzęt nagłaśniający oraz zagospodarowaniem terenu wokół budynku – brak ogrodzenia, krzewów. Poza tym mieszkańcy zwracali uwagę, że istotne jest stworzenie całorocznego planu działania świetlicy środowiskowej/ domu kultury; kultywowanie tradycji ludowych. Istotne jest przystosowanie Domu Ludowego do pełnienia funkcji wystawowych (niezależnie i nie kolidujących z pełnionymi dotychczas): eksponaty geologiczne (np. przekroje geologiczne, fragmenty skał, skamieliny); eksponaty etnograficzne (np. fragmenty strojów ludowych, dawne narzędzia); fotografie (przyroda, historia), historia Szkucina i okolic, fauna i flora Szkucina i okolic, montaż stanowiska komputerowego z dostępem do Internetu.
- remont garażu OSP – stanowiącego własność Gminy,
- wyszlamowanie stawu obok budynku OSP,
- częściowe wykonanie chodników w centrum miejscowości,
- budowa kanalizacji lub w wariantcie alternatywnym przydomowych oczyszczalni ścieków lub szamb,

- zagospodarowaniem terenu „Żwirowiska” wraz z pomnikiem ku pamięci Papieża Jana Pawła II,
- odnowa zbiornika przeciwpożarowego,
- budowa ścieżki edukacyjnej na terenie „Rezerwatu Piekielko Szkuckie” przebiegającego przez teren miejscowości – tablice przedstawiające budowę i genezę obiektu, przyrodę florę i faunę;

Sołectwo Wyszyna Fałkowska – potrzeby i zadania inwestycyjne

- modernizacja drogi Wyszyna Fałkowska- Kołoniec,
- budowa kanalizacji,
- budowa chodników przy drodze Wyszyna Fałkowska-Kołoniec,
- zbiornik wodny Wyszyna Fałkowska- zagospodarowanie terenu wokół tego zbiornika, zlecenie wykonania koncepcji jego zagospodarowania,
- likwidacja basenu przeciwpożarowego i zagospodarowanie powstałej przestrzeni,
- remont i doposażenie świetlicy wiejskiej raz z ogrodzeniem terenu wokół niej,
- wykonanie placu zabaw przy świetlicy (będzie realizowany z dotacji Lokalnej Grupy Działania U Źródeł),
- w celu poprawy bezpieczeństwa przy drodze krajowej wykonanie zatok autobusowych.

Sołectwo Wyszyna Rudzka – potrzeby i zadania inwestycyjne

- asfalt przez wieś,
- oświetlenie – częściowo wykonane – potrzeba jest jego budowy w kierunku Małeńca i Wyszyny Machorowskiej,
- brak chodnika przy drodze krajowej,
- w przyszłości można rozważyć budowę ścieżki rowerowej.

Głównym zadaniem inwestycyjnym dla Gminy w kolejnych latach będzie skanalizowania Gminy – istotne jest jednak na początek opracowanie koncepcji sanitacji Gminy, gdyż nie we wszystkich miejscowościach opłacalne będzie z punktu widzenia finansowego budowa kanalizacji – w niektórych warto rozważyć budowę wodoszczelnych szamb czy też przydomowych oczyszczalni ścieków.

II.2.2 Mocne strony Gminy i czynniki sprzyjające rozwojowi

Opracowanie Strategii zostało poprzedzone przeprowadzeniem kompleksowej analizy czynników wewnętrznych i zewnętrznych związanych z rozwojem Gminy. Analiza SWOT służy do uporządkowania danych i informacji, jest wykorzystywana w uspołecznionym procesie planowania. Polega ona na ocenie szans i zagrożeń procesu rozwoju w kontekście własnych atutów (silnych stron) i słabości.

Nazwa SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich słów:

- strenghts – silne strony – w postaci przewagi zjawisk i procesów pozytywnych dla rozwoju Gminy Ruda Maleniecka, które powinny być kontynuowane i wzmacniane,
- weaknesses - słabe strony – w postaci procesów i barier, wad, ograniczających możliwości rozwojowe, które powinny być zmniejszone bądź niwelowane,
- opportunities - szanse/możliwości – w postaci czynników obiektywnych, zewnętrznych, na które nie ma bezpośredniego wpływu sprawczego, oraz wyjątkowej sytuacji jaką daje możliwość wykorzystania znacznych środków pomocowych UE,
- threats – zagrożenia – wynikające przede wszystkim z czynników zewnętrznych stwarzających niebezpieczeństwo zmiany na niekorzyść.

Przedstawiona poniżej analiza stanowi syntezę poszczególnych obszarów życia społeczno-gospodarczego Gminy Ruda Maleniecka.

Tabela 23: Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Mocne strony - obszar społeczny <ul style="list-style-type: none"> • pozytywne nastawienie władz samorządowych Gminy co do działań prorozwojowych podejmowanych przez mieszkańców • dobry dostęp do edukacji dzięki Publicznej Szkole Podstawowej w Rudzie Malenieckiej, Gimnazjum oraz Szkole Filialnej w Lipie • zaangażowanie mieszkańców w różne przedsięwzięcia • duża liczba zarejestrowanych Stowarzyszeń działających na terenie	Słabe strony - obszar społeczny <ul style="list-style-type: none"> • wysoki stopień bezrobocia • niedostateczna baza do rozwoju kultury fizycznej (boiska sportowe) i rekreacji dla mieszkańców • mała ilość wyremontowanych obiektów pełniących funkcje kulturalne i społeczne (świetlice wiejskich) • brak funduszu sołeckiego, z którego częściowo można by finansować wydatki związane z wkładem własnym do projektów Unii

<p>Gminy</p> <ul style="list-style-type: none"> • działalność Biblioteki Publicznej w Rudzie Malenieckiej i jej filii w Lipie • dobrze wykształcona kadra pedagogiczna • istniejący potencjał siły roboczej 	<p>Europejskiej, finansowych z budżetu państwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • mała ilość placów zabaw dla dzieci • mała ilość pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży • brak budynku spełniającego funkcje Centrum Kultury, gdzie odbywały się różnego rodzaju imprezy, wystawy itp. • słaba oferta opieki zdrowotnej • brak zagospodarowania budynków po byłych szkołach • brak odpowiedniego zagospodarowania terenów pod obiekty lub miejsca służące społeczeństwu • niekorzystna struktura wiekowa ludności • ubożenie społeczeństwa
<p>Mocne strony - obszar gospodarczy</p> <ul style="list-style-type: none"> • korzystne położenie geograficzne na pograniczu województwa świętokrzyskiego i łódzkiego • w gminie występują wsie o zabudowie letniskowej, do których można zaliczyć Szkucin, Cieklińsko, Maleniec, Tama • dobre połączenia komunikacyjne, • bogate urzeźbienie terenu • duża lesistość • korzystne warunki do rozwoju agroturystyki • różnorodność gleb 	<p>Słabe strony - obszar gospodarczy</p> <ul style="list-style-type: none"> • wysokie bezrobocie • mała ilość gospodarstw agroturystycznych • niewystarczająca rozwinięta baza turystyczno- gastronomiczna • niewystarczająca promocja gminy pod względem walorów przyrodniczo-turystycznych • niski poziom infrastruktury turystycznej • nie wielka promocja walorów gminy • niekorzystna struktura gospodarki regionu (np. ujemny PKB -0,8%

- bogactwo fauny i flory leśnej i wodnej
- gmina znajduje się w granicach obszaru chronionego krajobrazu
- duża liczba gospodarstw rybackich, rybaków zajmujących się hodowlą ryb
- rzeka Czarna Konecka
- część Gminy zlokalizowana jest na obszarze NATURA 2000
- dobry stan środowiska naturalnego
- szlaki turystyczne piesze i rowerowe
- czyste powietrze sprzyjające rozwojowi turystyki
- ekologiczne gospodarstwa rolne,
- duża ilość lasów (ok. 50%)
- bliskość miast: Końskie (17 km), Kielce (50 km), Łódź (100 km), Warszawa (150 km)
- gmina jest terenem tradycji kulturowych Muzeum Techniki w Maleńcu
- rosnąca liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, szczególnie w zakresie usług budowlanych,
- istnienie zasobów (grunty – zwłaszcza będącą własnością wspólnot wiejskich), które mogą być wykorzystane na rozwój handlu, usług lub produkcji.
- liczne zabytki z unikalną na skalę europejską fabryką w Maleńcu

w świętokrzyskim za rok 2010)

- brak dostatecznych działań w celu stworzenia charakterystycznych produktów regionalnych
- niedostateczny poziom zagospodarowania obiektów turystycznych
- słabe wykorzystanie turystyczne zbiorników wodnych np. w Maleńcu
- brak Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla Gminy i poszczególnych miejscowości co znacznie wydłuża okres uzyskania pozwolenia na budowę
- niska jakość gleb nie stwarzająca dobrych warunków do rozwoju rolnictwa
- mała liczba miejsc pracy na terenie Gminy
- niski poziom usług gastronomicznych, handlowych szczególnie na terenach atrakcyjnych turystycznie
- słabe przygotowanie mieszkańców do prowadzenia firm
- niski wskaźnik bonitacji gleb
- nadmiar siły roboczej,
- brak stałych punktów skupu płodów rolnych
- niski poziom wykształcenia rolników,
- starzenie się pracujących na roli.

<ul style="list-style-type: none"> • Karp królewski – odmiana wyhodowana na terenie Gminy Ruda Maleniecka • brak zanieczyszczeń gleb, szczególnie metalami ciężkimi, co umożliwia podejmowanie produkcji ekologicznej • duża powierzchnia wód co sprzyja rozwojowi hodowli ryb, • duża ilość budynków w gospodarstwach, które po modernizacji mogą służyć celom agroturystycznym. 	
<p>Mocne strony - infrastruktura techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • drogi krajowe: nr 42 Radomsko-Przedbórz – Końskie oraz 74 Łódź-Kielce - Lublin • wybudowanie oczyszczalni ścieków w miejscowości Ruda Maleniecka • dobra telefonizacja • dobry stan dróg na terenie gminy na większości głównych odcinków • pełne pokrycie potrzeb w energię elektryczną • liczne zabytki kultury i architektury • własna oczyszczalnia ścieków w Rudzie Malenieckiej • bogate zasoby wód podziemnych • wystarczająca wydajność istniejących stacji na ujęciach wody • stały wzrost ilości mieszkańców połączonych z siecią kanalizacji 	<p>Słabe strony - infrastruktura techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrzeba modernizacji i budowy niektórych fragmentów dróg • potrzeba budowy chodników i poboczy przy głównych drogach, tam, gdzie ruch samochodowy jest największy • brak dostępu do gazociągu • bardzo mało połączeń komunikacyjnych w niektórych miejscowościach do Rudy Malenieckiej, Końskich i Kielc • brakuje w niektórych miejscowościach oświetlenia ulicznego • niska świadomość ekologiczna mieszkańców (zaśmiecone lasy i rzeki) • brak kanalizacji na terenie gminy

<p>sanitarnej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • blisko 100% zwodociągowania Gminy • Mieszkańcy objęci zorganizowanym odbiorem odpadów komunalnych	<ul style="list-style-type: none"> • brakuje w niektórych miejscowościach wiat przystankowych • słaby transport komunikacyjny (w niektóre dni np. w niedziele nie ma możliwości dojechania z kilku miejscowości do centrum gminy do Rudy Malenieckiej) • niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych • niewystarczający dostęp do Internetu • brak skanalizowania całej gminy • degradacja krajobrazu – zaśmiecanie i tworzenie dzikich wysypisk • nie wystarczająca ilość rowów melioracyjnych w niektórych miejscowościach
--	---

II.2.3 Szanse i zagrożenia rozwoju

Szanse	Zagrożenia
<p>Szanse w obszarze społecznym</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa/adaptacja obiektów mających na celu poprawienie rozwoju kulturalno – rekreacyjnego mieszkańców np. świetlic wiejskich • dostępność środków zewnętrznych – UE, grantodawcy, dzięki czemu istnieje możliwość finansowania pomysłów na działalność, • wprowadzenie Funduszu Sołeckiego, który mógłby zapewniać wkład własny w projektach UE dla sołectw, stowarzyszeń np. małe granty LGD • nawiązanie stałej współpracy pomiędzy Stowarzyszeniami z Gminy • uregulowanie prawne terenów wspólnot wiejskich 	<p>Zagrożenia w obszarze społecznym</p> <ul style="list-style-type: none"> • migracja młodych osób • starzenie się społeczeństwa • wzrost przestępczości • postępujące ubożenie społeczeństwa • wzrost patologii społecznych, spowodowany słabą ofertą spędzania wolnego czasu • stała tendencja spadającej liczby urodzonych względem umierających (stąd spadek populacji Gminy na przestrzeni ostatnich 4 lat) • wysokie ujemne saldo migracji, • mało skuteczne reformy walki z bezrobociem • odpływ ze wsi wykształconej i przedsiębiorczej młodzieży • małe zaangażowanie w mieszkańców w inicjatywy na rzecz dobra wspólnego
<p>Szanse w obszarze gospodarczym</p> <ul style="list-style-type: none"> • promocja innowacyjnych pomysłów na rozwój gospodarczy Gminy • dostępność zewnętrznych środków finansowania np. z Unii Europejskiej • korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego, rybołówstwa • racjonalne wykorzystanie zasobów 	<p>Zagrożenia w obszarze gospodarczym</p> <ul style="list-style-type: none"> • spadek opłacalności produkcji rolnej, • pogłębiający się kryzys gospodarczy w Unii Europejskiej, • mała ilość inwestorów zewnętrznych • postępująca degradacja zabytków spowodowana brakiem funduszy na ich odnowę

<p>przyrodniczo-turystycznych Gminy</p> <ul style="list-style-type: none"> • pobudzenie przedsiębiorczości wśród mieszkańców • uproszczenie przepisów oraz większy dostęp informacji nt. dostępnych środków finansowych z Unii Europejskiej • renowacja zabytków • powstanie specjalistycznych gospodarstw • pozyskanie inwestorów z zewnątrz • stwarzanie preferencji dla inwestorów. 	<ul style="list-style-type: none"> • małe możliwości zatrudnienia dla osób młodych • obniżenie się standardów życia mieszkańców • powiększenie się ilości osób emigrujących poza granice gminy, regionu i kraju • niejasne i niestabilne przepisy prawa związane z zakładaniem działalności gospodarczej • słaby przepływ informacji o możliwościach rozwoju, wspomaganych przez dofinansowanie inwestycji ze środków unijnych • wzrastająca konkurencja zewnętrzna • usytuowania na terenie Gminy obszarów chronionych NATURA 2000
<p>Szanse w obszarze infrastruktura techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości stanu dróg • budowa chodników oraz poboczy (poprawa bezpieczeństwa osób poruszających się po terenie gminy) 	<p>Zagrożenia w obszarze infrastruktura techniczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • niskie dochody własne Gminy – jedynie ok. 900 tys. zł rocznie • wzrastające koszty utrzymania istniejącej infrastruktury • niespójność w zakresie prawa polskiego z unijnym w zakresie ochrony środowiska powodująca blokowanie inwestycji • ograniczony dostęp do środków Unii Europejskiej i trudne procedury aplikacyjne • coraz większe problemy samorządów

z zapewnieniem wkładu własnego do projektów UE

- wzrastające natężenie ruchu samochodowego
- długie procedury uzyskania pozwoleń na budowę zwłaszcza na obszarach chronionych

Część III Wizja, cele i działania

III.3.1 Gmina Ruda Maleniecka w roku 2020 – wizja rozwoju

Podczas debat strategicznych oraz sesji Rady Gminy wypracowano wspólnie wizję rozwoju Gminy Ruda Maleniecka na najbliższe lata. Z wizji bezpośrednio wynikają obszary, które powinny być uatrakcyjniane. Cele i kierunki działania dla każdego z obszarów życia społeczno – gospodarczego - wzajemnie się uzupełniają.

Obszary rozwojowe:

- 1. Rozwój i poprawa infrastruktury technicznej.**
- 2. Rozwój inicjatyw lokalnych i wzrost aktywności mieszkańców.**
- 3. Rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy.**

Wizja rozwoju Gminy Ruda Maleniecka w roku 2020:

Nasza gmina Ruda Maleniecka, dzięki obfitości lasów i wód oraz bliskości szlaków komunikacyjnych jest znaczącym ośrodkiem rybołówstwa śródlądowego i rzemiosł związanych z drewnem, w którym kwitną kultura oraz ruch turystyczny z obszarów województw świętokrzyskiego i łódzkiego. Dobrej jakości drogi i inna infrastruktura przyniosły rozwój małej przedsiębiorczości, utworzono wiele nowych miejsc pracy. Wysoki poziom życia zachęcił wielu do powrotu na ojcowiznę, pozwalając im cieszyć się bezpieczeństwem i urokami otoczenia.

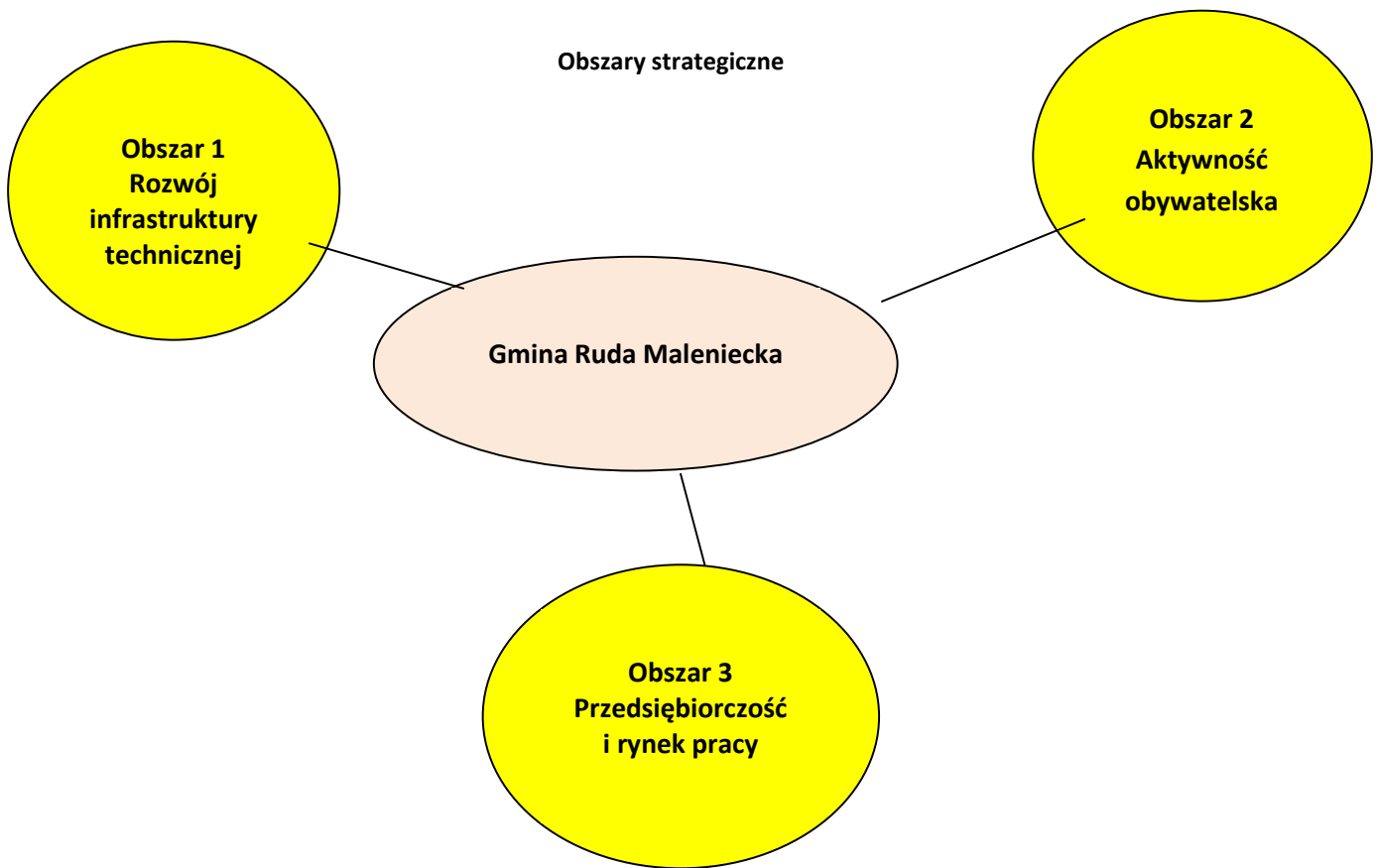
W trójkącie Cieklińsko - Ruda Maleniecka - Maleniec istnieje wiele pięknych zagospodarowanych miejsc nad wodą, a na rzece Czarnej latem odbywają się spływy kajakowe i na tratwach. Walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe cieszą naszych gości, którzy zwiedzają Muzeum Techniki w Maleńcu i poznają naszą ponad stuletnią tradycję gospodarki rybackiej. Aktywność mieszkańców prężnie działających w stowarzyszeniach przynosi liczne zewnętrzne środki finansowe, a kolejne inicjatywy ożywiają śliczne, lokalne miejscowości.

Wizja jest zapisem woli mieszkańców i ich deklaracją wspólnego urzeczywistniania nakreślonych celów. Wizja w swej istocie łączy wszystkie środowiska, siły i osoby na rzecz jej realizacji, jednak bez wskazywania sposobów i środków. Te zapewne będą wypadkową aspiracji, doświadczeń i pomysłowości mieszkańców i ośrodków decyzyjnych wcielających ją w życie.

Misja rozwoju

W dążeniu do budowy tożsamości naszej gminy i podnoszenia jej atrakcyjności dla mieszkańców i turystów kierować się będziemy konsekwencja w dążeniach do celu i sumiennością. Ponadto chcemy tworzyć wspólnotę przyjazną mieszkańcom, równocześnie chcemy wspierać inicjatywy lokalne przestrzegając zasady równości. Środowisko jest dla nas wartością i świadomi perspektyw rozwojowych dbamy o jego ochronę.

III.3.2 Cele strategiczne

Obszar 1 – Rozwój infrastruktury technicznej

Cel strategiczny 1: Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej

Cel strategiczny 2: Rozwój infrastruktury z zakresu ochrony środowiska

Cel strategiczny 3: Rozwój infrastruktury związanej ze sportem, oświatą i kulturą

Cel strategiczny 4: Rozwój turystyki

Cel strategiczny 5: Rozwój infrastruktury informatycznej

Obszar 2 – Aktywność obywatelska

Cel strategiczny 1: Wzmocnienie kadr i możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych przez organizacje pozarządowe

Cel strategiczny 2: Rozwój małej architektury wsi

Cel strategiczny 3: Realizacja zadań statutowych organizacji pozarządowych

Obszar 3 – Przedsiębiorczość i rynek pracy

Cel strategiczny 1: Promocja przedsiębiorczości

Cel strategiczny 2: Wsparcie rynku pracy

3.3 Harmonogram działań realizujących cele strategiczne

**Tabela 24: Zadania inwestycyjne do realizacji w latach 2011-2020 w obszarze 1 „INFRASTRUKTURA TECHNICZNA”
Cel strategiczny 1 – BUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY DROGOWEJ**

L.p.	Nazwa inwestycji	Harmonogram realizacji [w latach]	Szacunkowa kwota końcowa (brutto)	Źródła jej pozyskania
1	Przebudowa drogi gminnej nr działki 539/2 na odcinku 300 mb w miejscowości Hucisko	2012	58 350,00 zł	Środki własne Gminy Ruda Maleniecka
2	Przebudowa drogi gminnej – nr działki 196/1 na odcinku 175 mb w miejscowości Dęba	2012	35 000,00 zł	Środki własne Gminy Ruda Maleniecka
3	Przebudowa drogi gminnej – nr działki 153 na odcinku 150 mb w miejscowości Dęba Kolonia	2012	18 000,00	Środki własne Gminy Ruda Maleniecka
4	Wykup gruntów	2012-2020	180 000,00 zł (9 lat x 20 000 zł rocznie)	Środki własne Gminy Ruda Maleniecka
5	Budowa i modernizacja chodników na terenie Gminy Ruda Maleniecka	2014-2020	brak danych – zostaną one oszacowane podstawie kosztorysu inwestorskiego	Środki własne Gminy Ruda Maleniecka, dotacje z kolejnego okresu finansowania Unii Europejskiej na lata 2014-2020
6	Budowa oświetlenia drogowego	2012-2018	1 092 011,00 zł	Środki własne Gminy Ruda Maleniecka, dotacje z kolejnego okresu finansowania Unii Europejskiej na lata 2014-2020
7	Odtworzenie, dbanie o stan obecnych rowów melioracyjnych	2012-2018	100 000,00 zł	Środki własne Gminy Ruda Maleniecka

Cel strategiczny 2 – ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA

L.p.	Nazwa inwestycji	Harmonogram realizacji [w latach]	Szacunkowa kwota końcowa (brutto)	Źródła jej pozyskania
1	Dokończenie budowy oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacyjną w miejscowości Ruda Maleniecka	2012	8 791 977,00 zł	Gmina Ruda Maleniecka pozyskała dotację w ramach PROW 2007-2013, działanie 321 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej
2	Likwidacja „dzikich” wysypisk	2012-2020	Zadanie realizowane „na bieżąco”	Środki własne Gminy Ruda Maleniecka
3	Remont budowli i urządzeń wodnych MEW I w Rudzie Malenieckiej	2012-2013	144 257,30 zł	Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. dotacja z Lokalnej Grupy Rybackiej Między Nidą a Pilicą

Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. – projekt pn. **Remont budowli i urządzeń wodnych MEW I w Rudzie Malenieckiej** – wartość otrzymanej dotacji 99 690 zł.

Celem projektu jest ochrona środowiska i dziedzictwa przyrodniczego na obszarze zależnym od rybactwa w celu utrzymania jego atrakcyjności poprzez remont budowli i urządzeń wodnych MEW I w Rudzie Malenieckiej w związku z koniecznością usunięcia nieodpowiedniego stanu technicznego jazu znajdującego się na rzece Czarna Konecka przy Małej Elektrowni Wodnej. Ponadto w bezpośrednim otoczeniu elektrowni wodnej zostanie umieszczona tablica informująca o historii powstania oraz zasadach działania takiego obiektu.

W aspekcie związanym z energetyką, małe elektrownie wodne są traktowane jako rezerwowe źródło energii przyczyniające się do poprawy parametrów sieci, obniżenia strat przesyłowych, a także redukcji szkodliwych emisji gazów takich jak CO₂ (dwutlenek węgla, GH 4 (metan) N₂O (podtlenek azotu) NO_x (tlenek azotu, GO (tlenek węgla) SO₂ (tlenek siarki) oraz pyłów.

Biorąc pod uwagę relację ze środowiskiem przyrodniczym, zwiększają poziom retencji powierzchniowej i gruntowej wód. Dzięki czemu roczne przepływy rzeki stabilizują się. W okresie susz zapewniona jest dodatkowa ilość wody, która można uzupełnić niedobory na odcinku rzeki poniżej jazu lub zapory. Wpływa to pozytywnie na stopień nasycenia okolicznych terenów wodą, chroniąc je przed nadmiernym przesuszeniem. Natomiast w czasie wezbrań elektrownie wodne chronią okoliczne tereny przed powodzią gromadząc jej nadmiar. W przypadku małych elektrowni przepływowych mamy do czynienia z tzw. „małą retencją” o charakterze chwilowym.

Kolejna kwestia jest pozytywny wpływ MEW na zróżnicowanie ekosystemów, oraz bezpośrednia ochrona walorów przyrodniczych. Dotyczy ono wzrostu wilgotności gruntu co pozytywnie wpływa na rozwój roślinności wzdłuż rzek. Stwarza to z kolei obszary siedliskowo lęgowe dla ptactwa. Funkcjonujące turbiny ponadto napowietrzają wodę poprawiając tym samym warunki sprzyjające rozwojowi fauny i flory rzecznej.

Kolejnym pozytywnym aspektem tego zagadnienia jest stała kontrola koryta rzeki na odcinku w pobliżu MEW utrzymanie go w należyтым stanie. Te czynności wpływają na zmniejszenie ryzyka wystąpienia powodzi. Eksploatacja małych elektrowni wodnych narzuca

na właścicieli obowiązek utrzymania stopni wodnych, jazów, kanałów, oraz konserwacje rzek w obrębie cofki, jazów i dolnej wody.

W 2010 r. zostały przeprowadzone badania, które wykazały że zaporę czołową jak również nasypy w obrębie jazu i kanału roboczego MEW I należy traktować jak budowle o obniżonej jakości wymagającej natychmiastowego remontu, ponieważ uzyskane wyniki są dużo niższe od normatywnego zagęszczenia gruntu.

Zamontowanie tablicy informacyjnej w sąsiedztwie elektrowni pozwoli turystom poszerzyć swoją wiedzę na temat funkcjonowania i zalet tego typu obiektów.

Cel strategiczny 3 – ROZWÓJ INFRASTRUKTURY ZWIĄZANEJ ZE SPORTEM, OŚWIATĄ I KULTURĄ

L.p.	Nazwa inwestycji	Harmonogram realizacji [w latach]	Szacunkowa kwota końcowa (brutto)	Źródła jej pozyskania
1	Zagospodarowanie terenu wokół świetlic wiejskich	2012-2020	600 000 zł	Dotacja z PROW (Działanie Odnowa i rozwój wsi), środki z kolejnego okresu programowania Unii Europejskiej na lata 2014-2020, środki własne Gminy Ruda Maleniecka
2	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	2015-2020	200 000 zł	Środki z kolejnego okresu programowania Unii Europejskiej na lata 2014-2020, środki własne Gminy Ruda Maleniecka
3	Remonty i adaptacje świetlic wiejskich	2012-2020	2 000 000 zł	Dotacja z PROW (Działanie Odnowa i rozwój wsi), środki z kolejnego okresu programowania Unii Europejskiej na lata 2014-2020, środki własne Gminy Ruda Maleniecka

W trakcie realizacji zad. 2 pn. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej uwzględnione zostaną wymogi ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów – zgodnie m.in. z zaleceniami i sugestiami wymienionymi w publikacjach:

- P. Wylegała, R. Jaros, R. Dzięciołowski, A. Kepel, R. Szkudlarek, R. Paszkiewicz, *Docieplanie budynków w zgodzie z zasadami ochrony przyrody*, 2009;
- *Ptaki w budynkach. Remonty i docieplenia w zgodzie z zasadami ochrony przyrody*, Kielce 2010.

Zostaną podjęte następujące działania:

1. Gmina Ruda Maleniecka przed przystąpieniem do docieplania budynku/ów zleci odpowiednio przeszkolonemu ornitologowi i chiropterologowi ekspertyzę ornitologiczną, która będzie mieć na celu odpowiedzieć na 4 pytania:
  - czy budynek jest wykorzystywany jako miejsce gniazdowania ptaków lub schronienie nietoperzy?
  - czy w budynku znajdują się inne potencjalne miejsca, które mogłyby zostać zajęte przez ptaki lub nietoperze przed rozpoczęciem prac modernizacyjnych? Zostanie wykonana szczegółowa inwentaryzacja takich miejsc, obejmująca lokalizację i rodzaj.
  - Jakie optymalne metody należy zastosować, by zminimalizować ryzyko, że w chwili prowadzenia prac remontowych w zakamarkach budynku znajdują się zwierzęta? Odpowiedź na to pytanie powinna obejmować rodzaj zabezpieczeń, terminy i sposoby ich wykonania oraz szacunek kosztów. Może zostać przygotowana wariantowo.
  - Jakie działania można podjąć w przypadku danego budynku, aby po zakończeniu remontu oferował on dogodne schronienia i miejsca rozrodu dla ptaków i nietoperzy? Zakres tej propozycji powinien co najmniej równoważyć stratę siedlisk w wyniku modernizacji plus kompensację strat poniesionych podczas remontu.

W trakcie realizacji inwestycji w razie odnalezienia pojedynczych gniazd ptasich czy miejsca obecności nietoperzy, tak zaplanowana zostanie kolejność prac, aby miejsca te były docieplane dopiero po opuszczeniu ich przez zwierzęta. W przypadku ptaków ornitolog zabezpieczy miejsca natychmiast po wylocie z niego młodych, by nie dopuścić do ponownego złożenia jaj (wiele ptaków wyprowadza 2, albo 3 lęgi w ciągu roku). Czynne usuwanie ptaków czy nietoperzy będzie traktowane jako ostateczność i każdorazowo będzie wymagało konsultacji i zezwolenia Ministra Środowiska. Aby remont nie spowodował znaczącej szkody przyrodniczej, zostanie zapewniona zwierzętom odpowiednia ilość właściwych schronień. Jeśli nie będzie możliwości pozostawienia chronień istniejących zostaną utworzone schronienia alternatywne, równoważące ubytek takich miejsc w wyniku remontu⁵. Liczba

---

⁵ Dot. to przede wszystkim niektórych nietoperzy oraz trzech gatunków ptaków, dla których taki ubytek stanowi poważne zagrożenie wpływające na spadek ich liczebności – wróble, jerzyków i pustulek.

tych alternatywnych schronień będzie w pełni równoważyć stratę, z uwzględnieniem ew. rekompensaty za szkody poniesione przez populację tych gatunków w czasie remontu⁶.

Realizując tę inwestycję Gmina będzie uwzględniać art. 51 i 52 ustawy o ochronie przyrody – wymóg ochrony ptaków i nietoperzy zasiedlających budynki.

Wszystkie inwestycje infrastrukturalne będą uwzględniać wymogi oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowania i realizacji inwestycji.

Inwestycje z zakresu **Rozwoju infrastruktury związanej ze sportem, oświatą i kulturą** planowane do realizacji w przypadku uzyskania dofinansowania lub wygospodarowania środków w budżecie Gminy Ruda Maleniecka po roku 2014:

1. Budowa muszli koncertowej w Rudzie Malenieckiej na terenie za remizą OSP.
2. Nadbudowa remizy OSP w Rudzie Malenieckiej na Gminny Ośrodek Kultury (GOK).
3. Termomodernizacja Urzędu Gminy.
4. Budowa boisk sportowych i/lub ich modernizacja (Dęba, Lipa).
5. Adaptacja budynków użyteczności publicznej na świetlice wiejskie (elementy robót budowlanych) .

---

⁶ Dobór odpowiednich skrzynek będzie uzgodniona z ornitologiem i chiropterologiem.

Cel strategiczny 4 – ROZWÓJ TURYSTYKI

L.p.	Nazwa inwestycji	Harmonogram realizacji [w latach]	Szacunkowa kwota końcowa (brutto)	Źródła jej pozyskania
1	Wykonanie i montaż tablic informacyjnych promujących największe atrakcje turystyczne i wydarzenie Gminy Ruda Maleniecka	2012	19 092,00 zł	Gmina pozyskała dotację z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Priorytet: Oś 4 LEADER, Działanie 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla małych projektów
2	Projekt „Co w trawie piszczy”	2012	14 392,00 zł	Gmina pozyskała dotację z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Priorytet: Oś 4 LEADER, Działanie 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla małych projektów
3	Wykreowanie pamiątek lokalnych	2012-2015	20 000,00 zł	Dotacje z programów zewnętrznych np. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, małe granty LGD U Źródeł, LGR Między Nidą a Pilicą, Programy Fundacji Wspomagania Wsi, Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności
4	Wykreowanie produktu turystycznego „KRÓLEWSKI KARP” (szkolenia, doskonalenie produktu, promocja), w tym projekt pn. 100 lat z Królewskim Karpiem z Rudy Malenieckiej (dotacja 68 796 zł)	2012-2015	300 000,00 zł	
5	Poprawa estetyki miejscowości z terenu Gminy Ruda Maleniecka	2013-2020	brak danych – zostaną one oszacowane podstawie kosztorysu inwestorskiego	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 działanie „Odnowa i rozwój wsi” + środki własne Gminy jako wkład własny, dotacja LGD U Źródeł „Odnowa i rozwój wsi”, LGR Między Nidą a Pilicą, , małe projekty Środki własne gminy + dotacje z kolejnego okresu programowania Unii Europejskiej na lata 2014-2020

6	Opracowanie i wydanie „Przewodnika kulinarnego Gminy Ruda Maleniecka” oraz zachęcanie właścicieli obiektów gastronomicznych do serwowania	2012-2013	10 000,00 zł	Program Operacyjny Kapitał Ludzki – działanie 7.3 Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji, małe granty LGD U Źródeł, Programy Fundacji Wspomagania Wsi, Lokalna Grupa Rybacka Między Nidą a Pilicą, Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności
7	Opracowanie i wydanie legend i baśni związanych gminą Ruda Maleniecka	2012-2013	10 000,00 zł	
8	Rozwój sieci szlaków turystycznych i przyrodniczych ścieżek dydaktycznych	2012-2018	50 000,00 zł	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 działanie „Odnowa i rozwój wsi” + środki własne Gminy jako wkład własny, dotacja LGD U Źródeł „Odnowa i rozwój wsi”, małe projekty; Lokalna Grupa

Dot. zad. 8 Wszelkie działania związane z rozwojem szlaków, czy ścieżek dydaktycznych na terenie m.in. rezerwatu przyrody „Piekiełko Szkuckie” - w rejonie rezerwatu przyrody będą uwzględniać przepisy odrębne obowiązujące dla przedmiotowego rezerwatu tj. Zarządzenie MOŚZNiL z 27.06.1995r. (MP nr 33 z 1995r. poz. 400) – dot. ustanowienia Rezerwatu oraz Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach dot. planu ochrony rezerwatu nr 3/2010 z 08.11.2010r. i nr 4/2011 z dn. 29.12.2011r. (Dz. U. Woj. Świętokrzyskiego z 2010r. nr 298, poz. 3074 i z 2012r. poz. 10) oraz wymagają wcześniejszego uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach.

Projekt pn. 100 lat z królewskim karpem z Rudy Malenieckiej – wartość otrzymanej dotacji 68 796 zł

Celem projektu jest wzmocnienie konkurencyjności oraz poprawa atrakcyjności turystycznej Gminy Ruda Maleniecka poprzez organizację wydarzeń mających na celu uczczenie jubileuszu 100-lecia otwarcia doświadczalnej stacji rybackiej w Rudzie Malenieckiej, która była pierwszą na ziemiach polskich i jedna z nielicznych w skali europejskiej placówek naukowych tego typu.

Hodowla ryb w tym karpia ma w gminie Ruda Maleniecka długoletnią tradycję. W 1912 r. prof. Franciszek Staff stworzył w budynkach należących do ówczesnego właściciela Rudy Malenieckiej Felicjana Jankowskiego Doświadczalną Stację Rybacką, która istniała do 1921 r. w wyniku przeprowadzonych badań wyhodowano tu karpia królewskiego - z małą ilością łusek i posiadającym wysokie walory smakowe. Realizacja projektu 100 lat z królewskim karpem z Rudy Malenieckiej, ma na celu przybliżenie wszystkim mieszkańcom oraz przybywającym na ten teren turystom tradycyjnej gospodarki rybackiej regionu, pobudzenie aktywności mieszkańców, rozbudzenie miłości do przyrody i zwiększenie spożycia lokalnych ryb. Realizacja wydarzeń w ramach projektu to doskonała promocja walorów turystycznych i kulturalnych gminy Ruda Maleniecka i całego obszaru lokalnej grupy rybackiej „Między Nidą a Pilicą”. Utworzenie zakładki na stronie internetowej Urzędu Gminy oraz ogłoszenia w prasie informujące o realizacji projektu przyczynią się do ponadregionalnych działań promujących obszar lokalnej Grupy Rybackiej. Przeprowadzenie warsztatów i konkursów wśród dzieci i młodzieży przyczyni się do pogłębienia i rozpowszechnienia wiedzy historycznej regionu, którą znają nieliczni mieszkańcy, zwłaszcza starsi oraz zachęcą do poznawania lokalnego dziedzictwa. Zostanie postawiony pomnik karpia i zamontowana zostanie tablica informacyjno- edukacyjna, która pozwoli turystom odwiedzającym teren gminy na zapoznanie się z lokalnymi tradycjami rybackimi. Fakt powstania tych elementów przypadnie w setną rocznicę utworzenia stacji doświadczalnej w Rudzie Malenieckiej co dodatkowo uatrakcyjni ten teren pod kątem turystycznym. W ramach projektu zostanie zorganizowany festyn rodzinny, podczas którego będą miały miejsce następujące wydarzenia:

- uczniowie z miejscowej szkoły zaprezentują program artystyczny związany z gospodarką rybacką,

- wystawa prac plastycznych i fotograficznych zrealizowanych w trakcie konkursów realizowanych w ramach projektu,

- rozstrzygnięcie konkursów i nagrodzenie zwycięzców.

Przebieg festynu uatrakcyjnią występy zespołów muzycznych i kabaretów, jak również możliwość skorzystania przez najmłodszych uczestników z licznych bezpłatnych atrakcji, z jakich, na co dzień nie mają możliwości korzystać. Impreza podczas której każdy uczestnik, młodszy i starszy znajdzie coś dla siebie przyczyni się do zwiększenia integracji międzypokoleniowej.

Cel strategiczny 5 – ROZWÓJ INFRASTRUKTURY INFORMATYCZNEJ

L.p.	Nazwa inwestycji	Harmonogram realizacji [w latach]	Szacunkowa kwota końcowa (brutto)	Źródła jej pozyskania
1	"e-świętokrzyskie - Budowa Systemu Informacji przestrzennej woj. świętokrzyskiego"	2012	85 00,00 zł	Indywidualny Projekt Kluczowy Województwa Świętokrzyskiego realizowany przy partnerskiej współpracy wszystkich jednostek samorządu terytorialnego, tj. Województwa Świętokrzyskiego, 13 Powiatów oraz 102 Gmin, w tym Gminą Ruda Maleniecka Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013, Priorytet Oś 2: Wsparcie innowacyjności, budowa społeczeństwa informacyjnego oraz wzrost potencjału inwestycyjnego, działania 2.2 Budowa infrastruktury społeczeństwa informacyjnego
2	Zwiększenie dostępności do szerokopasmowego internetu dla mieszkańców Gminy Ruda Maleniecka	2012-2020	brak danych	Środki Telekomunikacji Polskiej S.A., podmiotów prywatnych, ewentualnie wkład własny Gminy Ruda Maleniecka dla projektów zewnętrznych współfinansujących zadanie

FINANSOWANIE DZIAŁAŃ – OBSZAR 2 „AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA”

Zadania do realizacji zapisane w „Strategii Rozwoju Gminy Ruda Maleniecka” w obszarze społecznym mogą być wsparte z następujących programów:

- „Program Operacyjny Kapitał Ludzki”
- „Świętokrzyski Program Odnowy Wsi”
- „Fundacja Wspomagania Wsi”
- „Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności”

PROGRAM OPERACYJNY „KAPITAŁ LUDZKI”

Celem głównym programu jest wzrost zatrudnienia i spójności społecznej. O dofinansowanie mogą ubiegać się podmioty posiadające osobowość prawną (stowarzyszenia, związki stowarzyszeń, fundacje, firmy, urzędy gmin, itp.). Dotacja może stanowić nawet 100% wartości realizowanego projektu. Pieniądze mogą być przeznaczone na realizację zadań związanych z poprawą jakości kapitału ludzkiego poprzez organizację szkoleń, warsztatów, zajęć pozalekcyjnych, świetlic środowiskowych. W większości działań można także część dotacji przeznaczyć na zakup materiałów, urządzeń i sprzętu (od 10 do 15 proc. kwoty dotacji). Można realizować także projekty mające na celu tworzenie miejsc pracy poza rolnictwem, poprawę dostępu do zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz pobudzania aktywności mieszkańców obszarów wiejskich na rzecz rozwoju edukacji i wykształcenia.

ŚWIĘTOKRZYSKI PROGRAM ODNOWY WSI

Podstawowym założeniem Świętokrzyskiego Programu Odnowy Wsi jest sprzyjanie wszelkim miejscowym inicjatywom społecznym służącym rozwojowi środowisk lokalnych, mający swe odzwierciedlenie w VI celu Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2020 roku „Aktywizacja rolnictwa i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich”.

Jednym z podstawowych zadań programu są działania zmierzające do kultywowania w społecznościach lokalnych tradycji, historii i odrębności kulturowej w poszczególnych obszarach naszego regionu.

Program jest skierowany do organizacji pozarządowych działających w sferze społecznej, kulturowej, rolniczej, rekreacyjnej, turystycznej, sportowej, ochrony środowiska, o statusie fundacji lub stowarzyszenia posiadających osobowość prawną oraz prowadzących działalność non profit.

Dofinansowanie są przeznaczone na pokrycie części wydatków poniesionych na realizację projektu (dotacja celowa).

Udział środków własnych beneficjenta w realizowanym projekcie wynosić musi minimum 20% kosztów kwalifikowanych.

FUNDACJA WSPOMAGANIA WSI

Celem Fundacji jest wspomaganie inicjatyw gospodarczych i społecznych mieszkańców wsi i małych miast oraz inicjatyw związanych z poprawą stanu infrastruktury obszarów wiejskich, poprawa warunków życia i gospodarowania na wsi, rozwój społeczny i kulturalny wsi, rozwój oświaty wśród ludności wsi, ochrona środowiska naturalnego, wspieranie rozwoju niekonwencjonalnych źródeł energii, organizowanie opieki społecznej na wsi, pomoc dla mieszkańców obszarów wiejskich. Fundacja realizuje swoje cele poprzez: udzielanie ze środków pieniężnych Fundacji kredytów przez banki, z którymi Fundacja ma podpisane umowy o współpracy, na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie działalności objętej celami statutowymi, udzielanie dotacji lub zwrotnej pomocy finansowej na warunkach preferencyjnych na realizację przedsięwzięć, prowadzenie doradztwa techniczno-ekonomicznego, prowadzenie szkoleń, popularyzowanie wiedzy teoretycznej i praktycznej, organizowanie zaopatrzenia technicznego wspomaganych przedsięwzięć.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI (PAFW)

Fundacja działa na rzecz umacniania społeczeństwa obywatelskiego, demokracji i gospodarki rynkowej w Polsce, w tym wyrównywania szans rozwoju indywidualnego i społecznego, a jednocześnie wspiera procesy transformacji w innych krajach Europy Środkowo-Wschodniej. PAFW urzeczywistnia swoje cele poprzez realizację programów w następujących obszarach tematycznych: Inicjatywy w zakresie edukacji, Rozwój

społeczności lokalnych, Obywatel w demokratycznym państwie prawa i Dzielenie się polskimi doświadczeniami w zakresie transformacji. W działaniach na terenie Polski Fundacja koncentruje się obecnie na inicjatywach edukacyjnych, służących przede wszystkim wyrównywaniu szans, a także na wyzwaniu i umacnianiu energii obywatelskiej w miejscach wymagających szczególnego wsparcia. Wsparcie ze strony Fundacji można uzyskać tylko w ramach jej programów. Zainteresowani uzyskaniem finansowego wsparcia ze strony PAFW ubiegają się o dotacje składając wniosek bezpośrednio u realizatora określonego programu. Decyzję w sprawie przyznania dotacji podejmuje komisja ekspertów powoływana przez **Fundację.**

Lokalna Grupa Rybacka „Między Nidą a Pilicą”

Stowarzyszenie „LGR Między Nidą a Pilicą” powstało 16.09.2009r. z inicjatywy 9 gmin oraz mieszkańców obszaru związanego z działalnością rybacką. Lokalna Grupa Rybacka reprezentuje trzy sektory: społeczny, gospodarczy oraz publiczny. Obejmuje zasięgiem 9 gmin: Fałków, Kluczewsko, Moskorzew, Przedbórz, Radków, Ruda Maleniecka, Secemin, Włoszczowa.

Celami stowarzyszenia są działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów rybackich, aktywizowanie społeczności zamieszkującej obszary zależne od rybactwa, realizację lokalnej strategii rozwoju obszarów rybackich (LSROR), łagodzenie skutków zmian w sektorze rybackim, współpraca z innymi społecznościami rybackimi w kraju.

Lokalna Grupa Działania „U Źródeł”

"LGD-U ŹRÓDEŁ" obejmuje obszar dziewięciu gmin położonych na terenie centralno-południowo-wschodniej Polski. Sześć gmin położonych jest w północnej części województwa świętokrzyskiego: (Bliżyn, Gowarczów, Końskie, Ruda Maleniecka, Smyków, Stąporków) oraz trzy gminy położone na południu województwa łódzkiego: (Białaczów, Paradyż, Żarnów). 15 kwietnia 2009 r. Uchwałą Nr 1659/09 Zarząd Województwa Świętokrzyskiego dokonał wyboru Lokalnych Grup Działania (LGD) do realizacji Lokalnych Strategii Rozwoju (LSR) w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-

2013, a "LGD - U ŹRÓDEŁ" uplasowało się na 6 miejscu spośród dziewiętnastu świętokrzyskich LGD znajdujących się na liście wybranych.

Głównym celem działania Stowarzyszenia jest poprawa jakości życia mieszkańców obszaru, podejmowanie inicjatyw sprzyjających rozwojowi gospodarczemu, kulturalnemu oraz dbałość o naszą tradycję i bogactwa naturalne.

W ramach realizowanej przez Stowarzyszenie Lokalnej Strategii Rozwoju będzie można otrzymać dofinansowanie ze środków UE w następujących działaniach:

- **Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej** - tworzenie pozarolniczych źródeł dochodów oraz promocja zatrudnienia poza rolnictwem na obszarach wiejskich.
- **Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw** - działanie ma wpływać na wzrost konkurencyjności gospodarczej obszarów wiejskich, rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy, a konsekwencji wzrost zatrudnienia na obszarach wiejskich.
- **Odnowa i rozwój wsi** -działanie ma na celu wpływać na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.
- **Małe projekty**- działanie to oferuje wsparcie finansowe drobnych, lokalnych inicjatyw; ma wzbudzać większe zainteresowanie własnym obszarem, wzmacniać lokalną tożsamość, wpływać na większą aktywizację mieszkańców, organizacji i innych podmiotów.

Tabela 25: Możliwości finansowania zadań z Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki”

<i>Działanie</i>	<i>Nabór wniosków</i>	<i>Wartość projektu</i>	<i>Cel działania</i>	<i>Na co?</i>
6.2 Wsparcie i promocja przedsiębiorczości	I kwartał 2012	Min. 50 tys. zł - wkład własny nie jest wymagany	wsparcie osób zamierzających prowadzić własną działalność gospodarczą	- wsparcie pomostowe od 6 do 12 miesięcy w wysokości do 1000 zł na prowadzenie własnej firmy - szkolenia w zakresie zakładania własnej działalności gospodarczej, - dotacje w wysokości do 40 tys. zł na założenie własnej firmy
6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich	2012-2013	max.50 tys. zł - wkład własny nie jest wymagany	tworzenie miejsc pracy poza rolnictwem	- aktywizacja zawodowa mieszkańców wsi - wsparcie inicjatyw informacyjnych, szkoleniowych i doradczych - rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym - zakup materiałów, urządzeń, sprzętu do 10 proc. dotacji (do 5 tys. zł)
7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej	działanie systemowe	- ustalana zgodnie z alokacją - wkład własny 10,5 %	Aktywizacja zawodowa, edukacyjna, społeczna i zdrowotna osób wykluczonych społecznie bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym	- aktywizacja osób bezrobotnych, poszukujących pracy lub nie pozostających w zatrudnieniu, będących w wieku aktywności zawodowej i korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej - integracja społeczna młodzieży w wieku od 15 do 25 lat pochodzącej ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, - wspieranie otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz osoby zamieszkujące w środowisku osób wykluczonych społecznie
7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	II kwartał 2012	minimum 50 tys. zł - wkład własny nie jest wymagany	poprawa dostępu do zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	- wsparcie działań świetlic środowiskowych, - staże i zatrudnienie subsydiowane osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w organizacjach pozarządowych, - rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy, - kursy i szkolenia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,

				- zakup materiałów, urządzeń, sprzętu do 15 proc. dotacji
7.3 Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji	2012-2013	max. 50 tys. zł - wkład własny nie jest wymagany	wsparcie dla rozwoju inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych	- integracja społeczna mieszkańców wsi - inicjatywy lokalne o charakterze informacyjnym, szkoleniowym i promocyjnym mające na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszarów wiejskich, - rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym - zakup materiałów, urządzeń, sprzętu do 15 proc. dotacji (do 7,5 tys. zł)
9.1.1 Zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej	I kwartał 2012	minimum 50 tys. zł - wkład własny 1,5 %	wsparcie istniejących przedszkoli oraz powstawania nowych	- tworzenie ośrodków wychowania przedszkolnego, - wsparcie istniejących przedszkoli (w tym zatrudnienie personelu), - kampanie informacyjne skierowane do rodziców, - zakup materiałów, urządzeń, sprzętu do 10 proc. dotacji
9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych	I kwartał 2012	minimum 50 tys. zł - wkład własny nie jest wymagany	tworzenie warunków równych szans edukacyjnych poprzez udzielenie wsparcia na rzecz instytucji systemu oświaty	- dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, - doradztwo i opieka dla uczniów wykazujących problemy w nauce, - wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych, - zajęcia pozalekcyjne, - poprawa zarządzania placówką oświatową, - zakup materiałów, urządzeń, sprzętu do 10 proc. dotacji
9.3 Upowszechnianie formalnego kształcenia ustawicznego	I kwartał 2012	minimum 50 tys. zł (ew. wkład własny zostanie określony w dokumentacji konkursowej – nie większy niż 15 proc.)	zwiększenie uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu ustawicznym	- kampanie informacyjne w zakresie: korzyści płynących z formalnego podwyższenia lub uzupełnienia posiadanych kwalifikacji oraz potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy, - programy kształcenia dla osób dorosłych, - wsparcie dla placówek kształcenia ustawicznego, - zakup materiałów, urządzeń, sprzętu do 10 proc. dotacji (do 5 tys. zł)

<p>9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich</p>	<p>III kwartał 2012</p>	<p>do 50 tys. zł - wkład własny nie jest wymagany</p>	<p>pobudzenie aktywności mieszkańców obszarów wiejskich na rzecz rozwoju edukacji i wykształcenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pobudzenie inicjatyw na obszarach wiejskich, - działania informacyjne, szkoleniowe, doradcze podnoszące świadomość mieszkańców obszarów wiejskich, - zakup materiałów, urządzeń, sprzętu do 10 proc. dotacji (do 5 tys. zł)
---	-------------------------	---	---	---

Tabela 26: Zadania inwestycyjne do realizacji w latach 2011-2020 w obszarze 2 „AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA”

Cel strategiczny 1 – WZMOCNIENIE KADR I MOŻLIWOŚCI POZYSKIWANIA ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE				
L.p.	Nazwa inwestycji	Harmonogram realizacji [w latach]	Szacunkowa kwota końcowa (brutto)	Źródła jej pozyskania
1	Organizacja Forum Organizacji Pozarządowych Gminy Ruda Maleniecka	2012-2020	18 000,00 zł (9 lat x 2000 zł rocznie)	Środki własne Gminy Ruda Maleniecka, środki własne organizacji pozarządowych
2	Organizacja wyjazdów studyjnych – poznajemy dobre praktyki	2012-2013	50 000,00 zł	Program Operacyjny Kapitał Ludzki, działania 7.3 Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji, działanie 9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich
3	Realizacja projektu „Kreujemy liderów organizacji pozarządowych”	2012-2013	50 000,00 zł	Program Operacyjny Kapitał Ludzki, działania 7.3 Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji, działanie 9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich
4	Założenie i funkcjonowanie Klubów Seniora	2012-2012	18 000,00 zł (9 lat x 2000 zł rocznie)	
5	Szkolenia organizacji pozarządowych z ich działalności	2012-2020	270 000,00 zł (9 lat x 3000 zł rocznie)	Dotacje z programów zewnętrznych np. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, małe granty LGD U Źródeł, LGR Między Nidą a Pilicą, Programy Fundacji Wspomagania Wsi, Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności

Cel strategiczny 2 – ROZWÓJ MAŁEJ ARCHITEKTURY WSI

L.p.	Nazwa inwestycji	Harmonogram realizacji [w latach]	Szacunkowa kwota końcowa (brutto)	Źródła jej pozyskania
1	Zagospodarowanie terenu wokół świetlic (ogrodzenie, ławeczki, chodnik, alejki, itp.)	2013-2020	300 000,00 zł	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 działanie „Odnowa i rozwój wsi” + środki własne stowarzyszeń jako wkład własny, dotacja LGD U Źródeł, LGR Między Nidą a Pilicą „Odnowa i rozwój wsi”, małe projekty+ dotacje z kolejnego okresu programowania Unii Europejskiej na lata 2014-2020
2	Utworzenie placów zabaw na terenie wokół świetlic w poszczególnych miejscowościach	2012-2013	200 000,00 zł	
3	Budowa boisk do siatkówki i koszykówki	2015-2016	50 000,00 zł (2 boiska po średnio 25 000 zł)	
4	Wyposażenie świetlic	2012-2013	80 000,00 zł	
5	Remont i zagospodarowanie terenu wokół kapliczek i krzyży przydrożnych	2014-2017	30 000,00 zł	Fundusz sołecki, dotacji z programów zewnętrznych np. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, małe granty LGD U Źródeł, LGR Między Nidą a Pilicą, Programy Fundacji Wspomagania Wsi
6	Remont nagrobków na cmentarzach	2012-2020	90 000,00 zł (9 lat x 10 000,00 zł rocznie)	Fundusz sołecki, dotacji z programów zewnętrznych np. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, małe granty LGD U Źródeł, LGR Między Nidą a Pilicą, Programy Fundacji Wspomagania Wsi

Cel strategiczny 3 – REALIZACJA ZADAŃ STATUTOWYCH ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

L.p.	Nazwa inwestycji	Harmonogram realizacji [w latach]	Szacunkowa kwota końcowa (brutto)	Źródła jej pozyskania
1	Organizacja zajęć świetlicowych dodatkowych np. aerobik, zajęcia teatralne, plastyczne, itp.	2012-2020	400 000,00 zł	Program Operacyjny Kapitał Ludzki, poddziałanie 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym + dotacje z kolejnego okresu programowania Unii Europejskiej na lata 2014-2020, środki własne Gminy Ruda Maleniecka
2	Zatrudnienie osoby – opiekuna/ki świetlicy	2012-2020	180 000,00 zł (9 lat x 20 000,00 zł rocznie)	
3	Prowadzenie świetlic środowiskowo-edukacyjnych w miejscowościach, w których te świetlice są zlokalizowane	2012-2020	130 000,00 zł (10 lat x 13 000,00 zł)	
4	Dokumentowanie historii Gminy Ruda Maleniecka – publikacje	2013-2016	20 000,00 zł	Fundacja Wspomagania Wsi, Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
5	Organizacja zajęć przedszkolnych	2012-2020	900 000,00 zł (100 000 zł x 9 lat)	Program Operacyjny Kapitał Ludzki, poddziałania 9.1.1 Zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej
6	Organizacja imprez lokalnych np. Biesiada leśna, Noc świętojańska, Wariacje żniwne, Święto Pieczonego Ziemniaka, Dożynki, itp.	2012-2020	400 000,00 zł (10 lata x 40 000 zł rocznie)	Fundusz sołecki, dotacji z programów zewnętrznych np. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, małe granty LGD U Źródeł, LGR Między Nidą a Pilicą, Programy Fundacji Wspomagania Wsi
7	Powstanie i doposażenie zespołów ludowych (stroje, sprzęt muzyczny, itp.)	2013-2017	100 000,00 zł (5 lata x 20 000 zł rocznie)	

8	Organizacja szkolenia sportowego w piłce nożnej dorosłych oraz przygotowanie ich do rywalizacji w grupach rozgrywkowych	2013-2020	320 000,00 zł (8 lata x 40 000 zł rocznie)	Środki własne Gminy Ruda Maleniecka, dotacje z programów zewnętrznych np. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, małe granty LGD U Źródeł, LGR Między Nidą a Pilicą, Programy Fundacji Wspomagania Wsi, Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
9	Doposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych	2012-2020	90 000,00 zł (9 lat x 10 000 zł rocznie)	Fundusz sołecki, dotacji z programów zewnętrznych np. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, małe granty LGD U Źródeł, LGR Między Nidą a Pilicą, Programy Fundacji Wspomagania Wsi
10	Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży w formie prowadzenia szkolenia sportowego – różne sekcje	2012-2020	90 000,00 zł (9 lat x 10 000 zł rocznie)	Środki własne Gminy Ruda Maleniecka, dotacje z programów zewnętrznych np. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, małe granty LGD U Źródeł, LGR Między Nidą a Pilicą, Programy Fundacji Wspomagania Wsi, Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, dotacje z kolejnego okresu programowania Unii Europejskiej na lata 2014-2020
11	Organizacja czasu wolnego młodzieży w formie prowadzenia szkolenia sportowego w piłce nożnej chłopców	2012-2020	90 000,00 zł (9 lat x 10 000 zł rocznie)	
12	Organizacja czasu wolnego młodzieży gimnazjalnej w formie szkolenia sportowego w piłce siatkowej dziewcząt i chłopców	2012-2020	90 000,00 zł (9 lat x 10 000 zł rocznie)	
13	Organizacja czasu wolnego uczniów klas IV-VI w formie prowadzenia szkolenia sportowego w tenisie stołowym dziewcząt i chłopców	2012-2020	27 000,00 zł (9 lat x 3000 zł rocznie)	
14	Indywidualizacja nauczania i wychowania w klasach I-III	2012-2013	60 000,00 zł	
15	Dystrybucja żywności dla najbiedniejszych rodzin z terenu Gminy Ruda Maleniecka	2011-2020	30 000,00 zł (10 lat x 3 000,00 zł rocznie)	środki własne Gminy Ruda Maleniecka
16	Powoływanie i organizacja spotkań Klubów Seniora	2011-2020	90 000,00 zł (9 lat x 10 000 zł rocznie)	Dotacje z programów zewnętrznych np. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, małe granty LGD U Źródeł, LGR Między Nidą a Pilicą, Programy Fundacji Wspomagania

17	Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich dla mieszkańców Gminy Ruda Maleniecka	2012-2020	36 000,00 zł (9 lat x 4 000,00 zł rocznie)	
18	Turniej „Dzikich drużyn” – gminna liga piłki nożnej	2011-2020	30 000,00 zł (10 lat x 3 000,00 zł rocznie)	
19	Organizacja zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych	2012-2015	300 000,00 zł	Program Operacyjny Kapitał Ludzki, poddziałania 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych
20	Edukacja ekologiczna w szkołach – organizowanie konkursów, festynów, udział w akcji sprzątania świata i wywozu odpadów komunalnych	2012-2020	27 000,00 zł (9 lat x 3 000,00 zł rocznie)	Dotacje z programów zewnętrznych np. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, małe granty LGD U Źródeł, LGR Między Nidą a Pilicą, Programy Fundacji Wspomagania Wsi, Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, dotacje z kolejnego okresu programowania Unii Europejskiej na lata 2014-2020, środki własne Gminy Ruda Maleniecka

Tabela 27: Zadania inwestycyjne do realizacji w latach 2012-2020 w obszarze 3 „PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I RYNEK PRACY”

Cel strategiczny 1 – PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI				
L.p.	Nazwa inwestycji	Harmonogram realizacji [w latach]	Szacunkowa kwota końcowa (brutto)	Źródła jej pozyskania
1	Organizacja Forum Przedsiębiorców Gminy Ruda Maleniecka	2011-2020	10 000,00 zł (10 lat x 1000 zł rocznie)	Środki własne Gminy Ruda Maleniecka
2	Organizacja Konkursu na Przedsiębiorcę Roku	2011-2020	10 000,00 zł (10 lat x 1000 zł rocznie)	Środki własne Gminy Ruda Maleniecka
3	Udział przedsiębiorców z terenu Gminy Ruda Maleniecka w konkursach Laur Świętokrzyski i Nagroda Jakości	2012-2020	Zadanie nie wymaga nakładów finansowych.	Nie dotyczy
4	Powołanie Stowarzyszenia Przedsiębiorców Gminy Ruda Maleniecka	2011-2012	Zadanie nie wymaga nakładów finansowych.	Nie dotyczy

Cel strategiczny 2 – WSPARCIE RYNKU PRACY

L.p.	Nazwa inwestycji	Harmonogram realizacji [w latach]	Szacunkowa kwota końcowa (brutto)	Źródła jej pozyskania
1	Aktywizacja społeczno – zawodowa	2012-2013	140 000,00 zł (2 lata x 70 tys. zł rocznie)	Projekt systemowy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej - Program Operacyjny Kapitał Ludzki 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej
2	Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu np. Powiatowy Urząd Pracy, Koneckie Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości, itp.	2011-2020	-	Środki własne Gminy Ruda Maleniecka oraz instytucji działających na rzecz zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu, środki Unii Europejskiej np. z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki
3	Organizacja przez Urząd Gminy aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu np. staży, prac interwencyjnych, itp.	2011-2020	-	Środki Powiatowego Urzędu Pracy w Końskich
4	Pozyskiwanie przez Gminę Ruda Maleniecka środków na dotacje dla firm	2012-2013	1 000 000,00 zł	Gmina Ruda Maleniecka lub Stowarzyszenie Przedsiębiorców Gminy Ruda Maleniecka (o ile takie powstanie) mogą być operatorem środków w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki, działanie 6.2 Wsparcie i promocja przedsiębiorczości

III.3.4. Finansowanie działań

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF)⁷ jest instrumentem wieloletniego planowania. Ma ona za cel służyć ocenie sytuacji finansowej JST przez jej organy, a także instytucje finansowe. Analiza wielkości budżetowych – odpowiednio zestawionych umożliwia ocenę możliwości inwestycyjnych i zdolności kredytowych jednostki.⁸ W WPI określona została również informacja o relacji tzw. nowego limitu obsługi zadłużenia Gminy. Wskaźniki zadłużenia 15% i 60% obowiązują do końca 2013r.⁹ W praktyce konstrukcja nowego wskaźnika obsługi zadłużenia oznacza, że zdolność kredytowa uzależniona jest od jej sytuacji finansowej.¹⁰ Im większa nadwyżka operacyjna tym większa możliwość finansowania wydatków majątkowych i obsługi zadłużenia.

Poniższe tabele prezentują poziom dochodów i wydatków Gminy w roku 2012.

Tabela 28: Plan dochodów na rok 2011		
Dz. 010 Rolnictwo i łowiectwo	27 000,00 zł	0,30%
Dz. 700 Gospodarka mieszkaniowa	82 641,00 zł	0,93%
Dz. 710 Działalność usługowa	2 000,00 zł	0,02%
Dz. 720 Informatyka	65 100,00 zł	0,73%
Dz. 750 Administracja publiczna	69 790,00 zł	0,78%
Dz. 751 Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	572,00 zł	0,01%
Dz. 756 Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających	1 810 586,00 zł	20,36%

⁷ Uchwała nr II/7/2011 Rady Gminy w Rudzie Malenieckiej z dnia 23.02.2011r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Ruda Maleniecka na lata 2011-2018.

⁸ WPF ma charakter planu corocznie aktualizowanego. Założenia prognostyczne powinny być ustalane na podstawie kształtowania się sytuacji finansowej w ostatnich co najmniej dwóch latach i przewidywanych tendencji rozwoju. Uchwała w sprawie WPF zawiera m.in. wieloletnią prognozę kształtowania się podstawowych wielkości budżetowych oraz kwoty długu i jego spłat, dochody, wydatki, wynik budżetu, przychody i rozchody; a także przedsięwzięcia – ich nazwę i cel, jednostkę organizacyjną odpowiedzialną za realizację, okres realizacji, łączne nakłady inwestycyjne, limity wydatków w poszczególnych latach i limity zobowiązań.

⁹ Nowy wskaźnik obsługi zadłużenia liczony jest jako średnia arytmetyczna sumy relacji bazowych z trzech poprzedzających lat rok budżetowy. Wskaźnik obsługi zadłużenia liczony jest dla danego roku jako procentowy udział kwot przeznaczonych na obsługę długu do dochodów ogółem.

¹⁰ Kondycja finansowa w tym przypadku mierzona jest stosunkiem tzw. nadwyżki operacyjnej /różnica pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi/ powiększonej o wpływy ze sprzedaży majątku do dochodów ogółem w trzech ostatnich latach.

Dz. 785 Różne rozliczenia (subwencje ogólne)	4 323 701,00 zł	48,61%
Dz. 801 Oświata i wychowanie	56 454,00 zł	0,63%
Dz. 851 Ochrona Zdrowia	7 530,00 zł	0,08%
Dz. 852 Pomoc społeczna	1 600 977,00 zł	18,00%
Dz. 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	525 136,00 zł	5,90%
Dz. 900 Gospodarka Komunalna i Ochrona Środowiska	75 291,00 zł	0,85%
Dz. 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	247 697,00 zł	2,78%
RAZEM wydatki	8 894 475,00 zł	100,00%

Źródło: opracowywanie własne na podstawie budżetu Gminy.

Dochody budżetu Gminy w 2011r. wyniosą 8 894 475 zł, w tym dochody bieżące 8 622 406 zł, dochody majątkowe 272 069 zł¹¹. Blisko 50% dochodów stanowią subwencje z budżetu Państwa.

W strukturze wydatków dominującą pozycję zajmuje oświata i wychowanie z planowanymi wydatkami ponad 3 364 993,00 zł, tj. 28,08%, drugą z kolei stanowią wydatki na pomoc społeczną –14,70% oraz koszty związane z funkcjonowaniem administracji 9,56%.

Aby sprostać wymogom ustawowym w gminie Ruda Maleniecka powinno się zmienić strukturę wydatków budżetowych. Budżet Gminy Ruda Maleniecka jest typowym budżetem konsumpcyjnym. Dochody bieżące są prawie w całości przeznaczane na wydatki bieżące. Dlatego też, aby uniknąć ewentualnego problemu z uchwaleniem budżetu na rok 2014 i wygospodarować większe środki na inwestycje, niezbędne jest podjęcie działań w celu wypracowania wyższej nadwyżki operacyjnej w kolejnych latach budżetowych.

W latach 2012-2018 zakłada się wzrost dochodów bieżących, ponadto w 2012r. uwzględniono dochody majątkowe pochodzące ze środków PROW, które gmina pozyskała na kanalizację. Prognozowane na rok 2011 wydatki bieżące wynoszą: 7 965 457 zł, w tym: wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane – 3 631 651 zł, wydatki związane z funkcjonowaniem organu jst – 260 600 zł, wydatki na obsługę długu – 280 000 zł. Wydatki

¹¹ Opracowano na podstawie uchwały Nr II/8/2011 Rady Gminy w Rudzie Malenieckiej z dnia 23 lutego 2011r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Ruda Maleniecka na 2011r.

majątkowe ogółem wynoszą 4 019 023 zł, w tym wydatki związane z realizacją zadań realizowanych z udziałem środków unijnych – 3 878 673 zł.

Tabela 29: Plan wydatków na rok 2011		
Dz. 010 Rolnictwo	80 544,00 zł	0,67%
Dz. 600 Transport	234 550,00 zł	1,96%
Dz. 700 Gospodarka mieszkaniowa	5 000,00 zł	0,04%
Dz. 710 Działalność usługowa	12 000,00 zł	0,10%
Dz. 720 Informatyka	84 000,00 zł	0,70%
Dz. 750 Administracja publiczna	1 146 055,00 zł	9,56%
Dz. 751 Urzędy naczelnych organów	572,00 zł	0,00%
Dz. 754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	131 832,00 zł	1,10%
Dz. 756 Pobór podatków	28 990,00 zł	0,24%
Dz. 757 Obsługa długu publicznego	280 000,00 zł	2,34%
Dz. 785 Różne rozliczenia	51 050,00 zł	0,43%
Dz. 801 Oświata i wychowanie	3 364 993,00 zł	28,08%
Dz. 851 Ochrona Zdrowia	57 000,00 zł	0,48%
Dz. 852 Pomoc społeczna	1 761 698,00 zł	14,70%
Dz. 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	543 885,00 zł	4,54%
Dz. 854 Edukacja opieka wychowawcza	3 134,00 zł	0,03%
Dz. 900 Gospodarka Komunalna i Ochrona Środowiska	3 879 323,00 zł	32,37%
Dz. 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	317 854,00 zł	2,65%
Dz. 926 Kultura fizyczna	2 000,00 zł	0,02%
RAZEM wydatki	11 984 480,00 zł	100,00%

Źródło: opracowywanie własne na podstawie budżetu Gminy.

Wydatki Gminy w 2011r. wyniosą 11 984 480 zł, z czego wydatki bieżące 7 965 457 zł, zaś wydatki majątkowe 4 019 023 zł.

Dotacje podmiotowe w 2011r. wyniosły 91 704 zł, z czego Gminna Biblioteka Publiczna w Rudzie Malenieckiej uzyskała 86 704 zł, zaś Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych na zakup sprzętu przeciwpożarowego 5000 zł.

Deficyt budżetu Gminy wynosi 3 090 005 zł, który zostanie pokryty przychodami pochodzącymi z:

- kredytów 1 650 092 zł,
- pożyczek 1 439 913 zł.

Warto podkreślić, że poziom zadłużenia Gminy na koniec 2011r. będzie wynosił 31,37% dochodów ogółem - przy czym maksymalny wskaźnik zadłużenia wynosi 60%.

Część IV Monitoring i ewaluacja Strategii

IV.4.1 Powołanie Zespołu Monitorującego realizację strategii.

Zarządzającym Programem w imieniu Gminy Ruda Maleniecka będzie Wójt Gminy przy pomocy Zespołu ds. Wdrażania Strategii Rozwoju Gminy. Zespół zostanie powołany stosownym Zarządzeniem Wójta i w jego skład wejdą:

- 3 przedstawicieli Wójta – w tym Pełnomocnik ds. Strategii Rozwoju Gminy, który będzie przewodniczył pracom Zespołu,
- 2 przedstawicieli Rady Gminy,
- 2 przedstawicieli organizacji pozarządowych,
- 1 przedstawiciel przedsiębiorców oraz
- inne osoby wskazane przez Wójta.

Zespół ds. Wdrażania Strategii Rozwoju Gminy opracuje swój regulamin. Jego celem będzie nadzór nad skutecznością i jakością realizacji Strategii. Do zadań Zespołu będzie należało w szczególności:

1. przygotowywanie rocznych sprawozdań z realizacji Strategii,
2. przedkładanie Radzie Gminy propozycji zmian w treści Strategii,
3. zapoznanie się z uwagami Rady Gminy dotyczącymi rocznego sprawozdanie z realizacji Strategii,
4. opiniowanie wniosków przedkładanych przez Partnerów Projektów (m.in. organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy) dotyczących zadań realizowanych w ramach Strategii,
5. ewaluację Strategii,
6. podejmowanie decyzji odnośnie regulaminu prac Zespołu, wyboru sekretarza, itp.
7. inne określone w Regulaminie i mające znaczenie dla realizacji Strategii.

Uczestnictwo w pracach Zespołu ma charakter społeczny i za udział w nich nie przysługuje wynagrodzenie. Zespół spotyka się nie rzadziej niż dwa razy w roku. Decyzje podejmowane w ramach Zespołu są podejmowane - o ile to możliwe w ramach konsensu, szczegółowy tryb podejmowania decyzji zostanie zaproponowany w Regulaminie Zespołu.

System monitorowania strategii

Kluczowe znaczenie dla oceny podejmowanych działań ma ich monitoring. Funkcję instytucji monitorującej wdrażanie Strategii będzie pełnił Rada Gminy w Rudzie Malenieckiej. Co najmniej raz w roku będą analizowane postępy w realizacji Strategii. Rada Gminy jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza będzie mieć za zadanie:

1. akceptację rocznych sprawozdań z realizacji Strategii przygotowanych przez Zespół ds. Wdrażania Strategii, w szczególności osiągnięcia celów, rezultatów,
2. analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści Strategii,
3. aktualizację Strategii,
4. uwzględnienie zadań zaplanowanych do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletniej prognozy inwestycyjnej lub innych dokumentów strategicznych o znaczeniu lokalnym.

Monitorowanie Strategii to systematyczne i ciągłe zbieranie, analiza i wykorzystywanie informacji o przebiegu jej wdrażania na potrzeby lepszego zarządzania, oceny oraz podejmowania decyzji. Proces ten dostarcza niezbędnych informacji na temat postępów realizacji i efektywności wdrażania poszczególnych projektów inwestycyjnych i programów oraz diagnozuje stan wykorzystania udzielonej pomocy finansowej.

Monitoring Strategii Rozwoju Gminy Ruda Maleniecka będzie skoncentrowany głównie na kontroli realizacji projektów inwestycyjnych. By podnieść jego przydatność, będzie on prowadzony w dwóch zakresach:

rzeczowym - ma za zadanie dostarczyć dane i informację na temat aktualnego stanu wdrażania Strategii oraz przyczynić się do przeprowadzenia oceny jego wykonania na dany moment badawczy /raz w roku na podstawie sprawozdania z realizacji Strategii przygotowanego przez Zespół ds. Wdrażania Strategii. Zakres rzeczowy monitoringu będzie prowadzony w dwóch kategoriach i dotyczyć będzie:

- wskaźników produktu,
- wskaźników rezultatu.

finansowym – będą obrazować go dane finansowe realizacji projektów, które będą podstawą do stwierdzenia czy postęp finansowy we wdrażaniu Strategii jest osiągnięty na poziomie zakładanym.

IV.4.2 Sposoby oceny Strategii

Ewaluacja ma na celu poprawę: jakości, skuteczności i spójności realizacji Strategii Rozwoju Gminy Ruda Maleniecka w odniesieniu do konkretnych problemów z jednoczesnym uwzględnieniem celów strategicznych Strategii i właściwego prawodawstwa lokalnego, krajowego i wspólnotowego dotyczącego m.in. oddziaływania na środowisko naturalne projektów zapisanych do realizacji w Strategii.

Rada Gminy oceniając realizację Strategii będzie brała pod uwagę następujących 5 kryteriów:

- **skuteczność** – kryterium, które pozwala sprecyzować, do jakiego stopnia cele przedsięwzięcia zdefiniowane na etapie Strategii zostały osiągnięte,
- **efektywność** – kryterium, które pozwala ocenić rezultaty jakie zostały osiągnięte dzięki wdrażaniu poszczególnych zadań inwestycyjnych
- **użyteczność** – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia oddziaływanie Strategii odpowiada potrzebom grup docelowych,
- **trafność** – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia cele Strategii odpowiadają potrzebom i priorytetem wskazanym w odniesieniu do obszarów problemowych,
- **trwałość** – kryterium pozwalające ocenić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem Strategii będą trwać po jej zakończeniu.

Ocena wszystkich projektów i zadań inwestycyjnych Strategii Rozwoju Gminy Ruda Maleniecka powinna być formułowana w oparciu o:

- ocenę ex - ante (przed realizacją Strategii), stanowiącą instrument ułatwiający podejmowanie spójnych decyzji, ocena ta została przeprowadzona przed opracowaniem Strategii,
- ocenę mid - term (w połowie okresu realizacji) – służy przede wszystkim jako instrument w wyniku, którego nastąpi aktualizacja Strategii,
- ocenę ex - post (na zakończenie realizacji Strategii) – służy ocenie zgodności realizacji Strategii z założeniami i celami przyjętymi w niniejszym dokumencie,
- ocenę on - going (na bieżąco) – instrument obserwacji prowadzonej przez Zespół ds. Wdrażania Strategii, który będzie corocznie przygotowywał sprawozdanie z jej realizacji.

Sprawozdania z oceny realizacji Strategii powinny być sporządzane zgodnie z zaleceniami Rady Gminy, instytucji przyznających dofinansowanie projektów przewidzianych we wdrażaniu Strategii. Podmiotem odpowiedzialnym za ewaluację Programu jest Zespół ds. Wdrażania Strategii.

Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi

Zasada „partnerstwa” jest jedną z kluczowych zasad przyświecających przygotowaniu i wdrażaniu Strategii. Inicjowanie współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi stanowi kontynuację prac nad Strategią, gdzie do współpracy zostali zaproszeni przedstawiciele w/w sektorów. Współpraca ta będzie odbywać się także na poziomie Zespołu ds. Wdrażania Strategii, gdzie zostaną zaproszeni także przedstawiciele organizacji pozarządowych i przedsiębiorców.

W miarę możliwości i potrzeb informacje na temat wdrażania działań przewidzianych w Strategii w odniesieniu do obszarów problemowych będą przekazywane na zebraniach wiejskich, imprezach cyklicznych oraz za pomocą innych instrumentów, który przygotuje Zespół ds. Wdrażania Strategii. Współpraca pomiędzy Partnerami Strategii ma na celu:

- wykorzystać potencjał organizacji i społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach jednego, spójnego planu strategicznego akceptowanego i wspieranego przez wszystkich uczestników,
- optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców.
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażającą się zastosowaniem nowych podejść do problemów związanych z rozwojem lokalnym.

IV.4.3 Komunikacja społeczna i promocja

Informacja na temat realizacji Strategii będzie przekazywana mieszkańcom w sposób ciągły:

- na zebraniach wiejskich,
- na sesjach Rady Gminy w Rudzie Malenieckiej,
- w Biuletynie Informacji Publicznej,
- w serwisie informacyjnym Gminy Ruda Maleniecka,
- na serwisach np. ngo.pl,
- na tablicach ogłoszeniowych,
- podczas spotkań z przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi.

Realizacja Strategii musi opierać się na właściwym odbieraniu informacji zwrotnej, tak aby móc dobrze ją modyfikować. Celem działań informacyjnych będzie:

- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w ramach funduszy strukturalnych dla wszystkich grup docelowych,
- zapewnienie bieżącego informowania o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań za które odpowiada Urząd Gminy Ruda Maleniecka,
- zapewnienie współpracy z instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie Strategii w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych poprzez wymianę informacji i wspólne przedsięwzięcia,
- wykorzystanie nowoczesnych technologii, takich jak internet, poczta elektroniczna, elektroniczna archiwizacja dokumentów, w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji Strategii.

Realizacji polityki informacyjnej służyć mają następujące instrumenty:

- konferencje, seminaria, wykłady, warsztaty, prezentacje propagujące informacje o możliwościach wykorzystania środków unijnych,

- wizytacje projektów, ekspozycje projektów – mogą stanowić skuteczne metody prezentacji osiągnięć w zakresie realizacji inicjatyw z wykorzystaniem środków Unii Europejskiej, a także informacje o projektach oraz ich promocja przez beneficjentów,
- współpraca z mediami.

IV.4.4 Aktualizacja Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, lecz w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Pamiętać jednak należy, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków strategii.

Ze względu na zmieniające się uwarunkowania, zarówno wewnątrz Gminy jak i w jej otoczeniu, zachodzi konieczność modyfikacji Strategii. Najlepszą metodą na wprowadzanie zmian w dokumencie jest jej weryfikacja w społecznym procesie, zbliżonym do tego, jaki towarzyszył tworzeniu Strategii. Wójt po zapoznaniu się ze sprawozdaniami przedstawionymi przez Zespół d/s Wdrażania Strategii podejmie decyzję o przedłożeniu aktualizacji Strategii na sesji Rady Gminy w celu zatwierdzenia. Oceny ewaluacyjnej dokona się w połowie realizacji Strategii - w 2015 roku.

Organem uprawnionym do aktualizacji Strategii jest Rada Gminy w Rudzie Malenieckiej. Będzie ona dokonywana w przypadku wniesionych uwag.

Bibliografia

1. Dane statystyczne Urzędu Gminy Rudy Malenieckiej
2. Dane Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych)
3. Dane poszczególnych stowarzyszeń
4. <http://pl.wikipedia.org>
5. Ruda Maleniecka - <http://rudamaleniecka.pl>
6. <http://www.bip.rudamaleniecka.samorzady.pl>
7. <http://powiat.konskie.pl/>
8. <http://www.swietokrzyskie.powiaty.cba.pl/konecki.htm>
9. Zabytki strony internetowej:
http://konskie.travel/pl/informator_turystyczny/co_zobaczyc/o,64,gmina_ruda_maleniecka.html
5. Strategia Rozwoju Gminy Rudy Malenieckiej
6. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ruda Maleniecka
7. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Ruda Maleniecka
8. Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Ruda Maleniecka na lata 2011-2018 przyjęta uchwałą Rady Gminy Ruda Maleniecka nr II/7/2011 z dnia 23 lutego 2011r.
9. Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020
10. Strategia rozwoju powiatu koneckiego
11. Lokalna Strategia Rozwoju LGD „U Źródeł”
12. Sprawozdanie z działalności Gminnej Biblioteki Publicznej w Rudzie Malenieckiej za 2010 r.
13. Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Malenieckiej za 2010 r.
14. Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Ruda Maleniecka za rok 2007, 2008, 2009, 2010.
15. Soboń Bogdan, Gmina Ruda Maleniecka. Podstawowe informacje o Gminie, s. 107-117.

16. Plany Odnowy Miejscowości: Dęba, Szkucin, Ruda Maleniecka, Lipa, Młotkowice, Cieklińsko, Wyszyna Fałkowska, Maleniec, Kołoniec, Koliszowy.

Spis tabel

Tabela 1	Liczba mieszkańców poszczególnych sołectw w latach 2007-2010	19
Tabela 2	Drogi publiczne na terenie Gminy Ruda Maleniecka	24
Tabela 3	Zaopatrzenie w wodę	26
Tabela 4	Ujęcia wody pitnej i stacje uzdatniania wody.	27
Tabela 5	Liczba podmiotów zarejestrowanych w gminnej ewidencji działalności gospodarczej w latach 1989-2010	34
Tabela 6	Gospodarstwa agroturystyczne zlokalizowane na terenie Gminy Ruda Maleniecka	37
Tabela 7	Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej - stan na dzień 31.12.2010 r.	58
Tabela 8	Użytkowanie gruntów - wg stanu na dzień 31.12.2010 r.	61
Tabela 9	Gospodarstwa wg rodzaju i grup obszarowych użytków rolnych na terenie Gminy Ruda Maleniecka	61
Tabela 10	Struktura ludności na terenie Gminy Ruda Maleniecka – stan na dzień 31.12.2010r.	62
Tabela 11	Liczba rodzin i osób korzystających ze wsparcia GOPS z tytułu bezrobocia	64
Tabela 12	Bezrobotni z terenu Gminy Ruda Maleniecka zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Końskich w latach 2007-2010	65
Tabela 13	Struktura wieku osób bezrobotnych z terenu Gminy Ruda Maleniecka w latach 2007-2010	66
Tabela 14	Struktura wykształcenia osób bezrobotnych z terenu Gminy Ruda Maleniecka w latach 2007-2010	66
Tabela 15	Czas pozostawania bez pracy wśród osób bezrobotnych z terenu Gminy Ruda Maleniecka w latach 2007-2010	67
Tabela 16	Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczeń GOPS z powodu ubóstwa w latach 2007-2010	68
Tabela 17	Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczeń GOPS z tytułu niepełnosprawności w latach 2007-2010	69
Tabela 18	Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczeń GOPS z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2007-2010	69
Tabela 19	Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczeń GOPS z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, trudności po opuszczeniu zakładów karnych, alkoholizmu, sytuacji kryzysowych i zdarzeń losowych w latach 2007-2010	69

Tabela 20	Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczeń GOPS z tytułu przemocy w rodzinie w latach 2007-2010	71
Tabela 21	Wykaz stowarzyszeń działających na terenie Gminy Ruda Maleniecka – stan na 31.01.2011r.	73
Tabela 22	Liczba uczniów uczęszczających do placówek zlokalizowanych na terenie gminy Ruda Maleniecka.	90
Tabela 23	Analiza SWOT	109
Tabela 24	Zadania inwestycyjne do realizacji w latach 2012-2020 w obszarze 1 „INFRASTRUKTURA TECHNICZNA”	121
Tabela 25	Możliwości finansowania zadań z Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki”	137
Tabela 26	Zadania inwestycyjne do realizacji w latach 2012-2020 w obszarze 2 „AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA”	140
Tabela 27	Zadania inwestycyjne do realizacji w latach 2012-2020 w obszarze 3 „PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I RYNEK PRACY”	145
Tabela 28	Plan dochodów budżetu Gminy Ruda Maleniecka w roku 2011	147
Tabela 29	Plan wydatków z budżetu Gminy Ruda Maleniecka w roku 2011	149

Spis fotografii

Zdjęcie nr 1	Spotkanie strategiczne z przedsiębiorcami - 07.11.2011r	9
Zdjęcie nr 2	Spotkanie strategiczne z sołtysami i radnymi w sprawie Strategii w dniu 09.11.2011r.	11
Zdjęcie nr 3	Spotkanie z Sołtysami i Radnymi w sprawie Strategii w dniu 09.11.2011r.	12
Zdjęcie nr 4	Spotkanie w sprawie Strategii w miejscowości Lipa 21.11.2011r.	13
Zdjęcie nr 5	Spotkanie dot. rozwoju sołectw w miejscowości Ruda Maleniecka 22.11.2011 r.	14
Zdjęcie nr 6	Spotkanie w sprawie Strategii w miejscowości Maleniec w dniu 23.11.2011r.	15
Zdjęcie nr 7	Spotkanie w sprawie Strategii w miejscowości Maleniec w dniu 23.11.2011r.	15
Zdjęcie nr 8	Staw w miejscowości Dęba Kolonia	31
Zdjęcie nr 9	Staw z zaporą w miejscowości Maleniec	33
Zdjęcie nr 10	Rycyka oraz krwawo dziób - rzadkie gatunki ptaków występujące na terenie Gminy Ruda Maleniecka	39
Zdjęcie nr 11	Kosaciec syberyjski i widłak wroniec – roślinność występująca na terenie Gminy Ruda Maleniecka	40
Zdjęcie nr 12	Skwer w miejscowości Cieklińsko, własność Gminy Ruda Maleniecka. W niewielkiej odległości od skweru jest budowany dom ludowy	44
Zdjęcie nr 13	Urządzenia melioracyjne w Cieklińsku – własność Gminy Ruda Maleniecka	45
Zdjęcie nr 14	Pomnik pamięci Marianny Cel „Teresy” żołnierzowi Oddziału Wydzielonego Wojska Polskiego Majora H. Dobrzańskiego „Hubala” urodzonej we wsi Cis 14.01.1918r. zaginionej w 1942 – ufundowany we wrześniu 1989r.	45
Zdjęcie nr 15	Kapliczka zlokalizowana w miejscowości Hucisko	46
Zdjęcie nr 16	Drewniany kościół w Lipie	48
Zdjęcie nr 17	Zbiornik retencyjny w miejscowości Lipa	49
Zdjęcie nr 18	Kaplica w miejscowości Machory	50
Zdjęcie nr 19	Zabytkowy Zespół Walcowni i Gwoździarni w Maleńcu	51

Zdjęcie nr 20	Odnowiona w 2010r. kapliczka św. Jana zlokalizowana w miejscowości Młotkowice.	53
Zdjęcie nr 21	Dom Ludowy w Młotkowicach wyremontowany z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich – działanie „Odnowa i rozwój wsi”.	53
Zdjęcie nr 22	Zbiornik wodny w miejscowości Ruda Maleniecka	54
Zdjęcie nr 23	Szkucin – Dom Ludowy	56
Zdjęcie nr 24	Nieczynne ujęcie wody w Szkucinie, własność Urzędu Gminy	56
Zdjęcie nr 25	Krzyże przydrożne na terenie Gminy Ruda Maleniecka	57
Zdjęcie nr 26	Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rudzie Malenieckiej	72
Zdjęcie nr 27	Stowarzyszenie „Lipianki” często prezentuje swoje prace na imprezach gminnych i powiatowych. Na zdjęciu kwiaty z krepiny.	76
Zdjęcie nr 28	Członkowie OSP Lipa biorą udział w warsztatach z Programu Integracji Społecznej	79
Zdjęcie nr 29	Remiza OSP Koliszowy	80
Zdjęcie nr 30	Remiza OSP w Kołońcu	81
Zdjęcie nr 31	Remiza OSP w Wyszynie Fałkowskiej	81
Zdjęcie nr 32	Remiza OSP w Młotkowicach	82
Zdjęcie nr 33	Remiza OSP w Dębie	83
Zdjęcie nr 34	Publiczne Gimnazjum w Rudzie Malenieckiej	86
Zdjęcie nr 35	Publiczna Szkoła Podstawowa w Rudzie Malenieckiej	87
Zdjęcie nr 36	Uczniowie Szkoły Podstawowej w Rudzie Malenieckiej biorą udział w różnych rozwijających zajęciach dodatkowych – na fotografii warsztaty w ramach Programu Integracji Społecznej	88
Zdjęcie nr 37	Publiczna Szkoła Podstawowa w Rudzie Malenieckiej – Szkoła Filialna w Lipie	90
Zdjęcie nr 38	Publiczne Przedszkole w Rudzie Malenieckiej	91
Zdjęcie nr 39	Zdjęcie nr 39: Przedszkolaki 2011/2012 – fot. Kronika Przedszkolna	92
Zdjęcie nr 40	Sprzątanie świata – fot. Kronika Przedszkolna	93
Zdjęcie nr 41	Hala sportowa przy Publicznym Gimnazjum w Rudzie Malenieckiej	94
Zdjęcie nr 42	Boisko szkolne w Rudzie Malenieckiej	95
Zdjęcie nr 43	Boisko szkolne w Lipie	95
Zdjęcie nr 44	Gminna Biblioteka Publiczna w Rudzie Malenieckiej	96

Spis map

Mapa nr 1

Gmina Ruda Maleniecka na tle Powiatu Koneckiego

18